

INSPRAAKNOTA

GROENPLAN VITAMINE G

Definitieve versie

23-06-2020

Inleiding

Wij hebben op 10 maart de conceptversie van het groenplan Vitamine G vastgesteld. Van 11 maart tot en met 24 april kon een ieder die dat wilde een inspraakreactie en/of een idee indienen op het concept groenplan Vitamine G. Wij hebben inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties opgeroepen mee te helpen om het groenplan nog beter te maken door aanvullingen en opmerkingen aan te dragen.

Ons plan was om de participatie op verschillende manieren vorm te geven. Ten eerste hebben we het groenplan digitaal beschikbaar gesteld via onze website. Daar konden geïnteresseerden het groenplan lezen en hun reactie en ideeën achterlaten via een webformulier. Ten tweede wilden we drie inloopmomenten organiseren. Door de maatregelen die zijn getroffen om het coronavirus te bestrijden hebben deze inloopavonden helaas niet meer kunnen plaatsvinden. Om toch zoveel mogelijk mensen kennis te laten nemen van het groenplan en hun reacties en ideeën daarop te kunnen laten indienen hebben we via de gemeentelijke communicatiekanalen meerdere keren aangegeven dat men kon reageren op het groenplan aankondigen. Dit hebben we gedaan via de digitale nieuwsbrief, een advertentie/pushbericht op onze social mediakanalen en een bericht op de gemeentelijke pagina Gemeenteberichten in de huis-aan-huisbladen. Ook hebben het groenplan ook onder de aandacht gebracht bij alle bewonersorganisaties, wijkkranten en wijkwebsites. We hebben hen gevraagd om het bericht te delen via de kanalen die zij gebruiken, maar ook om zelf een reactie of ideeën op het groenplan in te dienen. Het betrof bijna 60 bewonersorganisaties. Tenslotte blijft het groenplan ook ter inzage liggen in het GIC en bij de publieksbalie in de voormalige gemeentehuizen van Ten Boer en Haren.

De webpagina waarop het groenplan was te raadplegen is gedurende de inspraakperiode 3.981 keer bekeken. Het Groenplan is 2.488 gedownload en was daarmee gedurende de inspraakperiode het meest gedownload document op de website van de gemeente (nummer één download op gemeente.groningen.nl). Er zijn erg veel inspraakreacties en ideeën ingediend. We hebben opgemerkt dat formulier voor inspraakreacties in sommige gevallen ook werd gebruikt voor inspraakreacties en andersom. Ook zijn door tal van insprekers inspraakreacties en ideeën via één formulier ingediend. Ook hebben verschillende partijen een uitgebreide reactie per mail ingediend. Insprekers hebben daarom inspraakreacties op verschillende thema's ingediend. We hebben al deze reacties en ideeën goed gescreend en van elkaar gescheiden. We hebben in totaal van 140 insprekers een inspraakreactie ontvangen. In bijlage 1 is een overzicht gegeven van de insprekers. Elke inspreker heeft een nummer gekregen.

Om de inspraakreacties en de beantwoording zo overzichtelijk mogelijk te houden hebben we op de kern van de reacties per inspreker op elk onderwerp samengevat. Achter elke reactie is het nummer van de inspreker weergegeven. Daarachter is ons antwoord op de reactie terug te vinden. We hebben de reacties gebundeld per thema en hebben daar zoveel mogelijk de indeling van het groenplan, de bouwstenen en opgaven, voor gehanteerd. Per thema is nog een onderverdeling gebruikt. Bij elk thema geven we kort samengevat weer op welke punten we het groenplan hebben aangevuld of gewijzigd. Hieronder vindt u de gehanteerde thema's en het aantal inspraakreacties per onderwerp.

THEMA GROEN & IDENTITEIT		THEMA GROEN & NATUUR	
Identiteit en cultuurhistorie	5 insprekers	Ecologisch (berm) beleid en beheer	20 insprekers
Landelijk gebied	7 insprekers	Van SES naar GES	14 insprekers
Tussengebied Haren-Groningen	2 insprekers	Natuur inclusief bouwen	8 insprekers
THEMA GROEN & GEZONDHEID VAN DE MENS		THEMA GROEN & DE CO2-OPGAVE	
Parken en recreatiegebieden – stedelijk gebied	11 insprekers	Energie	5 insprekers
Recreatieve druk en stilte – landelijk gebied	7 insprekers	Laagveengordel	5 insprekers
THEMA GROEN & VOEDSEL/LANDBOUW		GROEN EN PROJECTEN	
Natuur inclusieve landbouw en voedsel	13 insprekers	Meerstad, Eemskanaalzone e.o.	12 insprekers
		Ebbingekwartier	2 insprekers
		Reitdiep, De Held e.o.	8 insprekers
GENERIEK		OVERIGE REACTIES	
Meer, beter, bereikbaar groen	24 insprekers	Verkeer en vervoer	3 insprekers
Voorstellen beleidsinstrumenten	12 insprekers	Water	9 insprekers
Behoud en beheer bestaand groen en bomen	34 insprekers	Proces van het groenplan	5 insprekers
Boombeleid	10 insprekers	Diverse, overige reacties	6 insprekers
Communicatie, participatie en educatie	12 insprekers	Algemene opmerkingen	54 insprekers
Regie en financiën	7 insprekers		

THEMA GROEN & IDENTITEIT

Identiteit en cultuurhistorie

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
<p>Inspreker geeft aan dat locatie van De Hortus in Haren in veel doelstellingen van het groenplan voorziet. Inspreker benoemt de onrust bij de vrijwilligers over het voortbestaan van de Hortus. Dit komt o.a. omdat de RUG nauwelijks meer onderhoud pleegt aan de Chinese Tuin. De RUG wil van de Hortus af en gaat wellicht voor uitbreiding van Beatrixoord en voor bouwontwikkelingen door beleggers. Inspreker geeft aan dat de gemeente zich moet realiseren dat Hortus als "kroonjuweel" veel mogelijkheden kan bieden voor de opgaven van het Groenplan.</p>	6	<p>We delen de mening van inspreker over de ecologische en cultuurhistorische kwaliteiten van de Hortus, in het bijzonder van de Laarmantuin. De gemeente is echter geen eigenaar van deze gronden, en zijn voor behoud van deze waarden afhankelijk van de eigenaar. We zijn dan ook blij dat de bruikleenovereenkomst tussen eigenaar (Rijksuniversiteit) en gebruikers (Stichting de Hortus en Carex) is verlengd tot 2023. Dit betekent dat het huidige gebruik de komende jaren voortgezet wordt. Daarnaast zijn nieuwe ontwikkelingen in de Hortus niet zonder meer mogelijk: het huidige bestemmingsplan van het gehele gebied biedt geen enkele ruimte voor ander functies dan datgene wat nu mogelijk is. Over de toekomst van de Hortus op de lange termijn zijn we in gesprek met de Rijksuniversiteit, waarbij ons uitgangspunt is dat het huidige gebruik van in ieder geval de Laarmantuin de komende jaren voortgezet kan worden. In het groenplan nemen we de Hortus Haren op als cultuurhistorisch waardevolle plek.</p>
<p>1. De inspreker geeft een reactie op een foto op pagina 77 met het bijschrift: 'Vinkhuizen-Noord, Briljantstraat. Geleidelijke overgang van stad naar land.' Een geleidelijke overgang van stad naar land klinkt fraai, maar houdt volgens de inspreker gewoonlijk een verrommeling van de omgeving in en een uitnodiging om geleidelijk aan de bebouwde kom te laten oprukken. In Vinkhuizen is in de jaren zeventig juist getracht een harde markering aan te geven tussen stad en platteland. De zes flats aan de Aquamarijnstraat markeerden decennialang tot hier en niet verder. Het is enigszins pijnlijk om deze omgeving nu te betitelen als geleidelijke overgang. In werkelijkheid is het oorspronkelijke idee teniet gedaan door de ontwikkeling van de buurten Gravenburg en Reitdiep.</p> <p>2. Verder geeft de inspreker aan dat in het voorliggende stuk een visie op de gevaren die voortkomen uit doelstellingen ontbreken. Snellere verbindingen naar groen en ommelanden zorgen ook voor meer verkeer, meer activiteit en bedreigen daarmee de kwaliteit van de omgeving, die juist zo gewaardeerd wordt. Ook mist de inspreker de waardering van de cultuurlandschappen die vanaf 1918 in de stad Groningen zijn gecreëerd en de natuurwaarden die daarin zouden passen. De rationeel gebouwde wijken De Wijert, Paddepoel, Selwerd, Vinkhuizen hebben een andere groenbehoefte als</p>	87	<p>1. We passen het bijschrift van de foto op pagina 77 aan in: 'Markante overgang van stad naar land in het groen'.</p> <p>2. Op dit moment wordt een aanvullende inventarisatie voor de Cultuurhistorische Waardenkaart uitgevoerd. Dit zal nog in 2020 leiden tot een integrale waardenstelling op het gebied van cultuurlandschap, historische geografie en karakteristieke buurten en wijken. De uitkomsten zullen integraal in de omgevingsplannen worden geborgd. De waarden zullen ook in de context van het Groenplan hun uitwerking krijgen. Zo zullen de karakteristieke gebiedskenmerken van onze waardevolle stedelijke en landschappelijke gebieden de inspiratie zijn voor het toevoegen van of herstellen van het groen. Daarbij zal de identiteit van de het gebied een leidraad zijn.</p>

<p>vooorlogse wijken als Helpman, Oostparkwijk en De Hoogte.</p>		
<p>1. De inspreker geeft aan dat in samenspraak met de aanwonenden van de zandwegen in Haren gebiedsbeheerplannen voor de afzonderlijke gebieden met veel zandwegen ontwikkeld moeten worden, zoals aangegeven op de kaarten van 'Zandwegen in Haren'. In deze plannen moet worden vastgelegd welke verkeersmaatregelen nodig zijn, welke natuur- en cultuurhistorische waarden kunnen worden hersteld en versterkt en welk onderhoudsregime van toepassing is.</p> <p>2. Daarnaast geeft de inspreker aan om samenspraak met de Stichting Landelijk Gebied Haren en de natuurorganisaties beheer- en uitvoeringsplannen te ontwikkelen voor de bescherming en presentatie van de natuurlijke en cultuurhistorische elementen zoals de essen, uitblazingslaagten, pingo's, stijlranden, verloren hunebedden, grafvelden, historische landweren/ versterkingen, grafheuvels en andere historische geografische elementen in het landelijk gebied van Haren.</p> <p>3. De inspreker stelt voor om een bomenstructuurplan te maken voor herstel van het karakter van de historische lanen (zoals onder meer de Rijksstraatweg, de weg Haren- Onnen-Noordlaren), de overige lanen en een integrale opwaardering van de Hoge Hereweg. Besteedt daarbij aandacht aan de betekenis van de lanen voor het vergroten van de biodiversiteit, de faunapassages (e.g. eekhoorns), de vleermuisroutes en het herstel van de faunapassages en vleermuisroutes waar ze recentelijk nog zijn verdwenen (Besloten Venen, Omgeving station, Helperzoom)</p>	<p>92</p>	<p>1. Wij hebben separaat aan het groenplan een document ontvangen over de zandwegen in Haren. Wij gaan dit document nader beoordelen en voorzien van commentaar. Dit traject loopt overigens via de gebiedsbeheerder</p> <p>2. We focussen ons eerst op het borgen en beschermen van cultuurhistorische en ecologische waarden: via de Cultuurhistorische Waardenkaart, waarvan de uitkomsten in de omgevingsplannen zullen worden geborgd. Voor ecologie worden in 2020/2021 de ecologische waarden en - structuren gemeente breed geïnventariseerd en vastgelegd in de GES (Gemeentelijke Ecologische Structuur). We continueren bestaande en introduceren nieuwe programma's gericht op het landschap en de kenmerkende elementen. Denk dan bijvoorbeeld aan het herstellen en aanleggen van houtwallen en hagen, het natuurervenproject Noordlaren, een instandhoudingsproject voor pingo's. Het is</p> <p>3. Groningen en Haren beschikken al over een bomenstructuurplan. Dit is de basis voor het herstel van boomstructuren. Onderdeel van het uitvoeringsprogramma is een update van de boomstructuurplannen, uitgebreid met Ten Boer en afgestemd op de door inspreker genoemde integrale waarden van bomen. Actualisatie van het boombeleid staat gepland in 2023.</p>
<p>De inspreker geeft aan dat de ambitie van de gemeente Groningen, zoals beschreven in het Groenplan, groot is en hen uit het hart is gegrepen. Termen als meer groen, biodiversiteit, gezondheid, sociale cohesie en beleving zijn allemaal te relateren aan de Hortus. De term kroonjuweel die in 2010 op een aantal groene elementen van de voormalige gemeente Groningen is geplaatst is zondermeer ook van toepassing op de Hortus volgens insprekers. Aan gezond ouder worden wordt bijgedragen middels een eigen ingang voor het zorgcomplex aan de noordkant van de Hortus waardoor de bewoners het hele jaar kunnen genieten van de rust, de ruimte en de gevarieerde flora.</p>	<p>114</p>	<p>Zie de beantwoording op inspreker 6.</p>

De Hortus biedt ook werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.		
De inspreker geeft aan dat identiteit een belangrijk onderdeel is binnen het Groenplan. Het biedt kansen om verloren kwaliteiten te herstellen en zo bij te dragen aan de identiteit van de gemeente.	139	We onderschrijven dit. Zie de beantwoording bij insprekers 87, 92.

Landelijk Gebied

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker vindt dat rondom de stad het mooiste groen is wat je maar kunt bedenken. Het Kardingerbos is echter een mislukt aangeplant bos en nepnatuur.	33	Het Kardingerbos beschikt al over natuurwaarden. Het bos blijft zich echter doorontwikkelen. Daarnaast is het Kardingerbos ook een recreatiegebied die door vele inwoners uit de omliggende wijken wordt gewaardeerd.
Volgens de inspreker is het kleinschalige landschap met smalle percelen, sloten en houtwallen afgelopen jaren door ruilverkavelingen langs de Lageweg in Noordlaren langzaam verdwenen is. Gepleit wordt voor behoud landschap en dus niet verder uitdunnen of kappen houtwallen, sloten dichtschuiven.	71	In het kader van de Herinrichting Haren zijn er ter hoogte van de Lageweg kavels samengevoegd door slootdemping e.d. Hiervoor zijn in 2013 vergunningen verleend. Landschapselementen zoals houtwallen, sloten en poelen zijn planologisch beschermd, waardoor ze niet zonder vergunning mogen worden verwijderd. O.a. in het kader van het project Herstel Houtwallen en Hagen Haren worden landschapselementen hersteld. Dit doet Landschapsbeheer in samenwerking met de gemeente en inwoners.
Het Groenplan geeft aan dat wordt ingezet op herstel van houtwallen in het Gorecht (pagina 75). De inspreker wil daar graag een actieve rol in spelen. Op pagina 76 worden een aantal verbindingen tussen stad/dorp en landelijk gebied aangegeven die mogelijk van invloed zijn op weidevogelkerngebieden. De inspreker heeft samen met boeren de verantwoordelijkheid het weidevogelbeheer zo goed als mogelijk in te vullen. Hierbij kan strijdigheid optreden in belangen in relatie tot de ambitie van verbinden van stad en ommeland, het maken van dorpsommetjes of aanplant van bomen in dergelijke gebieden.	107	Wij zijn reeds in overleg met spreker en verkennen gezamenlijk de mogelijkheden om houtwallen en andere landschapselementen te herstellen. De realisatie van dorpsommetjes, verbindingen tussen stad en ommeland en boomaanplant moet zorgvuldig gebeuren, het draait om de juiste balans tussen natuurwaarden en recreatieve waarden. Zonering en zorgvuldige tracékeuze zijn daarbij van belang. In de definitieve versie van het Groenplan zullen we dit benadrukken. Dit geldt overigens voor het recreatieve gebruik van het landelijk gebied in relatie tot natuur- en landschapswaarden.
Inspreker geeft aan dat zij als eigenaren van de Middelberterplas, als onderdeel van het NNN, zich inzetten op behoud en versterken van natuurwaarden en ecologie van de Plas en zijn directe omgeving. Dit sluit aan bij de ambitie in het Groenplan om de kwaliteit van bestaand groen te versterken. Eigenaren omarmen de ambitie om groene aantrekkelijke fiets- en wandelverbindingen te ontwikkelen langs cultuurhistorisch waardevolle lijnen om dorp, stad en landelijk gebied met elkaar te verbinden.	120	Wij zijn verheugd met de reactie van de inspreker.

<p>Inspreker verzoekt om ook een bossenstrategie voeren, want er is ook ruimte in de gemeente voor meer bos, zoals in de omgeving bij Ten Boer. Tevens worden kansen gezien om NNN net ten zuiden van Groningen beter beleefbaar te maken als onderdeel van Nationaal Park Drentsche Aa ter verlichting van de druk op de rest van de Drentsche Aa. Een betere ontsluiting van Onlanden door o.a. te investeren in toegangspoorten en een goede groene- blauwe dooradering kan daar ook aan bijdragen.</p>	138	<p>De gemeente onderzoekt in het kader van de opgave Bos en Hout in overleg met provincie en andere partijen waar nieuw bosareaal en groen in de vorm van landschapselementen kan worden toegevoegd. Tevens hebben we oog voor de recreatieve druk in het Drentsche Aa gebied. Samen met gebiedspartners willen we onderzoeken op welke wijze we een harmonie kunnen vinden tussen natuur- en landschapswaarden aan de ene kant en recreatief gebruik aan de andere kant. Dat kan bijvoorbeeld via zonerings, maar ook nieuwe interessante gebieden toe te voegen.</p>
<p>Aangegeven wordt dat het bijzondere landschap van Ten Boer en Haren wordt in algemene zin omschreven. De opgenomen kaarten tonen in dit gebied nog maar weinig gegevens over erfgoed, ecologisch waardevolle gebieden en knelpunten, landschapselementen en bijzondere soorten. Het is van belang dat deze waarden in beeld worden gebracht. Aanvulling met deze gegevens is gewenst. Het doet recht aan het bijzondere landschap en biedt een goede basis voor herstel en versterking van kenmerkende landschapsstructuren en elementen. Inspreker een belangrijk deel van deze gegevens aanreiken. Tevens geeft inspreker aan partner te zijn in de opdracht om de landschappelijke identiteit te behouden en versterken en daarmee de ecologische en recreatieve waarde te vergroten. Aandacht wordt gevraagd voor het groene erfgoed van landgoederen en historische terreinen. Ook in het Groninger deel van de landgoederenzone kan worden ingestoken worden op het opknappen van landgoederen en het samenhangende verhaal voor het voetlicht brengen. Inspreker heeft reeds in samenwerking met gemeente, provincie en natuurbeherende organisaties een inventarisatie uitgevoerd dat heeft geresulteerd in een plan "Groene Parels van het Noorden".</p>	140	<p>Het groenplan vormt een koersdocument. De gevraagde inventarisatie van erfgoed-, ecologische en landschappelijke waarden, maakt deel uit van het uitvoeringsprogramma horend bij het groenplan.</p> <p>Voor erfgoed en landschap wordt er op dit moment gemeentebreed een aanvullende inventarisatie voor de Cultuurhistorische Waardenkaart uitgevoerd. Die zal nog in 2020 leiden tot een integrale waardenstelling op het gebied van cultuurlandschap en historische geografie. De uitkomsten zullen in de omgevingsplannen worden geborgd. Voor ecologie worden in 2020/2021 de ecologische waarden en - structuren gemeente breed geïnventariseerd en vastgelegd in de GES (Gemeentelijke Ecologische Structuur). In het Uitvoeringsplan wordt ook aandacht besteed aan het plan Groene Parels van het Noorden.</p>

Tussengebied Groningen – Haren

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
<p>De inspreker maakt zich zorgen over mogelijke woningbouw tussen Haren en Groningen (omgeving Rijksweg, Verlengde Hereweg, Vestdijklaan, Esserweg).</p>	37	<p>Er zijn geen plannen voor woningbouw in dit gebied. In de bestuursovereenkomst Groningen-Haren staat vermeld dat er in dit gebied niet gebouwd wordt. Bovendien maakt dit gebied deel uit van het Nationaal Park Drentsche Aa.</p>

De inspreker vraagt zich af of met het Groenplan het Tussengebied (omgeving Essen) tussen Groningen en Haren nu echt wordt veiliggesteld? De inspreker vindt het jammer dat op dit punt geen harde uitspraak wordt gedaan. Het gaat hier om open en zeer waardevol cultuurhistorisch landschap en een groene ruimte die voor Stadgers en Harenaars erg belangrijk is.	96	Zie de beantwoording op inspreker 37.
---	----	---------------------------------------

Welke aanvullingen en wijzigingen brengen we aan in het Groenplan:

- We nemen de Hortus Haren op als cultuurhistorisch waardevolle plek.
- We passen de ondertitel van de foto over de markante overgang tussen stad en ommeland aan op pagina 77 uit het conceptdocument.
- We nemen op dat bij het verbeteren van verbindingen in het landelijk gebied, het aanplanten van boombeplanting en maken van nieuwe dorpsommetjes we een juiste balans hanteren tussen natuurwaarden en recreatieve waarden.

THEMA GROEN & NATUUR

Ecologisch (berm)beleid en beheer

Inspraakreactie	inspreker	Beantwoording
De inspreker geeft aan dat alle bermten, zeker die in de buitengebieden, met wilde bloemen ingezaaid moeten worden en pas gemaaid kunnen worden als ze zijn uitgebloeid, of al in het zaad staan. Daarnaast bomen planten in de industriegebieden en het groen in wilde bloemen veranderen.	17	Op veel bermten in buiten en stedelijk gebied en in nieuwbouwwijken past de gemeente het gazon of de berm aan met een kruidenmengsel. Variërend van 'nectar onder het maimes' tot 'doelsoortenmengsel'.
De inspreker vraagt aandacht voor het maaibeleid: te veel en te vroeg.	39	De maaitijdstippen worden aangepast aan de grondsoort en de groei van de vegetatie. Er wordt alleen tussen half mei en begin september gemaaid.
De inspreker vraagt aandacht voor onverzorgde indruk van groenstroken in Buitenhof. Gevraagd wordt om eerder te maaien.	40	In de wijk Buitenhof staan veel bollen in de bermten. En op verzoek van bewoners zijn hier dit najaar kruiden gezaaid (nectar onder het maimes) en daardoor wordt er nu minder vaak gemaaid in plaats van wekelijks.
Inspreker vindt groenplan gericht op en geschreven vanuit het perspectief van mensen. De biodiversiteit en ecologie in bredere zin zijn onderbelicht. Het één hoeft het ander niet uit te sluiten. Daarnaast missen de thema's 'lokale adaptatie' en 'lokale biodiversiteit': Het is belangrijk om lokaal-aangepaste soorten ('genotypen') te gebruiken, omdat anders de biodiversiteit nauwelijks iets aan de aanplant heeft. Bij het aanplanten van groen is lokale diversiteit belangrijk: niet alleen de soorten die lokaal voorkomen, maar ook individuen uit de omgeving. Kwekers zouden niet teveel dezelfde kloon moeten gebruiken. Gemeenten moeten niet veelvuldig dezelfde kloon planten, maar genetisch verschillende individuen van lokale herkomst. Dat laatste is helaas nog niet erg bekend.	45	De gemeente voorziet in primaire taken van woon, werk, infrastructuur en kwaliteit van de leefomgeving. Het gaat zeker niet alleen om natuur en biodiversiteit. Plannen en beheer moeten benaderen we integraal, zo ook dit groenplan. Daarnaast is er beleid op het gebied van groen, water en ecologie dat volop in alle besluitvorming wordt betrokken en tevens aan alle geldende wetgeving wordt getoetst. Met het voorlichtende groenplan wordt ingezet op hogere kwaliteiten van de leefomgeving waaronder de ecologie en biodiversiteit.
De inspreker vraagt wat de gemeente gaat doen aan het ecologisch bermbeheer?	50	De gemeente is bezig om te kijken of de zogenaamde 'kleurkeur' van de Vlinderstichting in het bermbeheer van de gemeente kan worden toegepast. De verwachting is dat dit na een aantal jaren tot een behoorlijke verbetering van de biodiversiteit leidt.
De inspreker vindt dat er geen duidelijke uitgangspunten zijn ten aanzien van het verhogen van de biodiversiteit. Bermten worden rigoureus gemaaid. Hoe zet de gemeente dat om in een verantwoord ecologisch beheer zodat insecten en vogels weer een kans krijgen, bijvoorbeeld via kleurkeurmethode Vlinderstichting?	54	Het beheren van de bermten is een constant proces van aanpassen. Er zijn bermten die geklepeld worden. Dit zijn over het algemeen smalle bermten die drie maal per jaar in zijn geheel worden gemaaid (zonder afvoer van maaisel). De bloemrijke bermten zijn over het algemeen 'klepelzuig' bermten (het maaisel wordt direct afgezogen). Dat heeft soms te maken met de bereikbaarheid en de ruimte. Deze bermten worden twee maal per jaar gefaseerd gemaaid. De eerste maaironde wordt er ca. 20 tot 40% gemaaid maar dit is afhankelijk van de vegetatie. Bij zogenaamd verschaalde hooibermten wordt er gemaaid met een cyclomaaier en blijft de vegetatie een paar dagen liggen. Er wordt dan 'gewierst' en geperst. Dit is verre weg het beste voor de biodiversiteit maar het kan helaas niet overal. De gemeente is aan het onderzoeken hoe de 'kleurkeur' als eis in de bestekken

		opgenomen kan worden. In 2022 komt er een nieuwe aanbesteding waarin deze eis dan verwerkt wordt.
De inspreker geeft aan dat in en rond Haren de biodiversiteit de laatste 40 jaar achteruit is gegaan.	61	In algemene zin kan worden geconcludeerd dat de biodiversiteit is verminderd. Wij gaan ervan uit dat dit ook geldt voor de nieuwe gemeente Groningen, maar dit hebben wij zelf niet gemonitord over de afgelopen decennia.
Inspreker verzoekt om grasvelden te laten verruigen. Door nette onderhouden grasvelden te verruigen en hier mooie inheemse bij-vriendelijke bloemen te laten groeien wordt de biodiversiteit verbeterd en fleurt het straatbeeld op.	65	Als een grasveld niet meer gemaaid wordt, zal er de eerst volgende jaren mogelijk een verbetering optreden. Maar na die paar jaar verschijnen er meer grassen en opslag (zaailingen) van bomen en struiken. Dit is in het verleden al eens gedaan binnen de Gemeente Groningen en die gebieden zijn goed onderzocht. Uit de onderzoeksgegevens blijkt dat de biodiversiteit uiteindelijk achteruit holt. Verruiging heeft op de lange termijn dus negatieve gevolgen voor de diversiteit aan planten en dieren. Er is altijd een vorm van maaibeheer nodig.
De inspreker geeft aan dat natuur niet beheerd hoeft te worden. Laat de teugels, vooral in het groenbeheer, maar wat meer vieren. Meer inheemse en kruidenrijke bloemen en struiken. Pas gifvrije inheemse zaden toe. In het Stadspark moet meer aandacht zijn voor ecologische waarden door de aanplant van meer (inheemse!) bomen, planten en bloemen, park deels minimaal beheren, rust en ruimte creëren	66	Wij denken dat alleen in een aantal gevallen het beheer gestaakt kan worden, zoals bijvoorbeeld bos in eindstadium van successie. Veiligheid blijft echter wel altijd een aspect waarop geschouwd moet worden. Voor wat betreft het maaien van gazons binnen de gemeente is minder net beheer waardevol. Wij vinden dat beheer afhankelijk moet zijn van het beoogde doel en altijd in overeenstemming met wet en regelgeving. Plaatselijk zou ook meer blad kunnen blijven liggen in plantvakken of op gazons. Het Stadspark heeft al heel veel ecologische waarden. En ook hier kan her en der het gazon minder vaak gemaaid worden met misschien hier en daar ingezaaide kruidenmengsels. Verder worden er al inheemse bomen, struiken en bloemen aangeplant. Het is ook een park voor mensen en daardoor zal de rust op sommige momenten niet altijd aanwezig zijn. Onze kruiden komen van een bedrijf die inheemse zaden kweken en verwerken zonder bestrijdingsmiddelen.
De inspreker verzoekt om aandacht voor bermbeheer: het lijkt erop alsof de toplaag van de bermen wordt afgeschoven, is dit verschalingsbeheer, met maaisel afvoeren?	71	In sommige gevallen wordt de toplaag verwijderd, voornamelijk als de grond te hoog is. Daarna kan er een kruidenmengsel worden toegepast en wordt de berm extensief beheerd.
De inspreker vindt dat we moeten leren om minder nette tuinen te maken. Niet alleen minder tegels. Ook rommeliger. Natuur moet meer zijn dan aangeharkt groen met wat bloemetjes. Betrek ecologen bij de plannen, kennis van biodiversiteit.	72	Wij onderschrijven dit.
De inspreker vindt het doelsoortenbeleid geen meetinstrument. De ecologische waarde is goed af te lezen aan het aantal insecten. Ecologische waarde van een gebied is het aantal soorten. Ook microleven van bodem is van belang. In elke wijk moet je dan tenminste op drie plekken monstern.	83	Klopt, het doelsoortenbeleid in zichzelf is geen meetinstrument. Het is gekoppeld aan de monitoring. In alle SES gebieden wordt op basis van de gekozen groepen en doelsoorten gemonitord. Na een nulmeting kan de ontwikkeling (aanwezigheid, verspreiding en aantallen) van die soorten vastgesteld worden. De doelsoorten geven nooit de totale biodiversiteit aan. Ze zijn indicatief en vertegenwoordigen een ecologisch systeem.
Het Reitdiepgebied wordt meermalen geroemd en geprezen, maar de inspreker geeft aan dat voor natuurwaarden van de westoever of het verbeteren van die waarden geen aandacht is.	87	Deze inspraakreactie heeft betrekking op de ecologische structuur van de stad. We doelen hier op de oostkant van het Reitdiep als het gaat om het deel dat in het stedelijk gebied ligt. Uitgangspositie is een bedrijventerrein waar geen of nauwelijks groen aanwezig is. Bij de herontwikkeling wordt er daar waar mogelijk groen toegevoegd. Bomen, heester, gras,

		maar ook mossedemdaken en parkeerplaatsen met grasstenen. Dit is gunstig voor de klimaat adaptatie en het buiten verblijven voor de nieuwe bewoners.
De inspreker verzoekt om de biodiversiteit door ecologisch bermbeheer te vergroten. De nieuwe standaard zou moeten zijn dat bermen ecologisch worden beheerd.	92	Veel bermen worden al ecologisch beheerd. We gaan onderzoeken of we alle bermen standaard ecologisch kunnen gaan beheren.
In het Groenplan staat meerdere keren dat het groen "aantrekkelijk en goed onderhouden" moet zijn. De inspreker vindt dat hierin ook biodiversiteit en natuurwaarde betrokken moet worden. Bloemrijke bermen, keuze van bomen die aantrekkelijk zijn voor insecten en vogels, vleermuizen, etc.. Kruidenrijke vegetatie, in plaats van kort gehouden, frequent gemaaide gazons verder uitwerken. Ook in relatie tot het creëren van groene verbindingszones en de Gemeentelijke Ecologische Structuur.	95	Beheer is maatwerk en afhankelijk van het beoogde doel en altijd in overeenstemming met wet en regelgeving. Ook een bloemrijke berm moet 'goed' -dat wil zeggen afgestemd op natuurlijke vegetatie en natuurwaarden -onderhouden worden. Dat neemt niet weg dat het hier en daar best wat rommeliger kan.
De inspreker verzoekt om meer variatie op grote grasoppervlakken, delen daarvan vervangen door inheemse biologische een- en tweejarige bijen- en vlinderplanten, bijvoorbeeld het Tübingermengsel van 'de Bolster'.	97	Wij passen jaarlijks gazons aan die worden doorgezaaid of vervangen door kruidenmengsels. Voorbeelden hiervan zijn de locaties Prinsesseweg en Buitenhof in 2019.
Biodiversiteit moet bevorderd worden, maar vindt de inspreker nu te karig in het plan omschreven. Stad heeft een specifieke opgave daarvoor. Belang van het vergroten van de biodiversiteit en versterken van de ecologische structuur wordt onderschreven, maar moet naast verbinding voor landelijk gebied ook voor stad en nieuwe buitenwijken gelden. Een voorbeeld: Peizerweg heeft na kap bij herinrichting geen biodiversiteitskwaliteit meegekregen. Datzelfde geldt voor de aanplant van bomen langs Busbaan bij Koeriersterweg. Eerdere biodiversiteit is vervangen door minder rijke beplanting.	122	Dat biodiversiteit bevorderd moet worden zijn we mee eens. In dit Groenplan is het echter een onderdeel van de gehele opgave: leefomgeving. De afzonderlijke doelsoorten nota's met de monitoring gaan specifiek in op de biodiversiteit. Er is zelfs een aparte nota voor de stenige stadsbiotopen. De openbare ruimte kan echter niet uitsluitend met het oog op biodiversiteit vormgegeven en beheerd worden. Het is altijd een integrale opgave waar andere functies (wonen, werken, verkeer, veiligheid) en geldende wetgeving afgewogen moet worden. Daarnaast kunnen bewoners gezamenlijk het belang daarvan in hun woonomgeving mede bepalen.
De inspreker ziet in en rondom Glimmen de volgende mogelijkheden op gebied van biodiversiteit: - Het dorp als een fijnmazig natuurnetwerk: we gaan voor biodivers groen en inwoners worden gemotiveerd om natuurinclusief te denken en een bijdrage hieraan te leveren - Doorsneden door bloemrijke bermen: soortenrijkheid door het juiste beheer. Bermen hebben een enorme ecologische potentie - Zonnestroom en biodiversiteit: zoeken van balans naar economisch voldoende rendabele zonneweides en kansen voor natuur op hetzelfde terrein. Het College wordt verzocht de volgende vragen te beantwoorden over bovenstaande mogelijkheden:	135	Wij zijn al in gesprek met bewoners uit Glimmen. Bewoners gaan hun ideeën bundelen en in een vervolgesprek maken we een actielijst. De gemeente kan op verschillende manieren faciliteren door te adviseren bij de aanleg of afspraken maken over beheerkosten en levering van zaden en planten. De antwoorden op de vragen: 1. Zie de reactie hierboven. 2. Binnen de gemeente mag al tien jaar geen gif meer gebruikt worden in de openbare ruimte. 3. Wij onderzoeken hoe het 'kleurkeur' kan worden toegepast in de bestekken voor het bermen- en slotenbeheer. Ook medewerkers binnen de eigen dienst zullen de cursus gaan volgen om een 'Kleurkeur' certificaat te halen.

<ol style="list-style-type: none"> 1. Op welke wijze gaat de gemeente het opzetten van dergelijke burgerparticipatie projecten die zich afspelen in de openbare ruimte stimuleren en faciliteren? 2. Wat is het beleid van de gemeente om het gebruik van bestrijdingsmiddelen te ontmoedigen, hoe komen we tot een gifvrije gemeente? 3. Wanneer en op welke wijze gaat de gemeente over op een beheer van bermen welke is gebaseerd op de in de praktijk uitgeteste en succesvolle Kleurkeur methode van de Vlinderstichting. 4. Op welke wijze gaat de gemeente in verband hiermee een preventief beleid opzetten om plagen veroorzaakt door de eikenprocessierups te voorkomen. Soortenrijke, ecologisch beheerde bermen blijken zo'n 85% minder nesten van processierupsen te hebben. 5. Welke rol kan de gemeente spelen om er bij dit nieuwe gebruik van onze landschappen (zonneparken) voor te zorgen dat zowel de ambitie om voldoende duurzame stroom op te wekken als ook de ambitie om de biodiversiteit te versterken optimaal bediend worden. 		<ol style="list-style-type: none"> 4. Door de bermen in te zaaien en eventueel bollen of stinzen te planten en nestkasten te plaatsen. Overigens komt de eikenprocessierups gelukkig maar op zeer beperkte schaal voor in de gemeente. 5. Op verschillende manieren faciliteren wij, bijvoorbeeld door te adviseren bij de aanleg of afspraken maken over beheerkosten en levering van zaden en planten. Ook kunnen wij onze eigen werkwijze aanpassen (wat meer blad laten liggen, kruidenmengsels zaaien in nieuw werk, inheemse planten en bomen planten).
<p>De inspreker stelt dat de meerwaarde van natuurlijk berm- en slootbeheer onvoldoende in het Groenplan wordt belicht, terwijl de gemeente hier op tal van locaties goed op inzet. Daarnaast missen we de noodzakelijke aandacht voor ecologie bij evenementen. In evenementenvergunningen kunnen ecologische eisen worden opgenomen en goede handhaving is onontbeerlijk.</p>	137	<p>Hier zijn we druk mee bezig. We zijn bezig met het opstellen van een evenementenomschrijving waarin bomen, groen en ecologie (Wet natuurbescherming) steviger wordt neer gezet.</p>
<p>De inspreker geeft aan dat met relatief weinig inspanningen een ecologische meerwaarde is te realiseren, door bijvoorbeeld ander beheer toe te passen.</p>	138	<p>Dit onderschrijven wij.</p>

Stedelijke Ecologische Structuur / Gemeentelijke Ecologische Structuur

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
<p>De inspreker geeft aan dat het benoemen van de Eelderbaan (genoemd op pagina 28) als natuurhotspot enigszins pijnlijk is, omdat dit groengebied in 2001-2006 een kwart ingekrompen is ten behoeve van wijkvernieuwing Vinkhuizen.</p>	87	<p>De herinrichting is gebaseerd op de toenmalige besluitvorming. De krimp is wel gecompenseerd door een betere ecologische inrichting. Er zijn meer biotopen gerealiseerd zoals struweel en zoombeplanting met tevens faunapassages om barrières weg te nemen. Het doelsoortenbeleid is hier voor het eerst toegepast. Uit de monitoring is gebleken dat de biodiversiteit daardoor is toegenomen.</p>
<p>De inspreker verzoekt de aanleg van bijenlint op de Onneres als ecologische verbindingzone tussen Onnerpolder en Appelbergen/Dal Drentse Aa. Uitvoering kan plaatsvinden door</p>	88	<p>Deze robuuste ecologische verbinding is inderdaad van belang en opgenomen op pagina 46 in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Haren. We nemen de drie ecologische verbindingen uit het LOP op in de definitieve versie van het groenplan. Het</p>

<p>middel van inzaaien van akkerranden en ecologisch bermbeheer, in samenwerking van dorpsbewoners en lokale veehouders. Tevens geeft de inspreker aan dat de Onneresweg een belangrijke recreatieve functie heeft; met een informatiepaneel kan groot publiek bereikt worden over het belang van biodiversiteit.</p>		<p>uitvoeringsvoorstel van de inspreker past in de algemene lijn om samen de vergroeningsopgave op te pakken. In Noordlaren zijn we dit jaar een Natuurervenproject gestart om in gezamenlijkheid de biodiversiteit te verbeteren. Op basis van de uitkomsten gaan we overwegen of het project ook in andere gebieden van de gemeente is uit te rollen. De Onneresweg is te duiden als onderdeel van een ommetje voor inwoners van Onnen en Glimmen en zorgt voor een verbinding met Appelbergen. Tevens maakt de Onneresweg maakt onderdeel uit van het wandelknooppuntennetwerk van het Routebureau Groningen. Door het landschap zo veel mogelijk te respecteren en verrommeling tegen te gaan zijn we terughoudend in het plaatsen van informatieborden.</p>
<p>Volgens de inspreker komt in de nota Groenplan Vitamine G onvoldoende het specifieke belang van het Noorderplantsoen in de stedelijke ecologische structuur tot zijn recht. De inspreker acht het van groot belang dat het Noorderplantsoen deel uitmaakt van ecologische verbindingroutes via de groene structuren (o.a. via bomen) en via de blauwe structuren, zoals de Reitdiepzone, de spoorzone, de Selwerdzone en de Oosterhamrikzone. Deze ecologische verbindingen bieden kansen voor het versterken van de biodiversiteit in de stad in het algemeen en in het Noorderplantsoen in het bijzonder.</p>	91	<p>Wij onderschrijven dat het Noorderplantsoen een ecologisch belang heeft, evenals dat dit kroonjuweel een cultuurhistorisch een recreatieve functie vervult. Het Noorderplantsoen maakt onderdeel uit van de ecologische verbindingen zoals inspreker benoemd en zijn vastgelegd op de SES-kaart. dus van belang maar ook weer beperkt in hun functie die gedeeld moet worden met verkeer en wonen. De monitoring geeft aan dat de natuurwaarden van het Noorderplantsoen stabiel zijn.</p>
<p>De inspreker geeft aan dat een ecologische verbindingzone over de Onneres ontwikkelt moet worden die het Zuidlaardermeergebied verbindt met de Drentsche Aa. Bij de ontwikkeling van deze zone moeten de mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer en de uitbreiding van de natuurbeheersgebieden en het Natuur Netwerk Nederland worden benut. Daarnaast verzoekt de inspreker de faunavoorzieningen in de in het LOP 2004 aangewezen ecologische verbindingzones met name die in Haren Noord en ter hoogte van Onnen te verbeteren. Ook vindt de inspreker dat de faunavoorzieningen onder en over de A28, het Noord-Willemskanaal, de Rijksstraatweg, het stationsgebied van Haren en de spoorlijn Groningen Assen hersteld en verbeterd moeten worden. Zet daarbij in op een grote faunapassage onder de A28 zoals voorzien in eerdere plannen (RWS 2004).</p>	92	<p>Deze robuuste ecologische verbinding is inderdaad van belang en opgenomen op pagina 46 in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Haren. We nemen de drie ecologische verbindingen uit het LOP op in de definitieve versie van het groenplan. We hebben de barrières langs de A28 en het Noord-Willemskanaal op kaart opgenomen. Die zijn overgenomen uit het rapport van 2016 dat in opdracht van de provincies Groningen en Drenthe is opgesteld. De nog op te stellen GES (Gemeentelijk Ecologische Structuur) gaat hier nader op in.</p>
<p>De inspreker geeft aan dat de beoogde Gemeentelijke Ecologische Structuur onvoldoende is uitgewerkt. De bestaande planologische bescherming van de SES en dat de nu verplichte compensatie wordt opgeheven, maakt van die onrust bij ons echte achterdocht.</p>	102	<p>In het groenplan is alleen de huidige Stedelijke Ecologische Structuur weergegeven. Het groenplan benoemt het uitwerken van de Gemeentelijke Ecologische Structuur als opgave en dus klopt het dat het groenplan nog geen uitgewerkte GES bevat. De huidige SES is niet doorvertaald naar een planologische bescherming wat wil zeggen dat de SES niet in bestemmingsplannen is verankerd. Bij de uitbreiding van de SES naar de GES gaan we, in opmaat naar de Omgevingswet, onderzoeken op welke wijze we een</p>

		planologische bescherming kunnen toepassen voor de GES en of compensatiemaatregelen specifiek voor de ecologische structuur daar onderdeel van zijn. Wij zien dit juist als een verbetering van de huidige situatie.
De inspreker geeft aan dat de op pagina 29 weergegeven kaart lijkt aan te geven dat er geen onderzoek naar de aangetroffen doelsoorten voor de Middelberterplas is uitgevoerd. De inspreker vraagt of dit wordt gedaan door de gemeente. Binnenkort zal de Provincie Groningen onderzoek doen naar de ecologische kwaliteit van de plas. Dit is mogelijk input voor het onderzoek naar doelsoorten.	120,131	De veronderstelling van de inspreker klopt. Wij monitoren alleen de SES gebieden die in gemeentelijk eigendom en beheer zijn. Voor de Middelberterplas geldt dat dit niet het geval is. Wij zullen in de toekomst de Middelberterplas ook niet gaan monitoren.
De inspreker onderschrijft de ambitie om de stedelijke ecologische structuur (SES) om te vormen naar een gemeentelijke ecologische structuur (GES). Daarmee kan naar onze mening de aansluiting op het NNN worden versterkt. Ook de ambitie om de planologische bescherming van de GES te versterken wordt door de inspreker onderschreven. Verder geeft de inspreker aan verheugd te zijn om in de nota te lezen dat u van plan bent een ecologische verbinding tussen Kardinge en Meerstad aan te leggen. Verzocht wordt om de ecologische waarden van Kardinge in het Groenplan sterker te benadrukken, waaraan vervolgacties als de verwerving van gronden rondom de stadsmarkering in te richten als natuur en bij de Noordermolen moerasnatuur te realiseren zijn te koppelen.	126	Kardinge heeft zich als hoogwaardig natuurgebied bewezen. Wij blijven samen met u op zoek naar mogelijkheden om dit te realiseren en te versterken.
De inspreker geeft aan verbaasd te zijn dat in de nota wordt voorgesteld om het gebied van Meerstad geen onderdeel meer uit te laten maken van de Stedelijke Ecologische Structuur terwijl in het hoofdstuk 3.2 Groen en natuur is aangegeven dat het instrument een alom geaccepteerd en gewaardeerd en gehanteerd document is. Een dergelijk voorstel past niet bij een gemeente die een groen beleid voorstaat en helemaal niet in een ambitieuze Groennota.	127	De veronderstelling van de inspreker is onjuist. In de huidige Stedelijke Ecologische Structuur is het gebied Meerstad niet opgenomen. Met de uitbreiding van de Stedelijke naar de Gemeentelijke Ecologische Structuur krijgen ook Meerstad, Ten Boer en Haren daarin een plek.
De inspreker geeft aan het groenplan met veel aandacht te hebben gelezen. Wat de inspreker het meeste verbaasd is hoe met de SES wordt omgegaan. Gezien de rapportages van de SES is het een aanpak om trots op te zijn. De gebieden die nu als SES gebieden zijn aangewezen zijn i.r.t. gemeentelijke gebied zelf maar klein percentage. De inspreker niet waarom de keuze wordt gemaakt om deze gebieden niet definitief SES-gebied te maken?. Door het gehele plan wordt de SES geroemd, maar op blz. 26 doet de gemeente zijn geloofwaardigheid geen goed door: "Daarnaast geeft de kaart duidelijkheid .... Eventuele	128	Gebieden die binnen de huidige SES zijn aangemerkt als "te ontwikkelen/versterken" zijn vastgesteld via de SES-kaart. In deze gebieden moet een verbeterde inrichting bijdragen aan de ecologische kwaliteit. Het stedelijk gebied heeft dynamiek en blijft zich ontwikkelen. Dat betekent echter niet dat gebieden die onderdeel uitmaken van de SES zomaar verdwijnen. Bij de uitbreiding van de SES naar de GES gaan we, in opmaat naar de Omgevingswet, onderzoeken op welke wijze we een planologische bescherming kunnen toepassen voor de GES en of compensatiemaatregelen specifiek voor de ecologische structuur daar onderdeel van zijn.

compensatie is niet afdwingbaar." De gemeente laat hier zien dat natuur onderhandelbaar is.		
De inspreker onderschrijft de uitbreiding van de SES naar GES, de aansluiting ervan op de NNN, en de planologische bescherming van de GES. Echter worden het soortmanagementplan en generieke ontheffing als instrumenten om de ecologische kwaliteit te verbeteren gemist.	137	Deze instrumenten zijn er inderdaad. We zullen deze instrumenten gaan benoemen in het Groenplan.
De uitbreiding van de SES naar de GES en aansluiting van de stad met de natuur wordt door de inspreker onderschreven. De inspanning voor de natuuropgave mag niet ophouden bij de grenzen van de GES. In gebieden buiten de GES is de biodiversiteitsopgave ook groot. Denk aan wegbermen en agrarische gronden. De aanwezigheid van topnatuur in de gemeente vraagt om degelijke en adequate bescherming. Vooral kruisingen tussen migratieroutes van dieren en A-wegen zorgen nog te vaak voor slachtoffers onder bijvoorbeeld dassen en otters. We vinden dat de gemeente beleid te formuleren voor het thema fauna-verkeersslachtoffers.	139	Woon, werkgebieden en infrastructuur zijn dynamisch. Zij veranderen door de jaren. Anderzijds veranderen soortenpopulaties en verspreidingsgebieden. Daar waar aantoonbaar behoefte is aan faunavoorzieningen cq. regelmatig slachtoffers door verkeer ontstaan wordt naar oplossingen gezocht. In de afgelopen jaren zijn ruim 100 van dergelijke voorzieningen gerealiseerd. Het aantal knelpunten is in de voormalige Gemeente Groningen daarmee drastisch afgenomen. Op de nieuw vast te stellen GES-kaart, waar ook Ten Boer, Haren en Meerstad toe behoren, worden nieuwe of niet opgeloste knelpunten aangegeven. Ons beleid is het verbinden van gebieden van elkaar en daarmee faunaverkeersslachtoffers te voorkomen.
De inspreker is blij dat er wordt toegewerkt naar een Gemeentelijke Ecologische Structuur die gemeente dekkend is. Een goede inventarisatie en monitoring van de natuurwaarden biedt ons mogelijkheden nog meer maatwerk te leveren bij het beheer van het landschap en samen goede keuzes te maken bij aanleg- en herstelwerkzaamheden. Wij vinden het jammer dat de GES nog niet beschikbaar is en deel uitmaakt van het groenplan.	140	Wij zijn inmiddels gestart met de eerste werkzaamheden om tot de GES te komen. We hebben de ambitie om eind 2020, begin 2021 de GES gereed te hebben.

Natuurinclusief bouwen

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker verzoekt om een minder sterke scheiding tussen mens en milieu door naast straten en langs huizen ook de gebouwen zelf te vergroenen. Ook ringweg is te vergroenen met overkappingen. Dit verlaagt het verkeersgeluid en het levert voordelen voor de gezondheid en leefbaarheid op.	3	Wij gaan beleid over natuurinclusief bouwen opstellen. Daarin stellen wij groenmaatregelen voor in en op gebouwen en het vergroenen van de directe omgeving om de biodiversiteit te vergroten. Een deel van de zuidelijke ringweg worden voorzien van overkappingen.
Inspreker vindt het absurd dat de gemeente groenstimuleringsregelingen heeft en tegelijk binnenterreinen vergunningvrij laat volbouwen. De inspreker wil meer aandacht voor wat de gemeente kan doen bij bouwvergunningverlening: meer vergroeningseisen bij bouwen op binnenterreinen, naast de al bestaande stimuleringsregelingen (steenbreek, groene daken	14	Zie het eerste antwoord. Naast natuurinclusief bouwen onderzoeken we de mogelijkheden hoe we groene ambities in omgevingsplannen kunnen borgen.

Indiener wenst dat gemeente de kosten neemt voor vergroenen binnenterreinen, daar waar eigenaars weinig investeringsmogelijkheden hebben. Indiener stelt ook vergroeningseisen voor dakkapellen voor.		
Inspreker vraagt om het stellen expliciete voorwaarden voor het investeren in natuur en biodiversiteit in de bouwvergunning, bijv. via groenstroken en extra nestgelegenheid voor vogels en vleermuizen behoren daartoe (zie Utrecht). https://www.ad.nl/utrecht/primeur-utrecht-krijgt-verticaal-bos-om-in-te-wonen .	66	Zie de beantwoording op inspreker 3.
Inspreker geeft aan het gestelde op pag. 70 'We werken een voorstel uit voor natuurinclusief bouwen bij nieuwe ontwikkelingen' toe te juichen. Verzocht wordt om normen vast te stellen in de bestemmingsplannen van de nieuw te bouwen projecten. Volgens inspreker pakt het bijna altijd verkeerd uit als projectontwikkelaars zelf keuzes mogen maken, zoals bij de Woldringlocatie.	87	Zie de beantwoording op inspreker 14.
Verzocht wordt om de term Natuurinclusief bouwen te verduidelijken. Inspreker geeft aan dat op het Suikerunieterrein (de Suikerzijde) meer natuurinclusief bouwen is toe te passen, waarbij niet alleen de omgeving groen is, maar ook de gebouwen zelf. Meest vergaand zijn verticale bossen. Ook in de binnenstad zou het heel goed zijn om een of meer verticale bossen neer te zetten: dat zorgt voor verkoeling, biodiversiteit en CO2 opname. En juist daar is de urgentie het grootst. In het kader van duurzame bouw valt ook te denken aan gebruik van lichte, duurzame materialen: hout en bio-composiet.	95	Een aantal gemeenten hebben onlangs beleid over dit onderwerp vastgesteld. We nemen het beleid van de gemeente Den Haag vooralsnog aan als voorbeeld. Daar hanteren ze de volgende definitie: <i>Natuurinclusief bouwen levert een bijdrage aan de instandhouding van beschermde (en overige) soorten en levert tegelijkertijd een bijdrage aan een prettige leefomgeving, aan de mogelijkheden voor natuurbeleving in de stad en daarmee samenhangend een bijdrage aan het welzijn en de gezondheid van mensen.</i> In de nieuwe woonvisie geven we aan dat we in Groningen voor de langere termijn bouwen, met aandacht voor diversiteit, architectuur, kwaliteit en duurzaamheid. Daaronder valt ook het gebruik van duurzame materialen. Het gebruik van duurzame materialen willen we onder de aandacht brengen, onder andere door dit op te nemen in het Woonakkoord.
Inspreker verzoek om zoveel mogelijk in te zetten op groene daken. Zodat de stad er ook van boven af gezien groen uitziet. Bezoekers zien vanaf het dakterras van het Forum alleen maar groene daken. Er groeit een groen woud op de stad. Bomen reiken op gebouwen naar de hemel. Tevens mist inspreker ideeën voor de vogels, behalve natuurinclusief bouwen (is alleen voor mus en gierzwaluw) en de doelsoorten. Bouwen met hout spreekt inspreker zeer aan, net als groene gevels.	116	We hebben een subsidieregeling om daken te vergroenen. Veel inwoners maken gebruik van deze regeling. Het groenplan is een koersdocument; het doet geen expliciete uitspraken over de maatregelen die gunstig zijn voor vogels. Natuurinclusief bouwen zal hier verder op ingaan, maar het bestaande soortmanagementplan en doelsoortenbeleid dragen bij aan het verbeteren van de habitat van verschillende soorten vogels.
Verzocht wordt om sturing op groen bij de bouw van huizen, kantoren, etc. Aan voorkant van het proces regelen.	117	Zie de beantwoording op inspreker 3.

<p>Uitgangspunt is standaard groen dak, schoon opleveren van tuinpercelen (zonder puin), goede bodem bij aanplant bomen. Verken de kansen van het bouwen van een iconisch groen flatgebouw.</p>		
<p>Verzocht wordt om bij natuurinclusief bouwen de waarde van bomen in een eerder stadium van het proces te waarderen, in geval van grote (woning)bouwprojecten. Er moeten nieuwe richtlijnen komen die het voor nieuwbouwprojecten moeilijker maken om onschatbare, volwassen bomen uit bouwprojecten te verwijderen. De beoordeling van dergelijke bomen door onafhankelijke instanties zou al veel eerder moeten beginnen.</p>	<p>136</p>	<p>Natuurinclusief bouwen richt zich in eerste instantie op biodiversiteitsverhogende maatregelen in en op gebouwen en de directe omgevingen ervan. We werken met een zogenaamde Bomen Effect Analyse om de bomen dicht bij bouwprojecten in kaart te brengen en tevens de effecten van de bouw op de bomen te duiden. In het groenplan doen we voorstellen om groen en bomen in bouw- en herinrichtingsprocessen goed in het proces mee te nemen. Dit neemt niet weg dat afwegingen ertoe leiden dat groen of bomen weg moeten. Uitgangspunt is dat groen en bomen dan altijd wordt gecompenseerd.</p>

Welke aanvullingen en wijzigingen brengen we aan in het Groenplan:

- We nemen de drie ecologische verbindingen uit het Landschapsonwikkelingsplan Haren (2004) en de knelpunten langs de A28 op.
- We gaan het soortmanagementplan en generieke ontheffing benoemen in het plan.
- We hanteren voorlopig de definitie van natuurinclusief bouwen van de gemeente Den Haag en nemen deze op in het plan.

THEMA GROEN & GEZONDHEID VAN DE MENS

Parken en recreatiegebieden – stedelijk gebied

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker geeft aan dat niet meer geknabbeld mag worden aan bomen Sterrebos en Stadspark. Verder zal het voetbalveld uit Stadspark gehaald moeten worden om daar bomen te planten.	20	Het Sterrebos verdient een passend (bomen)beheer. Echter, omdat sommige oude bomen in de verdrukking staan door spontane zaailingen, zal het kunnen voorkomen dat jonge (of zieke) bomen gekapt moeten worden. De gemeente is bezig met een integrale benadering van het Sterrebos waar zowel de ecologische als de cultuurhistorische waarde van het Sterrebos in een passend beheerplan kunnen landen. Daar zullen ook de verschillende belangengroepen bij worden betrokken. Het Stadspark is een park voor iedereen en aangelegd ter ontspanning en beweging van de inwoners van Groningen. Het park is groot genoeg om verschillend gebruik te kunnen faciliteren.
De inspreker is blij met de voorgenomen plannen voor meer groen rond de Ruskenveense plas.	57	Wij waarderen de reactie van de inspreker.
De inspreker vindt dat festivals zoals Noorderzon naar elders moeten verhuizen. Bijvoorbeeld naar Stadspark want Stadspark kan de druk beter aan.	82	In het Noorderplantsoen is ruimte voor het organiseren van festivals. Via ons evenementenbeleid spreiden we de evenementen over onze gemeente. De huidige vorm van Noorderzon past ons inziens in het Noorderplantsoen. We maken afspraken over de wijze waarop het festival wordt georganiseerd. We geven in het groenplan aan dat we voor de parken en grote groengebieden een programmering willen opstellen. De programmering stemmen wij zorgvuldig af op omgeving, formaat, ruimte, natuur- en cultuurhistorische waarden. Via de parken willen we verscheidenheid tussen de parken vergroten en de aantrekkelijkheid van alle parken in de gemeente vergroten en daarmee een betere balans in gebruiksdruk realiseren.
<ol style="list-style-type: none"> De inspreker verondersteld dat op pagina 60 van het groenplan staat dat het festivaliseren van het Noorderplantsoen niet goed lijkt passen bij een groene ambitie. De coronacrisis zou aanleiding moeten zijn om het festivalbeleid te herijken. Verder moet in het groenplan een visie worden opgenomen waarin nagedacht is hoe festivals en groen met elkaar kunnen samengaan. Over de entree van het Stadspark aan de Peizerweg is op pagina aangegeven dat deze entree onduidelijk is richting de Suikerunie. Volgens de inspreker lijkt een bredere entree op deze plek vermindering van groen en intensiveren van verkeer tot gevolg, terwijl juist door de omwonenden een leefbare groene ontmoetingsruimte in de buitenlucht is 	87	<ol style="list-style-type: none"> Zie de beantwoording bij inspreker 82. Op de langere termijn, als er meer mensen wonen op de Suikerzijde, dan is het Stadspark voor hen het meest nabije park. We hechten op dat moment aan een goede verbinding en goede toegankelijkheid van het stadspark voor hen. In de visie stadspark – onderdeel van het uitvoeringsplan bij dit groenplan- gaan we daarvan uit. De uitwerking van de visie Stadspark nemen we op in het uitvoeringsplan.

<p>gecreëerd in de groenstrook tussen de ventweg en de hoofdrijbaan.</p>		
<p>De inspreker deelt de constatering dat “het aangenaam gebruik” van het plantsoen en de omgeving onder druk staat en dat daarmee de kwaliteit van het plantsoen wordt aangetast. De beleidsinzet gebruiksdruk verlagen door het gebruik andere parken te stimuleren is voor het Noorderplantsoen voor de korte termijn beslist onvoldoende volgens de inspreker. Deze noodkreet heeft de inspreker in eerdere adviezen al laten horen. De gemeentelijke inzet lijkt er een van de langere termijn, die tijd is er niet; de gebruiksdruk op het Noorderplantsoen moet worden verminderd. De inspreker maakt zich grote zorgen over deze ontwikkeling en vragen u om aanpassing van uw beleid, en wel op de volgende punten:</p> <p><i>1. Dagelijks gebruik: verlagen van de gebruikersdruk</i> Het plantsoen fungeert voor de bewoners van de stad als plek om te sporten, te wandelen, te ontmoeten, hond uitlaten of te luieren in het gras. Dit gebruik van het plantsoen past goed bij het park, echter, soms is sprake van te grote belasting van het park, zoals feesten, bootcamps, barbecues, MTB downhill vanaf de hoge berg. Onderbouwt is waardoor er een te grote belasting op het park is. Om de kwaliteit van het park te beschermen, stellen we de volgende maatregelen voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verbod op barbecues, vuurkorven en ander open vuur; - verbod op versterkte muziek; - verbod op commerciële sportactiviteiten zoals bootcamps en andere met muziek ondersteunde groepsworkouts; - verhoogde inzet op beheer en handhaving door de gemeente; - de gemeente neemt initiatief voor een bewustwordings- of educatiecampagne. <p><i>2. Festivals en andere evenementen</i> Het Noorderplantsoen heeft zwaar te lijden onder festivals en evenementen die er worden georganiseerd (met of zonder vergunning):</p> <ul style="list-style-type: none"> o Naast Noorderzon geen andere festivals, zoals het foodtruck festival en ook geen vergunningen meer voor allerlei kleinere evenementen. o voor Noorderzon geldt dat het plantsoen met respect moet worden behandeld. Dit is verder uitgewerkt met voorbeelden. 	<p>91</p>	<p>Zie voor de beantwoording van het algemene deel de beantwoording bij inspreker 82. Aanvullend daarop geven we aan dat we met het verbeteren van aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van andere parken en groengebieden we naar verwachting de gebruiksdruk op het Noorderplantsoen kunnen verlichten. Het Noorderplantsoen is een populaire plek voor ontmoeting en beweging, en daar moet ook ruimte voor zijn. Echter zijn niet alle activiteiten even geschikt. Via de programmering van de parken en groengebieden zullen we gaan onderzoeken welke programmering past bij het Noorderplantsoen. Daar zullen we dan ook actief over gaan communiceren. Overigens geeft de APV aan welke activiteiten zijn toegestaan.</p>

<p>De inspreker geeft aan dat de visie op groen in de nota eenzijdig is, namelijk mensgericht. Alles draait om de gezondheid, sport, recreëren, bereikbaarheid etc., maar de intrinsieke natuurwaarde (ecologie) komt te weinig uit de verf. In 4.1 op pagina 51 leest de inspreker dat de functie van groen wordt omgezet van kijkgroen naar gebruiks- en verblijfsgroen, en dat al het groen bereikbaar moet zijn. Ook moet er van alles te beleven zijn. Inspreker vraagt zich af of er geen stiltegebieden meer zijn? Zijn er straks geen gebieden meer die vooral zijn voorbehouden aan de natuur (vogels, wezeltjes, boommarters, padden etc.) zonder dat de mens daar te dicht in de buurt komt? Gebieden waar ook dieren zich veilig voelen? Is rust en stilte ook niet voor stadsmensen waardevol, in parken in het stedelijk gebied?</p> <p>Op pagina 62 van het Groenplan staan ook zinnen ten aanzien van het Stadspark die de inspreker verontrust: "half verharde paden nodigen nauwelijks uit tot joggen". Is de conclusie dat die paden straks allemaal geasfalteerd moeten worden? Zou het ook kunnen zijn dat half verharde of onverharde paden oorspronkelijk bedoeld zijn om in de betreffende gebieden enige rust te bewaren?</p> <p>De inspreker vraagt zich af of aan grote open ruimten in het Stadspark overal een programma verbonden moet worden, zoals onder een foto op pagina 63 staat. Wat verstaat men daaronder? Meer festivalterreinen? De inspreker pleit de reuring (festivals, barbecueparty's , ATB-fietsen e.d.) ook in het Stadspark binnen de perken te houden ten behoeve van de natuur en de bewoners van omliggende stadsdelen.</p>	95	<p>Zie de beantwoording van inspreker 82.</p> <p>De inzet van het Groenplan is om de biodiversiteit in stad en ommeland te versterken zodat dier- en plantensoorten beter kunnen gedijen. In de stad zal dat vaker in samenhang moeten met andere functies. In het landelijke gebied zijn er gebieden waar mensen minder invloed hebben en waar de natuur bovengeschied is. Dit geldt ook voor rust- en stiltegebieden.</p> <p>In het groenplan is in algemene zin aangegeven dat het stimuleren van bewegen in het groen onder bepaalde uitgangspunten het beste tot zijn recht komt. Dit verschilt echter per activiteit. De conclusie van de inspreker dat alle on- en halfverharde paden in het Stadspark geasfalteerd worden is onjuist.</p>
<p>De inspreker verzoekt om een extra veld in de stad om te zitten en te barbecueën en dit dan verbieden in het Noorderplantsoen, want dat is totaal overbelast.</p>	105	<p>Zie de beantwoording van inspreker 82.</p>
<p>De inspreker maakt zich zorgen om de druk op het Noorderplantsoen. Ook het uitlaten van te veel honden ook baart zorgen. De inspreker vindt het fijn om te lezen dat er aandacht voor het plantsoen komt. Noorderzon groeit uit zijn voegen en past niet meer in het Noorderplantsoen, althans niet in deze vorm.</p>	116	<p>Zie de beantwoording van inspreker 82.</p>

<p>Inspreker vraagt zich af waarom er op het Zerniketerrein niet meer groen wordt gepland. Een belangrijk deel van de recreatiedruk op het Noorderplantsoen lijkt gerelateerd te zijn aan studenten. Meer groen op het wel zeer versteende Zerniketerrein zou een aanwinst zijn en zowel voor de studenten als voor anderen het verblijf zeer kunnen veraangemen. De inspreker vindt dat het Sterrebos geen overloopgebied van het Noorderplantsoen mag worden; het is nu al lunchwandelgebied van DUO-medewerkers en toekomstige bewoners van Engels Kamp. Inrichting deksels over de zuidelijke ringweg moeten ecologisch geschieden, met biodiversiteit als hoogste prioriteit. Niet alleen geen gazons met her en der een boom. Watervasthoudend vermogen is daarvoor te gering. Gat voor afgassen deksel Lodewijkstraat – Verlengde Meeuwerdeweg wordt onaantrekkelijk met weinig ruimte om te zitten. Inspreker verwijst naar de opmerking op pagina 62, waar wordt opgemerkt dat brede asfalt goed zijn voor een rondje joggen, maar dat halfverharde paden Stadspark slecht begaanbaar zijn. Daar is de inspreker het niet mee eens. Tevens vreest de inspreker dat de aanleg van betonpaden leidt tot meer auto's die dwars door het park rijden, zoals dat al eerder het geval was. Wandelaars voelen zich minder veilig. Deze aanbeveling is ook al gedaan tijdens een inspraakavond. De inspreker vraagt zich af wat hiermee is gedaan.</p>	122	<p>Voor een groot deel van de beantwoording op de reactie verwijzen we door naar de beantwoording van inspreker 82 en 95. Op het Zerniketerrein zijn plekken aan te wijzen waar vergroening een betekenis kan hebben aan een meer klimaatadaptieve openbare ruimte. Deze plekken zijn als onwenselijk bestempeld en kunnen via werk-met-werk worden aangepakt. Daarnaast kunnen wij niet onderbouwen of het creëren van meer groen op het Zerniketerrein bijdraagt aan een lagere gebruiksdruk van het Noorderplantsoen.</p>
<p>De inspreker geeft aan dat op de kaart van pagina 33 de volgende onderdelen ontbreken: natuurbad Engelbert, ommetje Meerstad/Middel- en Engelbert, Engelenmeerpad, 't Loantje.</p>	131	<p>Natuurbad Engelbert gaan we toevoegen op de kaart op pagina 33. De wandelroutes hebben we niet gedetailleerd op kaart gezet.</p>

<p>De inspreker vindt het idee om parken dichterbij mensen te brengen vraagtekens oproepen. Daarnaast vraagt zich af wat wordt bedoeld om elk park een programma te geven. We kennen allemaal het voorbeeld van het Noorderplantsoen, waar het bij een warme zomerdag zwart ziet van de mensen, de rook van barbecues niet van de lucht is en lawaai van muziekboxen het natuurgeluid overstemmen. Geen 'groen' vooruitzicht volgens de insprekers. Daarnaast voorziet inspreker een toename van evenementen in met name het Stadspark. Dit is onwenselijk omdat zorgen bestaan om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • handhaving van de rust, natuurbeleving en het welzijn van flora en fauna • geluidsoverlast voor omwonenden, dieren en rustzoekers • luchtvervuiling. Barbecues, ovens en haardkorven vervuilen de lucht voor vogels en andere dieren, overige recreanten en omwonenden. Bestaan er regels m.b.t. de luchtkwaliteit en waar zijn deze te vinden? • brandveiligheid • beschadiging van bomen en ander groen tijdens op- en afbouw werkzaamheden maar ook tijdens de festivals. Dit punt geldt niet alleen voor parken en plantsoenen maar ook voor bomen in de wijken; zware wagens en apparatuur veroorzaken worteldruk en daardoor schade. 	136	Zie de beantwoording van inspreker 82.
--	-----	--

Recreatieve druk en stilte – landelijk gebied

Inspraakreactie		Beantwoording
<p>Volgens de inspreker lijkt in het landelijke gebied de meeste aandacht uit te gaan naar het creëren van dorpsommetjes en het toegankelijk maken van het buitengebied voor stadsbewoners. Het landelijk gebied en met name natuurgebieden ontvangen steeds meer bezoekers. De inspreker vraagt wat de gemeente gaat doen tegen de overbelasting van de natuurgebieden door recreanten? En wat zijn de maatregelen die de gemeente neemt 'om stilte en rust te ervaren'?</p>	54	<p>Voor wat betreft de realisatie van dorpsommetjes en verbindingen tussen stad en ommeland merken wij op dat hierbij de natuurwaarden in acht genomen dienen te worden. In bepaalde gebieden wordt de recreatiedruk als hoog ervaren en dat kan leiden tot verstoring van natuurwaarden. Een bepaalde mate van zonering kan voorkomen dat de druk op natuurgebieden te groot wordt. Bijna alle natuurgebieden zijn in eigendom van natuur- en terreinbeherende organisaties. Wij hebben regelmatig overleg met deze organisaties en zullen dit onderwerp op de agenda zetten.</p>

De inspreker geeft aan dat de cultuurhistorische betekenis van de lanenstructuren en de zandwegen in Haren en de ongewenst recreatieve druk niet zijn benoemd. Inspreker vindt dat in samenspraak met de natuurorganisaties een uitvoeringsplan ontwikkeld moet worden voor het reguleren van de recreatieve- en de verkeersdruk op de zandwegen rond en in het Noordlaarderbos en de Appelbergen.	92	De cultuurhistorische betekenis van de lanenstructuren wordt o.a. genoemd op pagina 75 bij "Landschappelijke identiteit versterken." Zie verder de beantwoording op inspreker 54.
De inspreker vindt dat op een aantal plekken rond Groningen stilteplekken gerealiseerd worden: natuur alleen voor beesten en niet voor mensen.	105	Zie de beantwoording op inspreker 54.
De inspreker ondersteunt de ambitie om openbaar groen toegankelijker te maken. De inspreker ervaart dat het enorme infrastructurele netwerk in Kardingte groot en te kostbaar is om goed te kunnen beheren. Het is dan ook gewenst dat in het Groenplan wordt opgenomen dat de gemeente en Natuurmonumenten nader in overleg treden over het beheer van de infrastructuur van Kardingte.	126	We hebben periodiek overleg met de inspreker. Daar zullen we dit onderwerp verder bespreken.
De inspreker ziet in en rondom Glimmen de volgende bedreigingen: 1. Natuurgebied de Appelbergen onder druk 2. Stilte en rust, verkeersdruk en leefbaarheid Wat kan ondernomen worden om te komen tot een beheersbeleid voor het gebied waarbij de natuurfunctie en de recreatiefunctie dusdanig op elkaar worden afgestemd, dat beide functies niet met elkaar in conflict raken. Hoe wordt geborgd dat de recreatiefunctie geen negatieve effect heeft op flora en fauna.	135	Zie de beantwoording op inspreker 54.
De inspreker streeft een groene metropool na waar iedere inwoner zo direct mogelijk vanuit zijn woning gebruik kan maken van een groen- en blauwe dooradering; een nutsvoorziening. Een belangrijke verbinding die nog niet echt is uitgewerkt is die langs het Slochterdiep naar 't Roegwold. Een schitterend groot natuurgebied dat nog beperkt wordt gebruikt. Het goed ontwikkelen van deze verbinding is van belang, mede om hier andere gebieden met grote recreatieve druk te ontzien. Goede recreatieve infrastructuur op de Hondsrug en flanken ervan zorgen voor grote bezoekersdruk. Is kwetsbaar. Het Quintusbos ontbreekt overigens als recreatief belangrijk gebied in hoofdstuk 3.3.	138	Op de kaart op pagina 31 staat de zone Meerstad-Roegwold aangegeven als "zoekgebied versterken robuuste verbinding van lokaal naar bovenregionale natuur." De recreatieve druk op de Hondsrug is een onderwerp dat wij op de agenda zetten voor het overleg met natuur-en terreinbeherende organisaties, zoals is aangegeven bij de beantwoording op inspreker 54. Het Quintusbos heeft een belangrijke recreatieve functie en zal daarom worden aangeduid als groengebied met een regionale betekenis. We passen de kaart hierop aan.

<p>De inspreker geeft aan dat op de kaart 'Groen robuust netwerk' op pagina 55 de grote natuurgebieden buiten de bebouwde kom afwezig zijn. Denk aan natuurgebieden in het Hunzedal en de Koningslaagte. Ze vervullen een belangrijke bron-functie voor de natuur in het stedelijk gebied en zouden daarom ook zichtbaar deel uit moeten maken van deze kaart en de verschillende plankaarten in hoofdstuk 4. Dat zelfde geldt voor de verbindingen tussen De Onlanden, Hunzedal en Roegwold. De inspreker ziet ook opgaven voor verdere natuurverbetering in natuurgebieden net buiten de stadsrand. Het gaat dan om weidevogels en vismigratie. Dat missen we in het groenplan.</p>	<p>139</p>	<p>De relatie tussen de stedelijke ecologische structuur en het Natuurnetwerk Nederland is aangegeven op pagina 27. Op de kaart op pagina 31 is het NNN bewust wat vager gelaten om de gemeentelijke opgave ten aanzien van het gemeentelijke natuurnetwerk (de GES) en de relatie met het NNN te verbeelden. Dit geldt ook voor de verbindingen met de Onlanden, het Hunzedal en het Roegwold. De provincie gaat over het aanwijzen van gebieden voor weidevogels en het stimuleren van het juiste beheer. Het GWPR geeft aan dat de uitvoering van de ecologische waterstructuur primair bij de provincie en waterschappen ligt.</p>
---	------------	--

Welke aanvullingen en wijzigingen brengen we aan in het Groenplan:

- Het natuurbad Engelbert gaan we opnemen op kaart.
- Het Quintusbos in Glimmen gaan we opnemen op kaart.

THEMA GROEN & DE CO2-OPGAVE

Energie

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker onderzoek naar de negatieve effecten van het plaatsen van zonnepanelen en windmolens.	32	De gemeente Groningen beschouwt zonneparken als een kans om een ecologische meerwaarde te creëren. Dit stellen wij als voorwaarde bij nieuw te ontwikkelen zonneparken. Wij volgen daarmee de huidige onderzoeken naar de ecologische impact van zonneparken op de voet en de uitkomsten daarvan nemen wij op in het nieuwe beleidskader zonneparken. Bij de windverkenning onderzoeken wij samen met Grunneger Power en Natuur en Milieufederatie alle aspecten van windenergie, ook de negatieve.
De inspreker geeft aan dat het beter is om helemaal geen zonnepanelen in het landschap te overwegen, maar vindt dat de focus moet liggen op drastische vermindering energieverbruik, isolatie en daken vol met zonnepanelen.	66	De gemeente Groningen zet zich in op vermindering energiegebruik, isolatie en plaatsing van zonnepanelen op woningen en bedrijfsgebouwen. Dit staat beschreven in de Routekaart Groningen CO2 neutraal 2035. Hierin staat dat we naast vermindering van energiegebruik, isolatie en zonnepanelen op woningen en bedrijfsgebouwen we alsnog 500MWp aan zonnepanelen nodig hebben in veldopstelling om in 2035 CO2 neutraal te worden.
De inspreker verzoekt ons om te bouwen met hout. Houtige massa verbranden voor energie, is uit-den-boze. Hout kan als bouw materiaal wel geschikt zijn voor langdurige opslag van koolstof, maar dan moet eerst wel geïnvesteerd in het weer beschikbaar maken van eerder gebruikt hout.	80	We hanteren als gemeente sinds 2013 de waardepiramide die illustreert dat biomassa zo hoogwaardig mogelijk moet worden ingezet. Verbranding is de meest laagwaardige optie, zodra biomassa en dus ook hout hoogwaardiger kan worden ingezet wordt dit gedaan. Eerder gebruikt hout, zogenaamd b hout dat via de afvalbrengstations wordt ingezameld verdwijnt nu nog vaak in de verbrandingsoven, maar dit is één van stromen op de brengstations die kan worden omgevormd tot een nieuwe grondstof. Er wordt op dit moment gewerkt aan een voorstel voor een nieuw brengstation dat ingericht wordt op hergebruik van de ingebrachte materialen. In de nieuwe woonvisie geven we aan dat we in Groningen voor de langere termijn bouwen, met aandacht voor diversiteit, architectuur, kwaliteit en duurzaamheid. Daaronder valt ook het gebruik van duurzame materialen. Het gebruik van duurzame materialen willen we onder de aandacht brengen, onder andere door dit op te nemen in het Woonakkoord.
De inspreker verzoekt de gemeente om zonnepanelen en groene daken meer met elkaar te combineren.	117	De gemeente Groningen stimuleert de combinatie van zonnepanelen en groene daken in gebieden waar groen schaars is. Hiervoor heeft de gemeente een subsidieregeling.
De inspreker wil weten wat de status is van een adviesrapport "Onderzoek naar de mogelijkheden van benutting van biomassa in de gemeente Groningen" uit 2012 aan de gemeente en hoeverre dit is geïmplementeerd in het huidige beleid.	121	Het rapport uit 2012 heeft geen status en is destijds gemaakt om in beeld te krijgen welke biomassastromen er binnen het Stadsbeheer van de Gemeente Groningen zijn. De genoemde aanbevelingen zijn voor rekening van de auteur en niet opgevolgd. De gemeente Groningen heeft ambitieuze doelstellingen op het gebied van klimaat en wil in 2035 een CO2-neutrale gemeente zijn. Om invulling te geven aan deze ambitie heeft de gemeente een Routekaart Groningen CO2- neutraal opgesteld. In het eindscenario is groen gas verantwoordelijk voor de invulling van een deel van het energiegebruik in de gemeente. Uitgangspunt daarbij is dat beschikbare biomassa zo hoogwaardig mogelijk wordt ingezet.

		<p>We hanteren hierbij de door de gemeenteraad in oktober 2018 aangenomen motie (nr. 7237696) als kaderstellend, wat inhoudt dat bij uitwerking van biomassa als bron in principe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alleen biomassa wordt gebruikt die afkomstig is uit de regio en; - alleen als het is verkregen van regulier kap- en onderhoudswerk aan bijvoorbeeld parken, straten en natuurgebieden of uit rest- en afvalhout.
De ontwikkeling van een windpark aan de zuidwestrand baart inspreker zorgen met name voor grote vogelsoorten als zeearend, gazen en zwanen. De slechtvalk als bijzondere soort binnen de gemeentegrenzen is ook noemenswaardig.	138	Er wordt uitvoerig onderzoek gedaan naar alle aspecten van windenergie, ook de ecologische.

Laagveengordel

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker vindt dat er meer en betere verbinding met de ambities uit 'Groeningen', de laagveengordel ten zuiden van de Groningen gelegd moeten worden. De ambities daarvoor zijn om het gebied als eerste klimaatpositieve laagveenregio van Nederland te ontwikkelen, als aaneengesloten wetland, longen van de stad, met ruimte voor duurzaam ondernemerschap en van betekenis voor de stad Groningen en grotere dorpskernen.	9	Voor de structuurvisie die voor de nieuwe gemeente Groningen wordt gemaakt wordt een visie op dit gebied ontwikkeld samen met alle betrokken partijen en rekening houden met het belang van dit gebied voor klimaat, recreatie en de bijdrage die het gebied levert aan leefkwaliteit van de kernen. Wij zullen het regionale programma Groeningen benoemen in ons groenplan.
De inspreker geeft aan dat de doelen en ambities uit het Groenplan vergelijkbaar zijn met het regionale programma "Groeningen". Via gezamenlijk overleg vindt versterk plaats en worden plannen met elkaar verbonden.	59	Zie de beantwoording op inspreker 9.
De inspreker geeft aan dat in het Groenplan de regionale omgeving zoals de laagveengordel rond de stad niet in beeld is gebracht.	92	Zie de beantwoording op inspreker 9.
De laagveengordel wordt in het groenplan genoemd, maar het regionale programma Groeningen ontbreekt volgens de inspreker. Groeningen kan bijdragen aan het realiseren van uw ambities en doelen en past volgens de inspreker in het groenplan.	138	Zie de beantwoording op inspreker 9.
De inspreker denkt dat in het Hunzedal kansen liggen voor de aanpak van veenoxidatie in combinatie met de ontwikkeling van hoogwaardige natuur.	139	Zie de beantwoording op inspreker 9.

NOG TOEVOEGEN DE VRAAG OVER BIOMASSA: RAPPORT UIT 2012, vraag van werkgroep Bomen Groningen

THEMA GROEN & VOEDSEL/LANDBOUW

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
<p>Inspreker doet een voorstel voor bevordering biodiversiteit op water en land in de omgeving Garmerwolde en Thesinge. Moeilijk bereikbare stukjes land van boeren met landbouwmachines niet meer voor agrarische doeleinden gebruiken en aan de natuur over te laten. Aanplant inheemse bomen en struiken is uitgangspunt. Realisatie netwerk van dergelijke biodiverse gebiedjes waartussen dieren zich vrij kunnen bewegen zonder dat inkomsten van de betrokken boer derven. Indiener wil voorstel nader onderzoeken op eigendom, effecten/voordelen voor de natuur, regelgeving.</p>	7	<p>Wij hebben reeds contact met de inspreker over zijn ideeën. Onlangs heeft het gebiedsteam Ten Boer met deze meneer uit de werkgroep Groen (Garmerwolde ruimte openbaar en energie) gesproken. De werkgroep is verbonden aan Dorpsbelangen Garmerwolde en heeft ook ideeën over de bevordering van de biodiversiteit in dit gebied (wellicht gaat het om dezelfde persoon). In het kader van het Nationaal Programma Groningen heeft de gemeente in het Lokaal Programmaplan elementen opgenomen die hier mee te maken hebben. Er is afgesproken met deze meneer om, wanneer de situatie het weer toe staat, verder over dit onderwerp door te praten. Voor sommige onderdelen uit het plan zijn wij niet de inhoudelijke gesprekspartner. Wij zullen de inspreker doorverwijzen naar de juiste partijen, zoals collectief agrarisch natuurbeheer en agrariërs.</p>
<p>De inspreker heeft behoefte aan nadere uitwerking van de voedselagenda en de thema's voedsel, landbouw, ondernemerschap en de sociale aspecten daarin. Daarbij is aandacht voor het stimuleren van lokale voedsel ketens en uitwerking van sociale impact op ondernemers en basisbanen. Daarbij aandacht realisatie van groen en op circulair terugverdienmodel voor beheerkosten groen.</p>	11	<p>We werken aan een voedselvisie/agenda waarin deze onderwerpen aan bod komen. Besluitvorming wordt in het 4^e kwartaal van 2020 verwacht.</p>
<p>De inspreker vindt natuur inclusieve landbouw een holle term. Op basis van criteria moet meer inzicht worden gegeven in wat inclusieve landbouw is.</p>	45	<p>Vooralsnog hanteren we de definitie die is opgenomen in de regiodeal natuur inclusieve landbouw Noord-Nederland 2018. Deze is definitie is: een vorm van duurzame landbouw en onderdeel van een veerkrachtig eco- en voedselsysteem dat optimaal gebruik maakt van de natuurlijke omgeving en integreert die in de bedrijfsvoering. Daarnaast draagt natuur inclusieve landbouw actief bij aan de kwaliteit van diezelfde natuurlijke omgeving. Natuur inclusieve landbouw produceert voedsel binnen de grenzen van natuur, milieu en leefomgeving, met een positief effect op de biodiversiteit. Wij nemen de definitie op in het groenplan.</p>
<p>De inspreker vindt dat de invulling met betrekking tot natuur inclusieve landbouw concreter moet worden. Inspreker stelt voor om samen met de provincie tot een plan komen om de landbouw in de gemeente tot natuur inclusieve landbouw om te dopen. Stimuleren is onvoldoende om het tij te doen keren. Bestaande economische verhoudingen en agrarische paradigma's dienen van overheidswege te worden doorbroken met wetgeving en geldelijke stimulansen.</p>	66	<p>Natuur inclusieve landbouw is onderwerp van gesprek bij het bestuurlijk overleg tussen de provincie Groningen en de gemeente Groningen (twee keer per jaar). Daarnaast wordt er vanuit de Agro Agenda Noord Nederland en de provincie Groningen gewerkt aan een nieuwe landbouwvisie. Als gemeente haken wij hier, waar mogelijk en zinvol, bij aan.</p>
<p>De inspreker mist in het groenplan de aandacht voor Woldwijk: Momenteel worden veel hectares van Woldwijk nog traditioneel bewerkt, terwijl het gebied een duurzame doelstelling heeft en</p>	73	<p>Wij danken de inspreker voor zijn reactie. Wij hebben regelmatig contact met de inspreker. In samenwerking met de coöperatie willen wij graag de kansen voor natuurverrijking, zoals deze in de inspraakreactie zijn aangedragen, verder onderzoeken.</p>

<p>kansen voor natuurverrijking. Vraagt aandacht voor het natuurarme landbouwgebied in Ten Boer. In Woldwijk is ruimte voor experimenten op het vlak van ruimtelijke ontwikkelingen en biedt uitgelezen kansen voor natuurverrijking. Inmiddels zijn er al een zelfoogsttuin en een dorpsommetje aangelegd en is er een energiecoöperatie opgericht. Grote delen van Woldwijk die nog geen andere bestemming hebben worden traditioneel bewerkt, incl. gifgebruik en drijfmestinjectie, terwijl het gebied een duurzame doelstelling heeft. Het natuurarme landbouwgebied wordt niet in de nota genoemd. Er zijn weinig bomen en bossen; het gebied roept om meer groen. Er kan meer groen worden gerealiseerd en het plan om de stadsweg tussen Groningen en Ten Boer te vergroenen kan worden doorgetrokken tot Lellens.</p>		
<p>Inspreker is ondernemer en zet zich onder andere in voor het verkorten van de voedselketen. De inspreker geeft aan alleen welkom te zijn als pachter van gronden zolang het vooral niet permanent is. De inspreker vindt dit geen goede basis voor een gezonde bedrijfsvoering. Er kunnen geen investeringen gedaan worden in de kwaliteit van de grond, welke je belangrijkste bedrijfsmiddel is. De inspreker doet een dringend beroep om het woord tijdelijk op pagina 48 te schrappen en daarmee de lokale kleinschalige voedselvoorziening te respecteren, kwekers serieus te nemen. Daarmee kunnen deze een serieuze bijdrage (blijven) leveren aan de voedselzekerheid van Stad en Ommeland. Lokale kleinschalige landbouw, draagt ook bij aan alle doelen die verder in het beleidsstuk worden genoemd.</p>	76	<p>Wij snappen de reactie van de inspreker. Wij gaan onderzoeken op welke wijze de voedselketen is te verkorten en welke rol ons daarin het beste past. We zien daar vooral een verbindende rol voor ons in weggelegd, en niet zozeer een faciliterende. Het verkorten van voedselketens via verpachting van gemeentelijke gronden behoort tot de mogelijkheden, maar we zien juist dat andere grondeigenaren, agrariërs en andere initiatieven daar vooral in grote mate aan bijdragen.</p> <p>Voor de gronden die we verpachten zullen we aandacht schenken aan de duur van de pacht in relatie tot de activiteiten die worden uitgevoerd gedurende de pacht en de oorspronkelijke doelstelling om de gronden ooit in eigendom te krijgen.</p> <p>We zullen dit opnemen in het groenplan.</p>
<p>De inspreker vindt al het grasland zo spoedig mogelijk natuurinclusief moet worden, zonder bestrijdingsmiddelen, met toelating van insecten en ander leven. Dit is misschien wel de belangrijkste investering die op heel korte termijn moet gaan plaatsvinden. Voor wat betreft het voedselbeleid geeft inspreker aan om contact te zoeken met bestaande initiatieven, zoals toekomstboeren, Voor Boeren, De Streekboer. De inspreker vraagt of land beschikbaar is waar natuur inclusieve landbouw op moet gaan plaatsvinden?</p>	80	<p>We onderzoeken de mogelijkheden om pachtcontracten voor het gebruik van gemeentelijke gronden te verduurzamen en langere contracten af te sluiten zodat stadslandbouw mogelijk wordt. Op deze gemeentelijke gronden kan natuur inclusieve landbouw worden toegepast. Daarnaast zou natuur inclusieve landbouw op alle agrarische gronden toegepast kunnen worden. We wijzen geen specifieke gebieden aan waar natuur inclusieve landbouw de norm is.</p>
<p>De inspreker geeft aan dat de ongewenste scheiding tussen natuur en landbouw niet belicht wordt en dat de transitieopgave voor de landbouw ontbreekt.</p>	92	<p>Landbouw en natuur kunnen goed samen gaan. Overloopranden tussen natuur en landbouw kunnen bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit. Zo kan er gekozen worden om landschapselementen aan te leggen of akkerrandenbeheer toe te passen. Voor wat betreft het ontbreken van de transitieopgave voor de landbouw: de opgave wordt wel benoemd, maar onze rol als gemeente is hierin beperkt. We volgen de</p>

		ontwikkelingen en resultaten van de Regiodeal natuur inclusieve landbouw Noord-Nederland.
De inspreker geeft aan graag gesprekspartner te worden en zo mee te denken over de ambitie uit het Groenplan om de weg naar duurzame landbouw te onderzoeken.	107	Wij nemen deze uitnodiging graag aan.
De inspreker is blij in de nota te lezen dat de gemeente wil inzetten op het meer focus leggen op innovatieve kringlooplandbouw, en ontwikkelingen wilt ondersteunen in de agrarische sector die kansen bieden voor groen, natuur en landschap. In dit verband ziet inspreker goede mogelijkheden om langs de Noorddijkerweg op zowel percelen van de gemeente als van Natuurmonumenten deze landbouwkundige ontwikkelingen mogelijk te maken.	126	Wij onderzoeken graag met de inspreker de mogelijkheden.
Op de Glimmer Es waarneemt de inspreker een verstikking door vermesting en muren van mais. De inspreker heeft de volgende vragen: 1. Welke rol kan de gemeente spelen bij de transitie op deze plek naar een duurzame en natuur inclusieve landbouw met aandacht voor het herstel van biodiversiteit en het ontstaan van een aantrekkelijk en natuurrijk landschap? 2. Welke mogelijkheden ziet de gemeente om dit gebied te gebruiken als proeftuin om te onderzoeken of je CO2 kunt binden door mogelijk te maken dat deze stront/ maisakker wordt omgezet in natuurgebied en/of klimaatslimme landbouw? Om zoals gemeente bij te dragen aan het behalen van de doelstellingen van Parijs. 3. Welke rol kan de gemeente spelen om de Glimmer Es in te richten als een gebied met natuur inclusieve, klimaatbestendige landbouw dan wel veeteelt gebied voor de voedselproductie voor de stad? Om op die manier de voedselketens te verkorten?	135	Als gemeente zullen we geen eigen beleid gaan ontwikkelen op dit thema. We volgen het provinciale beleid en zullen deelnemen aan gesprekken in de totstandkoming van een nieuw provinciaal landbouwbeleid. Daarnaast zullen we gesprekken voeren om onder andere natuur inclusieve landbouw onder de aandacht te brengen. Op dit moment vindt vanuit de Regiodeal natuurinclusieve landbouw Noord-Nederland plaats, waarin een goede balans tussen landbouw, natuur en leefomgeving centraal staat. Daar gaan de drie noordelijke provincies zich de komende tot 2023 samen extra voor inzetten, samen met boeren, landbouwpartners, grondeigenaren, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. In acht gebieden worden streefbeelden en actieplannen opgesteld. Vervolgens worden in de praktijk instrumenten en werkwijzen ontwikkeld die natuurinclusief boeren aantrekkelijk en rendabel maken. Wij zijn zeer geïnteresseerd naar hoe de uitkomsten van de regiodeal kunnen bijdragen aan het verder toepassen van natuur inclusieve landbouw in de gemeente. We zullen zelf geen initiatief nemen om proeftuinen te ontwikkelen. Het overlegorgaan Drentsche Aa onderzoekt de mogelijkheid om binnen haar verzorgingsgebied een proef op te starten.
De inspreker wijst erop dat samen met boeren, gebiedspartijen en de provincie Groningen via de Regiodeal Natuur inclusieve landbouw reeds onderzocht wordt naar de effectiviteit van natuur-inclusieve maatregelen in agrarische bedrijfsvoering en in het landschap en zo het ecologisch netwerk in het landelijk gebied versterken. Op dit onderwerp wordt de rol van de gemeente vaak onderschat. De inspreker ziet kansen om braakliggende gronden met ecologische doelstellingen te verpachten aan boeren. Daarin ziet de inspreker op het gebied	137	Zie de beantwoording op inspreker 80 en 135. Wij zullen de regiodeal benoemen in het groenplan.

van voedsel ook kansen voor de zelfvoorzienendheid van Stad en Ommeland.		
Binnen de gemeente ziet de inspreker grote kansen voor Natuur inclusieve landbouw en het verkorten van ketens en verduurzamen van de lokale voedselvoorziening.	139	Wij onderschrijven deze kansen.

Welke aanvullingen en wijzigingen brengen we aan in het Groenplan:

- We nemen de definitie over natuurinclusieve landbouw uit de regiodeal natuurinclusieve landbouw Noord-Nederland over in het groenplan.
- We zullen opnemen dat we aandacht gaan schenken aan de duur van de pacht van gronden die worden gebruikt voor stadslandbouw en een bijdrage leveren aan het verkorten van de voedselketen

THEMA GENERIEK

Ambitie: Meer groen

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
Inspreker vindt dat bij het overwinningsplein aan de Paterswoldseweg erg weinig groen is.	21	In het groenplan hebben we het winkelgebied Overwinningsplein benoemd als een van de winkelgebieden waar groen aan toe is te voegen en daarmee een bijdrage kan leveren aan een aantrekkelijk winkelgebied.
Inspreker vindt dat zoveel mogelijk bomen geplant moeten worden, doe desnoods de gemeentelijke belasting daarvoor omhoog.	23	Bomen hebben een belangrijke bijdrage in het vergroenen van de gemeente. Er zijn ook tal van andere opgaven waar de gemeente op wil investeren. 1000 bomen per jaar is een forse ambitie.
De inspreker vindt 1000 bomen per jaar aanplanten nog vrij weinig. Focus moet liggen op vergroenen van de binnenstad. Daar waar het maar mogelijk is om een boom te planten moet dat gebeuren.	27	Wij vinden het planten van 1.000 bomen een forse ambitie. Bij het aanplanten leggen we de focus breder dan alleen op de binnenstad van Groningen. Er zijn meer gebieden waar extra bomen gewenst zijn.
Inspreker geeft aan dat begonnen moet worden met tijdelijk/definitief groen op de Grote markt.	31	Het aanbrengen van groen is onderdeel van het project herinrichting Grote Markt. We onderzoeken of en zo ja op welke wijze we groen op het plein kunnen toepassen. Het project wordt naar verwachting in 2023 opgeleverd.
De inspreker vindt het een goed idee om pleinen in de stad groener te maken.	33	Wij onderschrijven het idee. Er zijn plannen om pleinen te vergroenen, zoals het Damsterplein, het plein voor de Schouwburg en het Raadhuisplein in Haren. Voor de herinrichting van de Grote Markt hebben we ook de ambitie om daar bomen te planten.
Inspreker wijst erop dat als het Groenplan volgens plan wordt uitgevoerd de gemeente aan het klimaatakkoord van 1% toename voldoet. Echter heeft de inspreker ook een grotere ambitie gehoord en signaleert dat dit een bijzonder grote ambitie/opgave is.	38	Zie de beantwoording op inspreker 27
De inspreker geeft aan dat het Groenplan jaarlijks 1000 nieuwe bomen aankondigt. Dit getal zegt niets zonder ook de kap van bomen mee te nemen. Deze doelstelling zou daarom geformuleerd moeten worden als de netto toename van het totaal aantal bomen per jaar.	44	Het betreft het jaarlijks aanplanten van 1.000 extra bomen en staat lost van de bomen die geplant worden als compensatie/herplant.
Volgens de inspreker is in de gemeente veel asfalt en verharding aanwezig die niet worden gebruikt door voetgangers of parkeren van fietsen. Deze overbodige verharding draagt bij aan opwarming de gemeente. Deze plekken zijn geschikt om te vergroenen.	64	In ons groenplan hebben we de ambitie om 30.000 m2 groen toe te voegen. Dit is onder andere te realiseren door overbodige verharding te vervangen door groen.
De inspreker geeft aan dat parkeerplaatsen vervangen kunnen worden door groen zodat het kan dienen als ontmoeting- en ontspanningsplek. Dit zorgt tevens dat het autogebruik wordt verminderd en daarnaast kunnen parkeerplaatsen kunnen vervangen worden door een paar elektrische deelauto's en/of fietsen.	65	We hebben de ambitie om de leefkwaliteit in straten te verbeteren. Dat betekent onder andere meer ruimte voor de voetganger, meer groen en minder ruimte voor de auto.

De inspreker geeft aan dat in plaats van bestrating op veel meer plaatsen grastegels zijn te gebruiken. De beoogde doelstelling voor aanplanten kan nog hoger.	111	De ambitie om meer groen toe te voegen is fors. We nemen het voorstel om meer grastegels toe te passen mee. Overigens hebben we bij wijze van proef via Grunn Gras straten vergroend door hoekjes van stoeptegels weg te halen en hier tussen beplanting aan te brengen. Deze wijze kunnen we in de toekomst op grotere schaal gaan toepassen bij aanleg van nieuwe straten of herinrichting.
De inspreker geeft aan dat de aanplant van 1000 bomen binnen de bomenstrategie te weinig ambitieus is. Verzocht wordt het aantal bomen te verhogen. In het kader van de doelstelling "Meer groen" vinden wij het gewenst dat het transferium bij Kardinging een vergroening ondergaat, om het te integreren in het groengebied.	126	In tegenstelling tot de inspreker denken wij dat het aanplanten van 1000 extra bomen per jaar een forse ambitie is. Wij nemen uw voorstel om het transferium bij Kardinging te vergroenen mee als idee in het uitvoeringsplan.
De inspreker geeft aan dat de aanplant van 1000 bomen per jaar een goed begin is. Het is ook belangrijk om vooral in de stad veel volwaardig groen te planten. Hittestress is ondertussen een reëel probleem in de stad en de aanplant van volwaardig groen kan daarin enige verlichting brengen. Dus: nog meer groen. Zowel in buitengebied als in de stad en de woonwijken. En meer bomen.	129	Wij onderschrijven de inspraakreactie.
De inspreker geeft aan dat in de Schilderswijk weinig groen is vindt het ontbreken van en in het groenplan weinig aandacht is voor de oude wijken. Bij de hoogste bevolkingsdichtheid in de gemeente hoort niet de laagste groenkwaliteit. Er zijn veel brede stoepen en bij bochten vaak grote vlakken stenen. Het weinige groen in de wijk draagt bij aan de druk in het Noorderplantsoen.	134	In het groenplan benoemen we algemene doelstellingen en principes die ook van toepassing zijn op de Schilderswijk. De Schilderswijk kent hetzelfde beheerniveau als de meeste andere gebieden in de gemeente. Gemeente breed onderzoeken we de mogelijkheden verharding te vervangen door groen. Wij zien niet direct de link tussen de drukte in het Noorderplantsoen en het weinige groen in de wijk.

Ambitie: beter groen

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker vindt dat de grote boomsingels (Ubbo Emmiussingel, Heresingel, Preadiniussingel en Radesingel) en pleinen (Hereplein, Emmapplein) die ook een wezenlijke groenfunctie vervullen in de binnenstad als vitale groenplaatsen niet zijn opgenomen.	12	Op pagina 59 geven we aan dat de singels een belangrijke rol kunnen vervullen in het beter en bereikbaar maken van het groen in de binnenstad.
De inspreker wil meer natuurlijke speelplaatsen voor kinderen. Meer groen, meer uitdaging.	25	In het speelbeleid "Sporten, spelen, bewegen en ontmoeten (2019)" benoemen we spelaanleiding een belangrijk uitgangspunt. Wat ons betreft passen natuurspeelplaatsen prima binnen dit uitgangspunt.
De inspreker geeft aan dat een wandelpad tussen de bomen aan de Ubbo Emmiussingel zal een groot verschil zal maken. Wellicht ook mooi om dit op andere locaties toe te passen zoals aan de J.C. Kapteynlaan.	81	Wij onderschrijven de reactie van de inspreker. Wij zullen onderzoeken of dit principe op meerdere plekken is toe te passen.

<p>De inspreker gaat in op het gene dat op pagina 71 uit het plan: 'Het groen in de nieuwe wijken heeft gebruikswaarde en draagt bij aan de klimaatbestendigheid van de wijk. De inspreker vindt het opmerkelijk dat de Reitdiepzone als voorbeeld wordt genoemd, waar de het aanwezige groen tot nu toe in geen van de opgeleverde of voorgestelde plannen terugkomt onderbouwt met veel voorbeelden.</p>	87	<p>De zone tussen de Friesestraatweg en het Reitdiep wordt intensief bebouwd met veel woningen voor jong en oud. Moderne duurzame woningen met een beperkte parkeernorm en het parkeren wordt op eigen terrein opgelost. Aan weerszijde van deze intensief bebouwde strook komen twee openbare routes die door doorsteken tussen de verschillende ontwikkelingen met elkaar verbonden zijn. Deze door steken worden hoogwaardig groen ingericht en zijn openbaar. De zone langs het Reitdiep wordt voorzien van een recreatief voetpad die na afronding van het gehele project van de Noordelijke Ring tot aan het spoor loopt. De dijk waar het voetpad over loopt wordt ecologisch in gericht en beheerd. De andere zijde, de Friesestraatweg wordt voorzien van een bomenrij die door loopt over de gehele lengte. Momenteel staan er geen bomen. Wanneer de Westelijke Ringweg aangepakt wordt is de intentie tussen de Ringweg en de Friesestraatweg nog een bomenrij te planten zoals het vroeger was.</p>
<p>De inspreker geeft aan dat Tuinindestad bestaande en (potentieel) nieuwe gebruikers heeft verenigd om samen met bewonersvertegenwoordigers uit omliggende wijken, te onderzoeken hoe de recreatieve functie van het Westpark beter benut kan worden. Onder de noemer Natuurlijk Avontuurlijk is een concept bedacht, waarmee alle kavels (initiatieven) met elkaar worden verbonden. Een avonturenpad, slingerend door het Westpark, dat de rechte padenstructuur doorbreekt en bezoekers verleidt het park breder te verkennen.</p>	89	<p>In het groenplan geven we aan dat het Westpark een aandachtsgebied is als het gaat om het versterken van de toegankelijkheid en programmering. De inspreker is reeds in gesprek met de gemeente. De gesprekken bevinden zich in de oriënterende fase. De nadere uitwerking zal als project worden opgenomen in het uitvoeringsplan.</p>
<p>Inspreker geeft aan dat meermaals in het groenplan is aangegeven dat het groen "aantrekkelijk en goed onderhouden" moet zijn. Liever wordt gezien om de criteria van biodiversiteit en natuurwaarde hierin betrekken. Bloemrijke bermen, keuze van bomen die aantrekkelijk zijn voor insecten en vogels, vleermuizen etc.</p>	95	<p>Met aantrekkelijk en goed onderhouden groen bedoelen wij ook dat het groen aantrekkelijk is voor fauna en een bijdrage heeft aan de biodiversiteit.</p>
<p>De inspreker stelt voor om bij wijkvernieuwing gemeenschappelijk groen in t straatbeeld weer eigendom maken van gemeente. Nu worden dode bomen niet vervangen door eigenaar.</p>	115	<p>Het groen moet beter en bereikbaar zijn zodat het uitnodigt om in een groene omgeving te verblijven. De gemeente hoeft dan niet altijd eigenaar te zijn. In het kader van de wijkvernieuwing hebben we afstemming met alle betrokken partijen over een betere en bereikbare groene omgeving.</p>
<p>De inspreker ziet veel kansen om op plekken langs de oude Hunzeloop verschillende opgaven als groen, klimaatadaptatie, gezondheid met elkaar te combineren. Inspreker ziet deze integrale benadering graag vastgelegd in het groenplan met als streefbeeld een stromende Hunze als verbinding tussen Hunzedal en het Reitdiepgebied. Het project Poort van de Hunze kan een belangrijke bijdrage leveren om stad en platteland beter op elkaar aan te sluiten. Op de kaart van pagina 37 mist het plan</p>	139	<p>Binnen alle projecten hanteren we een integrale benadering, zo ook voor de Hunzeloop. Voor ons is het van belang dat de Hunzeloop een bijdrage heeft in het vervullen van de verschillende opgaven in het groen. We pinnen ons daarbij niet vast op één streefbeeld. Wij gaan graag met de inspreker in gesprek over het project de Poort van de Hunze. In onze optiek past het project Hunzeboord binnen de bredere ambitie voor het terugbrengen of beter zichtbaar maken van de Hunze, zoals reeds is verwoord in het groenplan. De Hunzeboord nemen wij wel als separaat project op in het uitvoeringsplan.</p>

Hunzeboord. Samen met u zijn we al bezig met een ontwerpvisie om natuur en recreatief medegebruik ter plaatse te verbeteren.		
--	--	--

Ambitie: Bereikbaar groen

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
<p>De inspreker ziet mogelijkheden om het Pioenpark en het Molukkenpark via tussenliggende ecologische zone met elkaar te verbinden. Een prachtige plek met nu een strakke grasmat en enkele bij de bouw gespaarde bomen. In vergelijking met de twee parken is de huidige verbinding maar 'groen saai'. Deze zone zou zich goed lenen voor het in één keer verbinden van de twee parken en het Hamburgerplantsoen wat grenst aan dit gebied. Met name de strook voor de nieuwbouw aan de Sint Maartenstraat zou prima kunnen worden verrijkt door het aanbrengen van lage en middelhoge struiken, voorzien van slingerpaadjes in afwisseling met grasvelden voor het spelen van kinderen (aansluitend op de nieuw aangelegde speeltuin bijv.) Samen met de mogelijkheid om vlak voor je eigen terrasbalkon wilde bloemen of planten te zaaien maakt dit een en ander veel natuurlijker. Een groene wandeling van de Resedastraat helemaal tot de Bedumerweg. Dit levert een aantal voordelen op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een echte verbinding tussen de grote parken in Oosterpark en Indische Buurt. Zowel optisch als planmatig als voor de flora en fauna diversiteit • Een logische verbinding en daarmee betrekking van het Hamburgerplantsoen bij de rest van de ecologische zone. • Een natuurlijke barrière tussen eigen terrein van de huizen en de openbare ruimte creëert meer privacy • Een natuurlijke barrière zorgt voor meer veiligheid en tegengaan van diefstal vanaf de terrassen (er wordt nog best veel tuinmeubilair ontvreemd, de toegang tot aan de terrassen is nu te eenvoudig over het gras) • De woonomgeving wordt nog prettiger en de diversiteit in planten en dieren zorgt voor meer groen leven • Genot voor bewoners, wandelaars, passerende fietsers <p>Er kan meegelift worden door de Hunzezone en andersom (elkaar versterkend).</p>	100	<p>We onderschrijven de denklijn uit deze inspraakreactie. Het past binnen het algemene principe om groen met elkaar te verbinden zoals verwoord op pagina 56. We realiseren daarmee samenhangend groen zodat routes en rondjes ontstaan voor mens en dier. We nemen het voorstel van de inspreker op als idee in het uitvoeringsplan en zullen te zijner tijd contact opnemen met de inspreker om het plan inhoudelijk verder uit te werken.</p>
<p>De inspreker geeft aan dat naast het dorpsommetje (genoemd op pagina 76), de Stadsweg, het Boer Goensepad en het fietspad op de Eemskanaaldijk aangepakt moeten worden. Zorg dat de</p>	101	<p>We onderschrijven de denklijn uit deze inspraakreactie. Het past binnen het algemene principe om het landelijk gebied toegankelijker te maken. We nemen het voorstel van de</p>

bermen driekwart van het jaar in bloei staan. Elk jaar weer. Zoiets nodigt uit om te gaan fietsen. Het trekt mensen de stad uit. De route wordt ondersteund met wegwijzers die pakkende informatie van bijzondere plekken bevat.		inspreker op als idee in het uitvoeringsplan en zullen te zijner tijd contact opnemen met de inspreker om het plan inhoudelijk verder uit te werken.
--	--	--

Voorstellen beleidsinstrumenten

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker geeft aan het groencompensatiefonds ook als revolverend duurzaam fonds in te zetten, mede gevuld door vergoeding voor de oogst van groen, vergoeding/abbonement in een voedselbos etc.	11	Het groencompensatiefonds is erop gericht om groen en dan met name een kwalitatief goed bomenbestand na te streven. Dat betekent dat de stortingen in het fonds inzetten voor aanplant van nieuwe bomen, maar ook om de standplaatscondities van bomen te verbeteren. Kan een boom die gekapt wordt voor een ruimtelijke ontwikkeling niet binnen het plan zelf of in de directe omgeving worden gecompenseerd dan zal de ontwikkelaar een bedrag storten in het groencompensatiefonds. Wij zullen het groencompensatiefonds niet gaan inzetten voor de aspecten die worden aangedragen door de inspreker.
De inspreker verzoekt de gemeente om ondernemers o.a. in de omgeving van de Sontweg te vragen/te verplichten om bij de bouw daken te vergroenen.	18	Het bouwbesluit laat het niet toe om groene daken te verplichten. Wel hebben we subsidieregelingen waarmee we de aanleg van groene daken stimuleren. Daarnaast gaan we beleid ontwikkelen voor natuurinclusief bouwen. We onderzoeken of we via die weg het aanleggen van groene daken bij nieuwbouwprojecten kunnen stimuleren.
De inspreker vraagt om een aanpak waarmee een wijkgerichte verandering van tegeltuinen naar groenplaatsen plaatsvindt, bijvoorbeeld in de vorm van een wedstrijd of tegemoetkoming in het onderhoud. Vrijwilligers of mensen van Werkpro kunnen de tuintjes onderhouden.	30	We hebben verschillende trajecten om te verstening van tuinen tegen te gaan. We blijven continu nadenken over extra trajecten die kunnen bijdragen aan minder versteende tuinen.
De inspreker vraagt of het 'Groeninvesteringsfonds' al is opgericht?	38	Het groeninvesteringsfonds is nog niet opgericht. Dat zal onderdeel worden van het uitvoeringsplan. Daarin geven we aan wanneer we het groeninvesteringsfonds geïmplementeerd willen hebben.
De inspreker verzoekt om bouwvoorschriften te maken gericht op: <ul style="list-style-type: none"> • Het plaatsen van zonnepanelen bij voorkeur op daken en niet in weilanden, weilanden beter 'verbossen'. • Juiste plaatsing nieuwbouw en het schuine dak standaard in de juiste hoek op de zon gericht. • Platte daken standaard te laten begroeien. • bij nieuwbouw betere verhouding onbebouwd oppervlak/bebouwing. De minimale norm van een eenpersoonswoning verkleinen (is 50 m2) en vrijkomende m2 als tuin voorschrijven 	82	In het beleidskader Zon (2019) hebben wij onze strategie beschreven. Toepassen op maaiveld is de laatste mogelijkheid. Toepasbaarheid van zonnepanelen beter. Binnen stedenbouwkundige plannen van eisen benoemen we positionering nieuwbouw. Het is nog niet mogelijk om de aanleg van groene daken te verplichten. We willen het wel gaan stimuleren via een regeling Natuur inclusief bouwen. We onderzoeken wat de mogelijkheden zijn binnen de toekomstige omgevingsplannen groenere privé buitenruimten bij nieuwbouwprojecten te realiseren. Voor nu zetten we in op stimuleringsmaatregelen. We streven overigens groenbeleid na dat binnen kaders ruimte biedt voor maatwerk. Daarin hebben we aandacht voor de wensen van onze inwoners.

Daarnaast verzoekt de inspreker om de verstening van privétuinen tegen te gaan door een korting te geven op belasting van WOZ-waarde. Tot slot verzoekt de inspreker een benadering te hanteren van gelijkwaardige wijken. Je kunt dan voor elke wijk apart, of een cluster van wijken, een groenbeleid neerzetten. Ook kun je dan eenvoudiger metingen doen om de ontwikkelingen te monitoren.		
De inspreker stelt voor om subsidie voor huurders voor zonneparken of groene daken te verstrekken en hiervoor de samenwerking te zoeken met woningbouwverenigingen (Nijstee doet dit al i.s.m. GrunnegerPower).	84	We hebben al een subsidie voor de aanleg van groene daken. We merken dat op dit moment veel lokale initiatieven zijn om in coöperatieve zin zonneparken te ontwikkelen zonder dat hier subsidie vanuit de gemeente beschikbaar wordt gesteld.
Inspreker verzoekt om aan elk nieuwbouwproject een stukje natuurontwikkeling te koppelen. Bouwkavels en projecten die voor 100% uit beton bestaan zijn onleefbaar en onhoudbaar.	87	We gaan een regeling natuur inclusief bouwen maken.
Inspreker verzoekt om een tegeltax- of boete toe te passen voor mensen of bedrijven die hun omgeving versteend hebben.	112	Zie beantwoording op inspreker 82
De inspreker geeft aan dat handhaving belangrijk is en vindt het groenplan te idealistisch. Er moeten er meer eisen gesteld worden, bijvoorbeeld aan projectontwikkelaars.	116	Zie beantwoording op inspreker 87
De gemeente zou meer voorwaarden moeten eisen aan projectontwikkelaars, zoals: <ul style="list-style-type: none"> - het parkeren inpandig oplossen zoals andere gemeenten dat al stellen; - het inhuren van ontwerpbureaus die daadwerkelijk groen en ecologie bovenaan zetten bij hun ontwerpplannen - het invoeren van natuurinclusief bouwen zoals in Den Haag. Dit kan direct gebeuren. 	121	In de nieuwe woonvisie geven we aan dat we in Groningen voor de langere termijn bouwen, met aandacht voor diversiteit, architectuur, kwaliteit en duurzaamheid. We hebben daarbij ook aandacht voor de relatie met de leefomgeving en hoe parkeren daar een rol in speelt. We hebben de ambitie om de leefkwaliteit in straten te verbeteren. Dat betekent onder andere meer ruimte voor de voetganger, meer groen en minder ruimte voor de auto. In veel gevallen worden plannen ontwikkeld door externe partijen en kiezen zelf een ontwerpbureau. Bij het opstellen van een regeling natuur inclusief bouwen nemen we vooralsnog de werkwijze van de gemeente Den Haag als voorbeeld. Deze spitsen we nog wel toe op de Groningse context.
De inspreker doet de suggestie om aan elk bestemmingsplan of vergunning de eis te verbinden dat de initiatiefnemer een bijdrage levert aan vergroening. Hoe groter de ingreep, des te meer groen. Bijdrage leveren aan biodiversiteit.	129	Zie beantwoording op inspreker 87.
De inspreker vindt dat er meer bomenaanplant moet komen en meer groen, ook bijv. in de vorm van Groen daken. Gemeente kan zelf werkvormen opzetten om zelf groene dakbedekking te produceren en dat goedkoop aan woningbouw eigenaren en woningbouwcorporaties te leveren. Bijv. als project bij zorgboerderijen.	130	We hebben al een stimuleringsregeling groene daken. Deze continueren we en willen we meer onder de aandacht brengen. Tevens gaan we natuurinclusief bouwen-beleid opstellen, waardoor we de biodiversiteit in en rondom gebouwen gaan vergroten, mogelijk via groene daken. Wij zien het niet onze taak om zelf groene dakbedekking te produceren.

De inspreker is benieuwd naar de oprichting van een groeninvesteringsfonds, waar dit fonds voor wordt ingezet en hoe initiatieven in aanmerking komen voor financiering uit dit fonds.	137	In het coalitieakkoord hebben we aangegeven dat ontgroening wordt niet alleen gecompenseerd, maar het groen keert versterkt terug. Vanuit dit groeninvesteringsfonds worden jaarlijks honderden extra bomen toegevoegd. We werken een voorstel voor een groeninvesteringsfonds verder uit.
--	-----	--

Behoud en beheer bestaand groen en bomen

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker geeft aan dat er groen terug gewonnen kan worden bij (illegaal) aangelegde parkeerplaatsen (singels).	1, 111	Naast het aanleggen en beheren maakt het behoud van het groen door onder andere via toezicht en handhaving onderdeel uit van de keten.
De inspreker vindt dat naast focus op extra groen er vooral ook meer aandacht voor behoud van het huidige groen moet zijn.	2, 69	We hebben veel ambities op het gebied van groen. Vooral bomen zijn van onschatbare waarde. Het behoud van groen is en blijft ons uitgangspunt.
De inspreker vindt dat eerst het onderhoud bestaand groen op orde brengen.	8, 80	Onze ambitie om de stad te vergroenen staat in directe verbinding met kwalitatief goed groenonderhoud. Daarom willen we voldoende middelen beschikbaar stellen voor het regulier beheer en onderhoud.
De inspreker heeft geen vertrouwen in het groenbeleid van de gemeente. Onder valse voorwendselen worden eeuwen oude bomen gekapt. Daar kan geen herplant tegenop.	16	Wij herkennen ons niet in het beeld dat wij onder valse voorwendselen oude bomen kappen. Vooral oude (monumentale bomen) zijn van grote meerwaarde voor onze gemeente. Daarom gaan we hier zorgvuldig mee om. In de beleidsregels APVG 'Vellen van een houtopstand' is vastgelegd dat monumentale bomen een hogere bescherming hebben tegen kap.
De inspreker vindt dat bomen terug geplant moeten worden waar ze worden gekapt.	19	We hechten veel waarde aan groen. Daarom willen we, waar mogelijk, voor elke gekapte boom een nieuwe boom terug planten. In de beleidsregels APVG 'Vellen van een houtopstand' is vastgelegd dat in principe voor elke gekapte boom een nieuwe boom moet worden terug geplant. Vanwege het ontbreken van een goede plantplaats is herplant op dezelfde plek niet altijd mogelijk en gelden daarom uitzonderingen. Omdat we de gemeente willen vergroenen zien wij redenen om de herplantplicht aan te scherpen. We weten op dit moment nog niet op welke manier we de aanscherping vorm gaan geven. In het najaar van 2020 zullen wij via de harmonisatie van de beleidsregels APVG 'Vellen van een houtopstand' een voorstel hiervoor doen.
De inspreker vraagt aandacht voor onderhoud en kwaliteit 'groene long' Beijum (grote machines vernielen paden en grasvelden, dode takken blijven in bomen hangen, takken hangen maandenlang over de helft van het voetpad). Vraagt aandacht voor onderhoudskosten en een inhaalslag in het bestaande groen.	19	In 2020 hebben we in overleg met de werkgroep Groene Long een beheerplan voor de Groene Long opgesteld. Hierin staan de knelpunten en de gewenste streef eindbeelden. Vanaf dit jaar is er extra geld om boven op het regulier onderhoud om de kwaliteit van het groen in de Groene Long een impuls te geven.
De inspreker vindt dat op kleine stukjes groen in de stad geen huizen meer mogen komen maar juist bomen.	20	Naast de ambitie om een groene gemeente te zijn, willen we ook woningen bouwen. Soms bouwen we in het groen. We proberen zoveel mogelijk bomen te behouden of binnen het project terug te planten. Lukt dat niet dan zal de ontwikkelaar een bedrag storten in het groencompensatiefonds. Daar planten we dan o.a. nieuwe bomen mee aan.
De inspreker wil uitleg waarom de overheid eerst veel gezonde bomen kapt, ecosystemen sloop, geen gehoor geeft aan	22	Wij kunnen ons niet vinden in de conclusies die de inspreker trekt. Het groenplan gaat over meer, beter en bereikbaar groen. In het groenplan doen we ook

protesten en zorgen, procedures negeert en nu met een groenplan komt?		voorstellen om groen nog beter in te bedden in projecten. We zijn een dynamische gemeente. Soms lukt het niet om ontwikkelingen te realiseren door groen en bomen te kappen. Maar alle bomen die we kappen door ruimtelijke ontwikkelingen herplanten we binnen het project, in de directe omgeving ervan of anders wordt een bedrag in het groencompensatiefonds gestort zodat daar nieuwe bomen voor geplant kunnen worden.
De inspreker vindt dat bomen langs noordzijde UMCG (Bloemsingel) behouden moeten worden.	23	Vraag is niet helder. Bomen die voor het busstation weg moeten zijn reeds gekapt. Er zijn grote nieuwe bomen teruggeplant aan de zijde van het UMCG.
De inspreker vraagt aandacht voor onderhoudstoestand van bossages, groene aanslag en veel gras tussen de klinkers, sloten uitbaggeren in de wijk Lewenborg.	24,48	Sinds 2014 is in verband met bezuinigingen het onderhoudsniveau voor groen en schoon voor de hoofdstructuur en woonwijken verlaagd. Het verlagen van het kwaliteitsniveau betekent dat deze facetten aan minder hoge kwaliteitsnormen hoeven te voldoen. Onze ambitie om de stad te vergroenen staat in directe verbinding met kwalitatief goed groenonderhoud. Daarom willen we voldoende middelen beschikbaar stellen voor het regulier beheer en onderhoud.
De inspreker verzoekt bomen terug te plaatsen waar deze zijn gekapt wegens ziekte.	42	Op dit moment hebben we vooral te maken met aantastingen van bomen als gevolg van de kastanjeziekte of essentaksterfte. Alleen indien er gezondheids- of veiligheidsrisico's zijn voor de mens of als de boom dood is grijpen we in. In het uiterste geval kappen we de boom en planten we conform ons kapbeleid een nieuwe boom op dezelfde plek terug. Dat is in de praktijk niet altijd even gemakkelijk omdat er, met name in stedelijk gebied, zowel boven- als ondergronds niet altijd genoeg ruimte is voor een nieuwe boom om te kunnen groeien. Ook als bomen in bosverband staan is er meestal geen ruimte voor herplant. In beide situaties moeten we wachten met het planten van nieuwe bomen totdat meer bomen gekapt zijn en ruimte voor herplant ontstaat. De herplantplicht voeren we dan gefaseerd uit. Bij de aanplant van nieuwe bomen investeren we extra in de plantplaats en streven we naar kwaliteit boven kwantiteit zodat de boom zich beter kan ontwikkelen en de kans heeft om oud kan worden. Ook planten we bomen aan met een relatief grote stamdikte. De boom heeft hierdoor meer kans om te overleven.
De inspreker mist het behoud van bestaand groen wordt. Aanplanten van 1000 bomen per jaar zal niet resulteren in de groei van groen, als gemeente niet terughoudend omgaat met kap van bestaande bomen. Dat is op zeer grote schaal gebeurd de afgelopen jaren, o.a. rondom de zuidelijke ringweg en ter plaatse van Engelse park.	49	Het groenplan gaat over meer, beter en bereikbaar groen. In het groenplan doen we ook voorstellen om groen nog beter in te bedden in projecten. We zijn een dynamische gemeente. Soms lukt het niet om ontwikkelingen te realiseren door groen en bomen te kappen. Maar alle bomen die we kappen door ruimtelijke ontwikkelingen herplanten we binnen het project, in de directe omgeving ervan of anders wordt een bedrag in het groencompensatiefonds gestort zodat daar nieuwe bomen voor geplant kunnen worden.
De inspreker vindt dat het H.W. Mesdagplein opgeknapt moet worden. De statige huizen aan het plein en de omliggende straten geven een prettige sfeer. Het plein steekt daar schril bij af. Aardig wat bomen in slechte conditie, saai eenzijdig gebruik van struiken, een speelhoekje die zijn beste tijd heeft gehad, stenen zonder fantasie. Het is een plek om snel langs te wandelen of fietsen, niet om te verblijven en even te genieten van de schoonheid van het plein. Terwijl hier veel ruimte is een mooie verbindende verblijfsplek voor de buurt te maken. Een	55, 56	De beplanting aan het H.W. Mesdagplein bestaat uit sierheesters van voornamelijk één soort. We begrijpen dat dit als eentonig wordt ervaren. Technisch gezien is de kwaliteit van deze beplanting echter nog goed. Daarom heeft het H.W. Mesdagplein voor ons nu minder prioriteit om de beplanting te vervangen. Als u meer kleur en natuur in uw straat wil en er is hiervoor draagvlak van meerdere bewoners, kunt u een verzoek indienen bij onze coördinator groenparticipatie via https://gemeente.groningen.nl/geveltuin-aanvragen-of-boomtuin-adopterem . De coördinator groenparticipatie kan vervolgens met u bespreken welke mogelijkheden er zijn om uw straat te vergroenen.

plek waar buurtbewoners elkaar kunnen treffen, een praatje kunnen maken, kinderen kunnen spelen en er genoten kan worden van een prachtig stukje Groningen. Daarnaast is er voldoende ruimte om een plek te creëren voor insecten en vogels, zodat zij ook meer in de wijk aanwezig kunnen zijn. Na bijna 10 jaar vlakbij het plein te wonen merkt de inspreker dat de diversiteit aan vogels en insecten afneemt in de wijk (door o.a. bomenkap), een opknopbeurt van het plein zou de diversiteit weer kunnen laten toenemen.		
De inspreker vindt dat de groenstrook tussen de Albert Hahnlaan en de Roderwolderdijk een opknopbeurt goed kan gebruiken aangezien er de afgelopen jaren bezuinigd is op onderhoud.	57	Deze groenstrook maakt onderdeel uit van groengebieden die wij vanaf 2011 als gevolg van bezuinigingen hebben laten verruigen. Hierdoor wordt er niet meer gemaaid en gesnoeid. Onze ambitie om de stad te vergroenen staat in directe verbinding met kwalitatief goed groenonderhoud. Daarom willen we voldoende middelen beschikbaar stellen voor het regulier beheer en onderhoud.
De inspreker geeft aan dat gestopt moet worden met het onnodig kappen van bomen.	62	Ons beleid erop gericht om zoveel mogelijk groen te behouden. Helaas is dit niet altijd mogelijk omdat zowel de stad, de dorpen en ons bomenbestand continue onderhevig zijn aan veranderingen. Ook hebben we steeds vaker te maken met zieke bomen of calamiteiten zoals storm. We kappen alleen bomen als daar een goede reden voor is. Naast een ruimtelijke ontwikkeling, ernstige ziekte/aantasting of gevaarstelling kunnen op grond van de 'Beleidsregels APVG vellen van een houtopstand' bomen gekapt worden vanwege: overlast, rendementsverlies van energie-opwekkers (onder bepaalde voorwaarden), een sloopmelding of groot onderhoud. We toetsen en beoordelen iedere aanvraag voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het kappen van bomen zorgvuldig aan de 'Beleidsregels APVG vellen van een houtopstand'.
De inspreker vindt het onderhoud van parken of bos in Groningen heel slecht. Besteed geld aan het netjes en toegankelijk maken van bestaande bossen en parken.	74	Onze ambitie om de stad te vergroenen staat in directe verbinding met kwalitatief goed groenonderhoud. Daarom willen we voldoende middelen beschikbaar stellen voor het regulier beheer en onderhoud. Voor een aantal groengebieden binnen onze gemeente willen we een beheerplan opstellen. We zullen het opstellen van de beheerplannen opnemen als projecten voor in het Uitvoeringsplan.
De inspreker geeft aan dat de gemeente ruim 2 jaar geleden de strook rondom de speelweide aan het Nassauplein heeft ontdaan van haar begroeiing en er met name hortensia's en nog wat andere planten in heeft gezet. Daarna is er geen onderhoud gepleegd en veel planten zijn verdord. Op dit moment is de strook een troosteloze uitlaatplek met wat planten. Een herinrichting van het gebied is nodig. Een plan ligt klaar.	77	Dit klopt. We zijn op dit moment een plan aan het voorbereiden voor vervanging van de huidige beplanting.
De inspreker pleit om het onderhoud van groen meer in eigen beheer te geven.	82	Voor iedereen die een stuk openbaar groen wil onderhouden is er de mogelijkheid voor groenparticipatie. De coördinator groenparticipatie adviseert bewoners hierbij.
De inspreker geeft aan dat aan de woningzijde van de Pop Dijkemaweg 4 jaar geleden alle bomen zijn weggehaald voor het leggen van nieuwe leidingen en kabels. De gemeente had vooraf	83	Hier zijn we mee bezig. We kijken of we groeiplaatsen voor bomen in de weg kunnen maken omdat er verder geen ruimte is.

toegezegd dat er nieuwe aanplanting zou komen maar daar is niets van terecht gekomen dus bij deze een oproep om weer nieuwe jonge boompjes te planten net zo als dat in de H. Ridderstraat ook is gebeurd.		
<p>De inspreker geeft aan dat het aanwezige groen in Vinkhuizen een gebrekkig onderhoud heeft, zoals bijvoorbeeld blijkt aan de Magnesiumlaan waar in 2018 bomen naar aanleiding van een storm zijn gekapt, maar niet herplant.</p> <p>Vorig groenplan 'Groene pepers' resulteerde in dat Groningen inmiddels één van de meest versteende steden van Nederland is geworden door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bebouwen van openbare ruimte voor gebouwen en infrastructuur, • bij vervangende nieuwbouw de groenvoorziening inkrimpt, • in grote mate bewoners ervoor kiezen hun tuinen te betegelen. <p>Andere ontgroeningen gebeuren buiten de controle van het stadhuis om, zoals grootschalige kap langs het spoor door Prorail. Groen bij nieuwbouwprojecten wordt als 'nieuwe natuur' gepresenteerd. Groen, rust en ruimte worden bij een steeds dichterbevolkt land steeds waardevoller. Zij verdienen bescherming en waar mogelijk uitbreiding.</p> <p>De inspreker pleit voor een andere visie in het groenplan op Vinkhuizen waarbij een versterking van het groen binnen de twee buurten (Vinkhuizen-Noord en Vinkhuizen-Zuid) wordt opgenomen, het oorspronkelijke tuinstadidee in ere wordt hersteld en er inderdaad een situatie ontstaat waarbij Vinkhuizen gekenmerkt mag worden als boomrijk gebied.</p>	87	<p>Storm is een calamiteit waar we niet op voorbereid zijn.</p> <p>Als gevolg van de stormen de afgelopen jaren zijn sinds 2013 veel gaten ontstaan in de bomenstructuur. We hebben in 2014 € 600.000,- beschikbaar gesteld voor de herplant van bomen op de meest urgente locaties. Dit is echter niet toereikend om alle omgewaaide bomen van de afgelopen jaren te herplanten.</p> <p>In Groene Pepers zijn instrumenten geïnitieerd om groen beter te beschermen bij ontwikkelingen of anders te compenseren als groen toch moest plaatsmaken. In het groenplan Vitamine G introduceren we een aantal nieuwe instrumenten om groen een prominentere plek te geven bij ontwikkelingen, zoals het uitbreiden van de Ecologische structuur en natuurinclusief bouwen. Ook willen we in processen de uitgangspunten van groen beter benoemen.</p> <p>Het groenplan is een plan dat zich richt op meer, beter en bereikbaar groen.</p> <p>We zullen onderzoeken of het oorspronkelijke tuinstadidee een bijdrage levert aan meer, beter en bereikbaar groen.</p>
De inspreker onderschrijft het voorstel om het Noorderplantsoen op een hoger niveau te gaan beheren. Tevens wordt er gepleit om het actualiseren van het beheerplan voor het Noorderplantsoen op te nemen in het Uitvoeringsplan.	91	Het Noorderplantsoen wordt al op het hoogste onderhoudsniveau onderhouden. We passen de tekst in het groenplan hierop aan. We willen de gebruiksdruk tussen de verschillende parken meer spreiden zodat het Noorderplantsoen aantrekkelijk blijft voor bezoekers. We willen aan zes parken waaronder het Noorderplantsoen een programma toevoegen om ze onderscheidend van elkaar te maken.
De inspreker pleit voor het behouden van oude bomen. Nieuwe aanplant is leuk maar geen vervanging. Vraag altijd om een second opinion bij kap van dit soort bomen zoals de beuk aan het Guyotplein.	105	Wij vinden monumentale bomen waardevol. Niet alleen vanwege hun historische- en natuurwaarde, maar ook doordat monumentale bomen een grote belevingswaarde hebben voor de inwoners en bezoekers van onze gemeente. Vanuit de bomenstructuurvisie Sterke Stammen richten we ons op instandhouding en toename van het aantal monumentale bomen. In de beleidsregels APVG 'Vellen van een houtopstand' is vastgelegd dat monumentale bomen een hogere bescherming hebben tegen kap. De betreffende particuliere boom aan het Guyotplein was zodanig aangetast door zwam dat de veiligheid

		in het geding was en de boom moest worden gekapt. Een adviesrapport opgesteld door een gecertificeerd boomdeskundige bevestigde dit.
<p>De inspreker vindt het groenplan is pas werkelijk groen wanneer het behoud van bestaande bomen en groen met stip bovenaan staat en dit erkend en ingezien wordt door iedereen die bij het plannen maken en uitvoeren betrokken is en het beheer.</p> <p>Bomen hebben op hogere leeftijd extreem veel meer waarden dan wanneer ze jong zijn. 1:1 compensatie waar heel makkelijk naar wordt gegrepen als oplossing bij herinrichtingsplannen en kap van bomen is volstrekt ontoereikend. Als het echt niet anders kan en er niet aan kap te ontkomen valt is de toepassing van de I-Tree tool het minimale dat een groen college zou moeten inzetten om de compensatie te berekenen.</p>	121	<p>Wij vinden groen belangrijk en zullen nooit onnodig bomen kappen. Onze gemeente is dynamisch en dat betekent soms dat ontwikkelingen ten koste gaan van groen. Het groenplan is via een integraal proces tot stand gekomen. Disciplines als projecten, ecologie, stadsbeheer, landschap, erfgoed en identiteit, voedsel en gezondheid hebben in samenwerking dit groenplan opgesteld. In het groenplan worden een aantal instrumenten aangekondigd die moeten gaan zorgen dat groen in meest brede zin van het woord als uitgangspunt wordt meegenomen binnen planontwikkeling.</p> <p>Met i-Tree is het mogelijk om een waarde in euro's te verbinden aan de groene diensten die bomen leveren. Denk aan het wegvangen van luchtverontreinigende stoffen, het vastleggen van CO2, verkoeling en de afvang van water. De i-Tree waarderingsmethode wordt inmiddels toegepast in New York en Londen. In Nederland is de methode nog in ontwikkeling. Tot nu toe blijkt dat met de Nederlandse versie van i-Tree niet goed de economische waarde van bomen is te berekenen. Daarnaast vinden we de methode nog te ingewikkeld. We zijn enthousiast over i-Tree, maar dan moet deze wel de waarde van bomen juist en op een eenvoudige manier kunnen berekenen. We blijven de ontwikkelingen op dit gebied volgen.</p>
De inspreker uit zorgen over het meer dan 200 jaar oude kwetsbare bomenbestand van het Sterrebos in relatie tot Zuidelijke Ringweg.	127	Binnen het project Aanpak Ring Zuid wordt zorgvuldig gehandeld ten aanzien van het bomenbestand van het Sterrebos.
De inspreker vindt dat te grote ambities, zoals tijdens de vorige collegeperiodes, negatief hebben uitgekapt voor het openbaar groen, in straten, parken en pleinen. Het "preventief kappen van bomen, het volledig wegsnoeien van ecologisch ontwikkeld en met rust gelaten groen". Ecologisch verantwoorde beleid is verlaten voor bouwen in het groen door bomen te slopen voor stenen. Recente besluiten van dit groene college in bezwaar en beroep wijken niet af van eerdere collegebesluiten. Voorbeelden zijn Der Aa-Kerk, Zernikelaan en Blauwborgje.	125	Wij vinden groen belangrijk en zullen nooit onnodig bomen kappen. Onze gemeente is dynamisch en dat betekent soms dat ontwikkelingen ten koste gaan van groen. Echter via de groencompensatieregeling worden gekapte bomen gecompenseerd..
De inspreker vindt dat het planten van veel bomen een goede maatregel is om het broeikas effect te verminderen. Meer effectief is, het bestaande bomen en bossen bestand niet kappen. Velen vinden dat Groningen regelmatig respectloos waardevolle boombestanden omgaat.	127	Ons beleid erop gericht om zoveel mogelijk groen te behouden. Helaas is dit niet altijd mogelijk omdat zowel de stad, de dorpen en ons bomenbestand continue onderhevig zijn aan veranderingen. Ook hebben we steeds vaker te maken met zieke bomen of calamiteiten zoals storm. We kappen alleen bomen als daar een goede reden voor is. Naast een ruimtelijke ontwikkeling, ernstige ziekte/aantasting of gevaarstelling kunnen op grond van de 'Beleidsregels APVG vellen van een houtopstand' bomen gekapt worden vanwege: overlast, rendementsverlies van energie-opwekkers (onder bepaalde voorwaarden), een sloopmelding of groot onderhoud. We toetsen en beoordelen iedere aanvraag voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het kappen van bomen zorgvuldig aan de 'Beleidsregels APVG vellen van een houtopstand'.

<p>Inspreker vindt dat er overal veel bomen worden gekapt. Niet elke kap was nodig. Dit moet zorgvuldiger. Bomen die nog gezond zijn kappen in verband met riolering is doodzonde. Zou wellicht anders kunnen. Oude bomen vervangen door jonge aanplant is niet voldoende als compensatie, want het duurt jaren voordat die bomen groot zijn en dezelfde mate CO2 opnemen etc.. Juist oude bomen niet kappen, maar naar andere oplossingen zoeken.</p>	130	<p>Wij zijn het niet met u eens dat wij onzorgvuldig zijn bij het kappen van bomen. We kappen alleen bomen als daar een goede reden voor is. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken voor behoud of kap van een boom hebben we de beleidsregels APVG 'Vellen van een houtopstand' opgesteld. Bij vervanging van kabels & leidingen of riolering kijken we altijd eerst naar de mogelijkheden om bomen te sparen. Een voorbeeld hiervan is relinen waarbij de bestaande, oude rioleringsbuizen worden gebruikt en voorzien van een nieuwe binnenlaag.</p> <p>We zijn het met u eens dat de aanplant van een jonge boom geen oude boom kan vervangen. Omdat we de gemeente willen vergroenen zien wij redenen om de herplantplicht aan te scherpen. We weten op dit moment nog niet op welke manier we de aanscherping vorm gaan geven. In het najaar van 2020 zullen wij via de harmonisatie van de beleidsregels APVG 'Vellen van een houtopstand' een voorstel hiervoor doen.</p>
<p>De inspreker geeft aan dat bomen en binnentuinen de groene ruggengraat vormen van de Schilderswijk. Echter verdwijnt er steeds meer groen. De laatste jaren steeds meer grote bomen gekapt in binnentuinen en worden tuinen bij studentenpanden verhard. In het openbaar gebied is het groen vaak van slechte kwaliteit door weinig ruimte en slechte ondergrond en eenzijdig van aard.</p>	134	<p>We geven alleen een kapvergunning af als daar een goede reden voor is. Hierbij geldt voor monumentale bomen een zwaardere afweging. Grote bomen worden dus niet zomaar gekapt. We willen bewoners stimuleren om hun tuin en leefomgeving groener te maken via Operatie Steenbreek https://groningen.operatiesteenbreek.nl/.</p> <p>We geven bewoners de mogelijkheid om een geveltuintje aan te leggen. Juist in straten waar weinig ruimte is voor groen kan een geveltuintje een straat letterlijk opfleuren en maken de stad mooier – groen en bloemen fleuren een straat letterlijk op. Ook brengt het de natuur dichterbij voor onze inwoners en draagt een geveltuin bij aan verbetering van het stadsklimaat. Bij aanplant van ons eigen groen kiezen we voor verschillende soorten planten.</p>
<p>Inspreker vindt dat het bestaande groen onder druk staat, o.a. door evenementen in parken en de grote aantallen gekapte bomen. In het groenplan wordt te weinig benoemd hoe grote bomen actief worden beschermd. Bomen gezond houden met maatwerk en ondersteuning van particulieren in de zorg voor bomen vinden wij belangrijk. Goed beheer is van essentieel belang voor de (ecologische) kwaliteit van het groen, terwijl de middelen voor beheer beperkt zijn en dit heeft geleid tot rigoreus groot groenonderhoud. Dit heeft veel ophef veroorzaakt. Herstel van de reputatie van de gemeente op dit onderdeel moet hersteld worden. De ambitie om groen toe te voegen staan mogelijk niet in balans met de inzet om groen voldoende te onderhouden. De ambitie mag niet ten kosten gaan van het onderhoud.</p>	137	<p>De bescherming van bomen hoort niet in het Groenplan thuis, maar is vastgelegd in ons kapbeleid. Met behulp van de Algemene Plaatselijke Verordening (hierna: APVG), afdeling 3, 'Het bewaren van houtopstanden' zorgen we ervoor dat het volume van het bomenbestand binnen onze gemeente op peil blijft en dat zorgvuldig wordt omgesprongen met bomen. Daarnaast heeft de voormalige gemeente Groningen 'Beleidsregels APVG vellen van een houtopstand' opgesteld met als doel om een aanvraag voor een omgevingsvergunning zo objectief mogelijk te kunnen beoordelen. Vanwege de gemeentelijke herindeling harmoniseren wij deze beleidsregels in het vierde kwartaal van 2020. De raad zal in september 2020 besluiten over de harmonisatie van de APVG inclusief het onderdeel dat over bomen gaat. regelingen 'geharmoniseerd' worden.</p> <p>Onze ambitie om de stad te vergroenen staat in directe verbinding met kwalitatief goed groenonderhoud. Daarom willen we voldoende middelen beschikbaar stellen voor het regulier beheer en onderhoud. Hier werken we een strategie voor uit.</p>
<p>Inspreker onderschrijft het uitgangspunt uit het groenplan dat een goede aanleg en beheer essentieel is voor de kwaliteit van groen. Onderhoudsbudgetten mogen daarom niet sturen zijn in de realisatie van de groene ambities. Ambities sturen het onderhoudsbudget.</p>	139	<p>Onze ambitie om de stad te vergroenen staat in directe verbinding met kwalitatief goed groenonderhoud. Daarom willen we voldoende middelen beschikbaar stellen voor het regulier beheer en onderhoud</p>

Boombeleid

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker vindt dat zo groot mogelijke bomen aangeplant moeten worden.	42	We planten bomen aan met een gemiddelde plantmaat van 20-25 cm. Dit betekent dat de boom een stamomtrek van 20 tot 25 cm heeft op 1 meter hoogte (= een stamdoorsnede van ca 8 cm). Soms planten we een iets grotere maat aan, soms iets kleiner. Dit is afhankelijk van de locatie.
De inspreker juicht het vergroenen toe, maar heeft de volgende aandachtspunten: <ul style="list-style-type: none"> • rekening houden met fauna voorzieningen zoals nestkasten • inheemse bomen en struiken planten, i.v.m. vogels en insecten • plant geen exoten rond parkeer of bedrijventerreinen • ga voor natuurinclusief bouwen in de toekomst • wadi's aanleggen • maak voedselbossen daar waar kan zodat ook de minderbedeelde Groningers hier hun fruit kunnen halen. 	46	In het groenplan geven we aan dat we een regeling natuurinclusief bouwen gaan opstellen. Daar is het rekening houden met faunavoorzieningen zoals nestkasten een onderdeel in. We geven aan dat we voor een divers bomenbestand gaan die klimaatrobuust is. Daarin is veel ruimte voor inheemse soorten. In de gemeente zijn reeds meer dan 70 initiatieven in het kader van Eetbaar Groningen. Wij ondersteunen deze initiatieven.
De inspreker geeft aan dat nieuwe aanplant van bomen niet te dicht op elkaar moet, want dan moet je ze op termijn weer kappen. Mensen hechten zich vaak aan bepaalde bomen sneu als ze gekapt moeten worden.	105	In de bomenstuurvisie Sterke Stammen staat aangegeven dat we bij aanplant voor bomen kiezen voor 'kwaliteit boven kwantiteit'. Zowel boven- als ondergronds moet er voldoende ruimte zijn voor een boom om te kunnen groeien. De benodigde groeiruimte van een boom bepaalt hoe dicht de bomen op elkaar worden geplant.
De inspreker geeft aan dat het idee om 1000-den bomen aan te planten mooi klinkt, maar levert weinig extra groen/ CO2-opslag op zolang burgers zo makkelijk hun eigen bomen kappen (mogelijk gemaakt dankzij het verruimde kapvergunning-beleid). De bomen die worden gekapt zijn veelal grote, oude bomen en de 1000-den nieuwe te planten exemplaren zijn jonge boompjes, die jaren nodig hebben om eenzelfde O2-productie en CO2-opslag te bereiken. En dan wordt het verlies aan ecosysteem dat met dit kapbeleid verloren gaat. Dus een strenger kapvergunning-beleid is zeer gewenst.	106	We zijn het met u eens dat de aanplant van een jonge boom geen oude boom kan vervangen. Omdat we de gemeente willen vergroenen zien wij redenen om de herplantplicht aan te scherpen. We weten op dit moment nog niet op welke manier we de aanscherping vorm gaan geven. In het najaar van 2020 zullen wij via de harmonisatie van de beleidsregels APVG 'Vellen van een houtopstand' een voorstel hiervoor doen.
De inspreker vindt wat stadsbreed dennensoorten aangeplant moet worden binnen bebouwde kom om fijnstof terug te dringen (bijvoorbeeld Pinus Nigra sub. en Pinus Sylvestris). Ook positieve rol voor aanwezigheid van o.a. eekhoorns en diverse vogelsoorten. Daarnaast uitstekend bestand tegen (hevige) wind. (Meer info: http://www2.alterra.wur.nl/Webdocs/PDFFiles/Alterrapporten/AlterraRapport1419.pdf en https://edepot.wur.nl/51718)	108	We planten zoveel mogelijk verschillende boomsoorten in de stad aan. Op een aantal locaties planten we ook dennensoorten aan zoals in het Noorderplantsoen, aan de Antwerpenweg en op de rotondes bij de Westelijke ringweg.

<p>De inspreker verzoekt om bij nieuwe (bouw-) projecten meer rekening te houden worden met bestaand groen en bij kapaanvragen een “nee-tenzij” beleid komen? Ook moeten veel bomen minder radicaal gesnoeid (o.a. kandelaberen) worden zodat ze niet zo beschadigen dat ze uiteindelijk toch nog gekapt moeten worden.</p>	111	<p>Het uitgangspunt van ons kapbeleid is ‘niet kappen, tenzij..’ Echter is onze gemeente altijd in ontwikkeling en herbergt een grote dynamiek. Dit betekent dat het soms onvermijdelijk is om bomen te kappen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is een vastgestelde Bomeneffectanalyse (BEA) het toetsingskader. We maken hierbij een zorgvuldige afweging tussen behoud, herplant of financiële compensatie van een boom. We gaan onderzoeken of we de BEA eerder en al vanaf de initiatieffase in ruimtelijke ontwikkelingen kunnen gaan toepassen zonder dat het vertragend werkt. Bij kandelaberen worden alle takken op korte lengte van de hoofdstam afgezaagd. Kandelaberen is geen reguliere snoeiwijze, maar een noodmaatregel. Wij passen kandelaberen alleen toe wanneer een boom ernstig is aangetast door een schimmel of ziekte of in geval van mechanische schade door bijvoorbeeld storm.</p>
<p>De inspreker stelt voor om een gemeentelijk kwekerij op te richten om zelf bomen en planten te telen.</p>	117	<p>We zien hier niet de meerwaarde van in. We hebben goede afspraken en kwaliteitseisen met onze kwekers binnen het raamcontract. Er wordt gekweekt volgens de normen van straat- en laanbomen. Ook vragen we extra kwaliteit voor wat betreft duurzaamheid(o.a. brandstof, teelmethode, milieukeur).</p>
<p>De inspreker vindt de checklist en beoordelingslijst aan de hand waarvan kap en sloop van bomen wel of niet verleend sterk verouderd en niet van deze tijd. Het moet worden aangepast aan de huidige situatie met klimaat- en ecologische crisis. Daarnaast vindt de inspreker dat er nauwelijks een drempel is voor particulieren om bomen op privégronden te kappen. Wijs particulieren op het belang van bomen en stimuleer hen in het zoeken naar alternatieven om boombehoud te realiseren. Ook het snoeibeleid van de gemeente is toe aan een update. De gemeente stelt zich keihard op door in juridische kwesties rondom bomen de zogenaamde belanghebbendheid enorm strikt op te vatten. Bij een groen college hoort een ruimere inspraak en ruimere opvatting van belanghebbendheid voor inwoners en belangengroepen op groene onderwerpen.</p>	121	<p>We werken aan de harmonisatie van ons kapbeleid. Daarin wordt ook gekeken naar de checklist en beoordelingslijst. In het groenplan wordt reeds ingegaan op de waarden die groen en bomen vervullen. In onze communicatie zullen wij hier meer aandacht op vestigen. Voor wat betreft het snoeibeleid verwijzen wij naar de beantwoording op vraag 16 van inspreker 136. Voor wat betreft de belanghebbendheid verwijzen wij naar de beantwoording op vraag 13 van inspreker 136.</p>
<p>De inspreker ondersteunt het gestelde op pagina’s 12 en 14, over dat verscheidenheid aan boom en plantsoorten de biodiversiteit versterkt, maar geeft tevens aan dat dit tegenspraak lijkt met groen en bomenbestand klimaatadaptief-toekomstbestendig (hitte, droogte, koude-zout bestendig) te maken. Er wordt te snel naar niet-inheemse bomen gekeken die bijna niets voor insecten betekenen. Groningen blijft na 2050 in gematigde zone van West Europa liggen. Waarom nadruk op zelfde boomsoorten terugplaatsen in bestaande lanen, zoals eikenlanen in Haren. Is in tegenspraak</p>	122, 137	<p>Wageningen University & Research (WUR) heeft in een soortentabel de positieve bijdrage van ruim 100 boomsoorten aan klimaat, waterhuishouding, luchtkwaliteit en biodiversiteit in de stad in beeld gebracht. Op deze lijst staan ook veel inheemse soorten die klimaat adaptief zijn. We kiezen dus niet automatisch voor de aanplant van uitheemse soorten. Sommige laanbeplantingen, zoals de eikenlanen in Haren, zijn zo kenmerkend voor het gebied dat we daarom voorstander zijn om hier eiken terug te planten mochten bomen dood gaan. Maar in algemene zin streven we inderdaad een bomenbestand na die een grote mate van verscheidenheid heeft. Het groenplan richt zich op meer groen. Deze ambitie moet los gezien worden van de kap die plaats vindt onder andere vanwege boomziekten.</p>

<p>met de ambitie om verscheidenheid van het bomenbestand na te streven. Inspreker vindt de ambitie van 1000 bomen per jaar en 30.000 m2 meer groen een goed plan maar vraagt zich wel af hoe dit staat in relatie tot de kap van afgelopen jaren?</p>		
<p>De inspreker heeft de volgende vragen, opmerkingen en suggesties.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wat verstaat u onder de term duurzaam bomenbestand. 2. Wat verstaat de gemeente onder een boom m.a.w. wat is uw definitie van een boom. 3. Verzocht wordt om publicatie van de lijst monumentale bomen. 4. Verzocht wordt om de juiste weergave van data huidige bomenbestand. 5. Is de aanplant van 1000 bomen per jaar netto? 6. Wat is de stamomtrek van nieuwe bomen en wat is de herkomst. 7. Als de gemeente momenteel meer dan 2000 bomen per jaar kapt, compenseert het planten van 1000 bomen deze verliezen bij lange na niet, zeker niet als we kijken naar de belangrijkere boomdekkingsverhouding. Hoe kun je een 60 	<p>136</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Duurzaam betekent dat we bomen op de juiste plek aanplanten zodat ze de kans krijgen om oud te worden. Hierbij is het van belang dat een boom voldoende onder- en bovengrondse groeiruimte krijgt. Ook planten we meer diverse boomsoorten aan zodat ons bomenbestand minder kwetsbaar is voor boomziekten en -plagen. 2. De definitie van boom is vastgelegd in de APV. Op dit moment hebben Groningen, Haren en Ten Boer nog hun eigen APV en is de definitie van boom verschillend. Voor Groningen en Ten Boer is een boom een houtachtig, overblijvend gewas, met een dwarsdoorsnede van de stam van minimaal 20 centimeter op 1,3 meter hoogte boven het maaiveld. Haren hanteert hierbij een stamomtrek van 100 cm. Vanwege de gemeentelijke herindeling moet een groot aantal regelingen 'geharmoniseerd' worden. Voor de regels ten aanzien van het kappen van bomen geldt dit ook. Dat wil zeggen dat we de bestaande oude regelingen van de voormalige drie gemeenten op elkaar moeten afstemmen. In september 2020 zal de raad besluiten over de harmonisatie van het onderdeel dat over bomen gaat en zal dan ook besluiten over de definitie van boom. 3. Haren heeft een monumentale bomenlijst vastgesteld. Deze is in te zien via: http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Haren/119471/119471_6.html. Het gemeentelijke bestand van monumentale bomen in de voormalige gemeente Groningen en Ten Boer actualiseren we continu op basis van het vierjaarlijks onderhoud van de bomen. Groningen, Ten Boer en Haren verschillen in de voorwaarden voor monumentaliteit. Vanuit de harmonisatie van het kapbeleid dat op 1 januari 2021 moet ingaan, zal ook het begrip 'monumentale boom' opnieuw worden gedefinieerd. 4. We willen alle informatie over ons groenbeleid, groenbeheer, gegevens over kap en nieuwe groeninitiatieven digitaal toegankelijk en inzichtelijk maken voor iedereen. Alle data is echter nog niet volledig. Daarom zullen we dit in fases gaan uitvoeren en neemt het nog enige tijd in beslag voordat alle informatie op de website staat. 5. Ja het gaat om 1000 nieuwe bomen. Dit zijn dus niet de bomen die vanwege herplantplicht zijn geplant. 6. Zie de beantwoording op inspreker 42. De bomen komen uit klimaatzones waar ook Nederland onder valt. We letten er daarbij op dat de grondeigenschappen hetzelfde zijn als bij ons. 7. We vinden de waarde van bomen belangrijk. Vandaar dat bij kapaanvragen altijd een herplantplicht wordt meegewogen om het groen in onze gemeente op peil te houden. In de APV van alle drie gemeenten staat opgenomen dat het college bij kap

<p>jaar oude boom vergelijken met een jonge boom? Er is geen vergelijking.</p> <p>8. Wat is de huidige stand van zaken rond de herplant van bomen (aantallen)?</p> <p>9. Is er voldoende aandacht c.q. bescherming voor boomspiegels</p> <p>10. Op welke wijze worden boomziektes bestreden?</p> <p>11. In hoeverre wordt het Klimaatakkoord van Parijs gevolgd? Bomen zorgen voor CO2 opname, fijnstofopname, wateropname en zuurstofproductie</p> <p>12. In hoeverre speelt biomassa een rol in het Groenplan?</p> <p>13. Kapbeleid herzien t.a.v. wie belanghebbend is. Dit in verband dat binnen 300 meter of 5 minuten lopen groen moet zijn. Nu wordt uitgegaan van 200 meter als het gaat om belanghebbend te zijn.</p>		<p>een herplantplicht kan opleggen. De voormalige gemeente Groningen heeft daarbij nog extra voorwaarden opgenomen in de beleidsregels 'Vellen van een houtopstand'. Hierin is vastgelegd dat in principe voor elke gekapte boom een nieuwe boom moet worden terug geplant. Vanwege het ontbreken van een goede plantplaats is herplant op dezelfde plek niet altijd mogelijk en gelden daarom uitzonderingen. We zijn het met u eens dat de aanplant van een jonge boom niet een 60 jaar oude boom kan vervangen. Omdat we de gemeente willen vergroenen zien wij redenen om de herplantplicht aan te scherpen. We weten op dit moment nog niet op welke manier we de aanscherping vorm gaan geven. In het najaar van 2020 zullen wij via de harmonisatie van de beleidsregels APVG 'Vellen van een houtopstand' een voorstel hiervoor doen.</p> <p>8. In de APV van alle drie gemeenten staat opgenomen dat het college bij kap een herplantplicht kan opleggen. De voormalige gemeente Groningen heeft daarbij nog extra voorwaarden opgenomen in de beleidsregels 'Vellen van een houtopstand'. Hierin is vastgelegd dat in principe voor elke gekapte boom een nieuwe boom moet worden terug geplant. Vanwege het ontbreken van een goede plantplaats is herplant op dezelfde plek niet altijd mogelijk en gelden daarom uitzonderingen. In de 'evaluatie boombeheer' die wij eenmaal in de vier jaar opstellen, maken wij ook de bomenbalans op van het aantal gekapte en herplantte bomen inclusief nieuwe aanplant. De laatste evaluatie boombeheer over de jaren 2014-2017 liet zien dat de balans van gemeentelijke bomen, inclusief aanplant van nieuwe bomen in Meerstad, over die vier jaar positief uit viel (+ 388 bomen). We kunnen nu nog niet vooruit lopen op de bomenbalans van 2018-2021.</p> <p>9. Alleen in verharding hebben bomen een boomspiegel. Bij bomen in gazons letten we er altijd op dat de stam van de boom niet beschadigd wordt tijdens het maaien.</p> <p>10. Er wordt de laatste jaren steeds meer onderzoek gedaan naar boomziekten. Er zijn echter nog geen wetenschappelijke verklaringen over de mogelijke oorzaken van de toename van het aantal boomziekten. In samenwerking met andere gemeenten, de provincie en externe deskundigen werken wij aan een beheersbare situatie. Alleen indien er gezondheids- of veiligheidsrisico's zijn voor de mens of bij een ziekte waar de boom aan sterft grijpen we in. In de afgelopen jaren heeft zowel de kastanjeziekte als de essentaksterfte zich verder uitgebreid. Samen met Wageningen University en externe bedrijven hebben wij bestrijdingsmethodes getest (o.a. warmtebehandeling en injecteren met knofloopsap). Vooralsnog is er geen remedie tegen de ziekte</p> <p>11. We hanteren het nationaal klimaatakkoord zoals in paragraaf 3.5 is aangegeven.</p> <p>12. Het speelt geen rol.</p> <p>13. Om een bezwaar ontvankelijk te kunnen verklaren, is vereist dat men belanghebbende is bij het besluit waartegen bezwaar wordt gemaakt. Op grond van artikel 1:2, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) wordt onder belanghebbende verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. In de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van</p>
--	--	---

<p>14. Uit het groot aantal bezwaarprocedures zou blijken dat het er wat schort aan het kapbeleid.</p> <p>15. Hoe wordt in de toekomst illegale kap of vernietiging van ecologische zones (vb. ProRail kap langs spoorlijn) voorkomen?</p> <p>16. Snoei beleid – het te hoog opsnoeien van bomen, kandelaberen en zgn. begeleidende snoei is schadelijk voor bomen en zou herzien moeten worden.</p> <p>17. In hoeverre worden woningbouwcorporaties (en hun groenverzorgers) meegenomen in het nieuwe groenbeleid?</p> <p>18. Wat gebeurt er met herinrichtingsplannen die al op de plank liggen en waar het kappen van bomen onderdeel vormt van het plan?</p>		<p>State van 23 augustus 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:2271) wordt overwogen dat voor het zijn van belanghebbende aannemelijk moet zijn dat ter plaatse van de woning of het perceel van de betrokkene gevolgen van enige betekenis kunnen worden ondervonden. Gevolgen van enige betekenis ontbreken indien de gevolgen wel zijn vast te stellen, maar de gevolgen van de activiteit voor de woon-, leef- of bedrijfssituatie van betrokkene dermate gering zijn dat een persoonlijk belang bij het besluit ontbreekt.</p> <p>14. Wij zijn van mening dat het kapbeleid niet ondoorzichtig is. Volgens de rekenkamercommissie wordt het huidige beleid deskundig en zorgvuldig uitgevoerd. De regelgeving is gepubliceerd op de site van de gemeente Groningen. De regels zijn voor iedereen gelijk en gelden ook wanneer bomen van de gemeente gekapt moeten worden..</p> <p>15. Illegale kap betreuren wij maar kunnen we niet voorkomen. De APVG biedt juridisch mogelijkheden om bij illegale kap een verplichting tot herplant op te leggen. Een eigenaar is overigens vrij om, met inachtneming van de regelgeving, zelf onderhoud uit te voeren. De ecologische zone is daarom niet via het bestemmingsplan vastgelegd. In het groenplan spreken wij de ambitie uit om ten aanzien van groen en biodiversiteit een betere samenwerking met derden, waaronder ProRail, te realiseren.</p> <p>16. Het doel van begeleidings snoei is het verkrijgen van een (takvrije) solide stam en een goed ontwikkelde, blijvende kroon zonder probleemtakken (te laag hangende takken, plakoksels, kruisende takken etc). Opkronen is niet schadelijk, maar zorgt ervoor dat bomen door snoeien de gewenste hoogte krijgen. Belangrijk hierbij is meestal het verkeer, want bij autowegen moet er minimaal 4,6 meter vrij zijn voor vrachtauto's (4,2 meter voor overige wegen/straten en 2,5 meter voor voet- en fietspaden). Als een boom doorhangende takken heeft (bijvoorbeeld bij lindes) dan moet er een stam van 6 tot 8 meter gesnoeid worden. Ook bomen die wat verder van de weg afstaan en naar verwachting jarenlang geen hinder gaan geven moeten als jonge boom al gesnoeid worden. Later kan dat niet meer omdat de zijtakken dan te dik zijn geworden en er te grote wonden ontstaan als we ze alsnog zagen. In parken of brede groenstroken waar bomen vrij kunnen uitgroeien gelden vaak geen specifieke opkroonhoogtes. Deze bomen hoeven dan ook niet te worden opgekroond. Bij kandelaberen worden alle takken op korte lengte van de hoofdstam afgezaagd. Kandelaberen is geen reguliere snoeiwijze, maar een noodmaatregel. Wij passen kandelaberen alleen toe wanneer een boom ernstig is aangetast door een schimmel of ziekte of in geval van mechanische schade door bijvoorbeeld storm.</p> <p>17. Om de ambitie waar de maken gaan we samenwerken met zoveel mogelijk partijen. Ook gaan we in gesprek met woningcorporaties over de bijdrage die zij kunnen leveren om de gemeente groener te maken.</p> <p>18. Als bij herinrichtingsplannen bomen moeten worden gekapt dan moeten we ons houden aan de geldende regelgeving. Dit betekent dat de kapaanvraag wordt getoetst aan de APVG en de beleidsregels die op dat moment gelden.</p>
--	--	--

<p>19. Wij zien graag de introductie van een instrument om de waarde van een boom vast te stellen en bij te houden, bijv. I-tree tools.</p> <p>20. Herziening kapbeleid - Wij stellen voor dat bij het proces voor het aanvragen van kapvergunningen essentiële en basisinformatie verschaft die openbaar en kosteloos voor inwoners beschikbaar is zoals: de grootte en de geschatte leeftijd van de boom (omtrek); de reden van de aanvraag; een digitale foto van de boom; de gezondheidstoestand van de boom; of de vergunning wordt aangevraagd door de gemeente, een particulier of een bedrijf</p> <p>21. Bepleit wordt om jaarlijkse online publicatie van inventarisatie van boomaanplant en boomverwijdering</p> <p>22. De gemeente moet jaarlijks de boombedekkingpercentages moeten monitoren en publiceren. Streefdoel zou 30% moeten zijn.</p> <p>23. Er moet een herziening van de criteria van de APV moeten plaatsvinden voor het meten van de echte waarde van bomen.</p> <p>24. Het indienen van bezwaren zal ook online of via mail mogelijk gemaakt moeten worden.</p> <p>25. Het aanvragen van voorlopige voorzieningen kosteloos wordt om een eerlijke procesgang te bevorderen.</p> <p>26. Overeenkomen dat wanneer de procedure rondom bomenkap nog loopt er niet overgegaan mag worden tot kap. We verwijzen hierbij naar de kap van de bomen bij de A-kerk en de Zernikelaan waar dit onlangs wél gebeurde.</p>	<p>19. Met i-Tree is het mogelijk om een waarde in euro's te verbinden aan de groene diensten die bomen leveren. Denk aan het wegvangen van luchtverontreinigende stoffen, het vastleggen van CO2, verkoeling en de afvang van water. De i-Tree waarderingmethode wordt inmiddels toegepast in New York en Londen. In Nederland is de methode nog in ontwikkeling. Tot nu toe blijkt dat met de Nederlandse versie van i-Tree niet goed de economische waarde van bomen is te berekenen. Daarnaast vinden we de methode nog te ingewikkeld. We zijn enthousiast over i-Tree, maar dan moet deze wel de waarde van bomen juist en op een eenvoudige manier kunnen berekenen. We blijven de ontwikkelingen op dit gebied volgen.</p> <p>20. Dit groenplan gaat niet over de herziening van het kapbeleid. Dit zal geschieden via de harmonisatie van het kapbeleid.</p> <p>21. Zie beantwoording vraag 19.</p> <p>22. We hebben in 2019 een eerste analyse van het groen in de gemeente (bomenmonitor) gemaakt op basis van luchtfoto's en satellietbeelden (zomer/voorjaar 2014, 2016 en 2017), zie https:// groningenklimaatbestendig.nl/meer-weten/ . De bomenmonitor geeft een beeld van de totale hoeveelheid groen in de gemeente. Het toont zowel het groen in de openbare ruimte als van particulieren. Door de data regelmatig te vernieuwen kunnen we de ontwikkeling van het groen goed volgen.</p> <p>23. Dit groenplan gaat niet over de herziening van het kapbeleid. Dit zal geschieden via de harmonisatie van het kapbeleid.</p> <p>24. Het is nog niet mogelijk om online bezwaar te maken. Wel kan bezwaar worden ingediend via de mail. Voorwaarde is echter wel dat het bezwaar is ondertekend.</p> <p>25. Het aanvragen van een Voorlopige Voorziening gebeurt bij de rechtbank. De rechtbank rekent hiervoor griffiekosten. De rechter kan oordelen of de gedaagde (bijvoorbeeld de gemeente) deze kosten moet vergoeden aan de indiener van de Voorlopige voorziening.</p> <p>26. Wanneer bomen gekapt mogen worden is vastgelegd in de geldende regelgeving. Bij gemeentelijke projecten wordt niet gekapt als dit niet is toegestaan op basis van deze regelgeving.</p>
--	---

Communicatie, participatie en educatie

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
Bewoners van de Oosterweg hebben een plan ingediend bij een woningcorporatie voor de aanleg van geveltuintjes e.d. maar is niet gehonoreerd. Daarnaast wordt op een natuuronvriendelijke manier het onkruid verwijderd. De woningcorporatie zou juist dergelijke initiatieven moeten omarmen en aansluiten bij de lijn van de gemeente.	60	Het vergroenen van de gemeente is een gezamenlijke opgave. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties geven we invulling aan deze opgave. We gaan in gesprek met woningbouwcorporaties over hoe zij, in samenspraak met huurders, kunnen helpen om de gemeente te vergroenen.
De inspreker pleit voor meer (moes)tuinen. Dit zorgt voor meer groen, draagt bij aan educatie, zorgt voor betrokkenheid bij de natuur en verbindt inwoners. Tevens wordt verzocht om aanleg van nieuwe voedselbossen en bestaande voedselbossen te ondersteunen.	65	We willen onze gemeente vergroenen door onder andere meer moestuinen en voedselbossen en dergelijke aan te leggen in het openbaar groen. Er zijn al veel initiatieven op poten gezet door Eetbaar Groningen. Wij ondersteunen dit platform.
De inspreker geeft aan dat De Mikkelfhorst het centrum van Haren wil worden als het gaat om groen- en natuurbeleving en natuur- en milieueducatie. Ze wil burgers in de Gemeente Groningen inspireren tot duurzaam leven en werken en verder bijdragen aan de regionale voedselketen en het bevorderen van de biodiversiteit in de nabije omgeving. Daarbij wordt gestreefd naar natuur-inclusieve land/tuinbouw. De inspreker wil dit graag samen organiseren met lokale organisaties zoals het Groninger Landschap, IVN etc., de Gemeente Groningen en inwoners.	99	Wij waarderen het initiatief dat door de inspreker wordt voorgesteld. Echter is de scope van het initiatief dusdanig breed dat op basis van verdere gesprekken onderzocht moet op welke wijze aan dit initiatief invulling is te geven en wat de gemeentelijke bijdrage daarin is.
De inspreker vraagt om meer aandacht voor natuureducatie. In de huidige vorm kan de betreffende afdeling geen rol van betekenis meer spelen. Inspreker hecht veel belang aan voorlichting en educatie over natuur en biodiversiteit en is daar ook actief mee. De recent door ons ontwikkelde app BijerBij is juist hier een belangrijk hulpmiddel. De vrees is dat gemeente o.a. de inspreker daarbij niet meer zal ondersteunen. In het licht van de voortschrijdende achteruitgang van de natuur en het verdwijnen van soorten zou dat een zeer pijnlijke conclusie zijn!	102	Wij hechten net als de inspreker veel waarde aan de voorlichting en educatie over natuur en biodiversiteit. Een thema als klimaatadaptatie is volgens ons even belangrijk en zal ook meer aandacht nodig hebben. Het Natuur en Duurzaamheidseducatie (NDE) is het organisatieonderdeel dat een programma opzet dat onder andere is gericht op natuureducatie. Zij en tal van andere organisaties dragen bij aan het uitdragen van het belang van natuur, biodiversiteit, klimaatadaptatie, enz. Daarom blijven wij ons hierop inzetten.
De inspreker vraagt om bewustzijn: groen doet er toe. Fors inzetten op omdenken, educatie, voorlichten, verleiden etc.	116	Wij ondersteunen groene initiatieven van inwoners waar mogelijk. Ook wordt veel gebruik gemaakt van het brede pakket aan mogelijkheden dat wij inwoners bieden om bij te kunnen dragen aan vergroening. Door het zien van goede voorbeelden raken steeds meer inwoners bewust van het belang van groen en geïnspireerd om ook te vergroenen.

De inspreker Integreer educatie en spel in de groenaanpak, bijvoorbeeld met informatieborden en speurtochten met gaming-aspecten.	117	Het betrekken van inwoners bij groen, natuur en duurzaamheid wordt al vormgegeven door Het Natuur en Duurzaamheidseducatie (NDE). Het idee zal daar worden ondergebracht.
Woningbouwcorporaties kunnen veel actiever zijn in hun zorg voor leefbare woningen in hete zomers, door veel meer bomen en groen te planten rondom hun bezittingen en woningen duurzaam te maken. Daarnaast pleit de inspreker voor meer inspraak voor alle groene burgerinitiatieven o.a. vanaf de start van projecten.	121	Om de ambitie uit het groenplan waar te maken gaan we samenwerken met zoveel mogelijk partijen. Ook gaan we in gesprek met woningcorporaties over de bijdrage die zij kunnen leveren om de gemeente groener te maken. We zijn inmiddels al in gesprek met een aantal corporaties. Participatie en inspraak zijn vaste onderdelen binnen projecten.
Inspreker bepleit het bevorderen van het natuur-/ milieu bewustzijn. Begin daar vroeg mee. Herwaardeer, optimaliseer en breidt het schooltuingebeuren voor het basisonderwijs uit. Ook het instituut Schoolbioloog moet in een naar deze tijd aangepaste vorm een nieuw leven worden ingeblazen.	127	Binnen de gemeente is reeds een centrum voor Natuur- en duurzaamheidseducatie aanwezig.
De inspreker geeft aan dat het kwijtraken van groenafval (takken en bladeren) moeizaam is, vaak moet je het zelf wegbrengen naar afvalbrengstations. Er moet gemeentelijk beleid komen om daar een zo duurzaam mogelijke vorm van groen- en tuinafval verwerking te komen op basis van zo kort mogelijke kringloop (bewoners faciliteren).	130	De Gemeente Groningen heeft stevige ambities als het gaat om Circulariteit en wil graag een afvalloze Gemeente worden. Het scheiden van ons afval en het streven naar een zo duurzaam mogelijke verwerking van afval heeft dan ook continu onze aandacht. In ons nieuwe afvalbeheerplan beschrijven we hoe we dit waarborgen. Het groenafval wordt gescheiden ingezameld door de inzet van groene containers, daarnaast wordt het groenafval door onze afvalverwerker ook nog eens nagescheiden uit het ingezamelde restafval. Vervolgens wordt dit groenafval duurzaam verwerkt door composteren en vergisting. Door de vergisting van het afval ontstaat groen gas wat lokaal ook ingezet wordt. Burgers van de Gemeente Groningen mogen een groene container aanvragen, de mogelijkheden hiervoor staan op de gemeentelijke website. Daarnaast is het mogelijk om als bewonerscollectief te participeren door tijdens snoeiperiodes tijdelijk een grotere container aan te vragen, zodat het groen ook op grotere schaal en collectief ingezameld kan worden.
De inspreker pleit voor heldere en behapbare communicatie over het nemen van klimaatadaptieve maatregelen en kan breder en laagdrempeliger dan nu worden ingezet. Transparantie over groen in brede zin wordt toegejuicht.	137	We verbeteren de site groningenklimaatbestendig.nl om daarmee communicatie over klimaatadaptieve maatregelen te verbeteren.
De inspreker pleit voor het oprichten van een stadsbureau Natuur om meer mensen bij de natuur te betrekken.	138	Zie de beantwoording op inspreker 127.
De inspreker geeft aan dat de voorgestelde gebiedsgerichte aanpak bij het vergroenen van het landelijk gebied en het combineren van opgaven hen aanspreekt. Het sluit tevens aan bij de doelstellingen van het Landschapsconvenant en de werkwijze	140	De Gebiedsaanpak Landschap Gorecht is een pilot die sinds 20xx loopt. De opzet van de pilot is interessant en dient meerdere doelen op het gebied van groen, maar heeft daarnaast ook nog een sociale component. We willen op basis van de ervaringen vanuit

van de inspreker. Een mooi voorbeeld is het pilotproject Gebiedsaanpak Landschap Gorecht, waarbij wordt samenwerken door gemeente, provincie, boeren, bewoners, vrijwilligers, scholen en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt aan het beheer van landschapselementen. Voorgesteld wordt deze aanpak in gezamenlijkheid structureel voort te zetten en kan ook in andere delen van de gemeente toegepast worden.		de pilot gaan onderzoeken op welke wijze deze aanpak is in te zetten. Daarover voeren we graag het gesprek met de inspreker.
--	--	--

Regie en financiën

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
Inspreker geeft aan dat de financiële haalbaarheid onvoldoende inzichtelijk gemaakt is. Hoe vindt financiering plaats van 2022 tot in 2030, dus na afloop van deze collegeperiode?	38	In het groenplan is aangegeven dat we, onder andere door de middelen uit het coalitieakkoord, initiatief kunnen nemen in het uitvoeren van vergroeningsprojecten. We hebben vanuit het SIF groen € 500 duizend en Groen en duurzaam Eelde € 150 duizend beschikbaar. Daarnaast zullen middelen beschikbaar komen uit het Groninger Water- en Rioleringsplan. Het gaat om middelen voor een klimaat adaptieve gemeente, maar in veel gevallen ook in lijn zijn met onze groene ambities. Ook zetten we het groencompensatiefonds in. Samen met gebiedsteams zullen we ook projecten gaan oppakken en dragen daarmee ook (financieel) bij aan de vergroeningsopgave. Tot slot zullen de groene ambities onderdeel gaan uitmaken van nieuwe projecten. Via de projecten worden de ambities ook gefinancierd. In het uitvoeringsplan geven we overigens aan hoe we de beschikbare groene middelen gaan inzetten, zo goed als dat kan tot 2030.
De inspreker geeft aan dat het groenplan eigenlijk geen details bevat over hoe het groen ingericht gaat worden en is daarmee nogal vaag. Er is geen budget genoemd, geen details, weinig tijdlijn etc.	45	Het groenplan Vitamine G is het koersdocument. Hier hebben we onze ambities in verwoord en aangegeven op welke onderdelen we gaan inzetten. Het groenplan wordt doorvertaald naar een uitvoeringsprogramma. Hierin worden projecten onder andere uitgebreider beschreven, zal een (globale) kosteninschatting worden gemaakt en geven we aan wanneer we welke projecten gaan uitvoeren.
De inspreker geeft aan dat afdelingen nieuwbouw, onderhoud, milieudienst en de natuurclub binnen de gemeentelijke organisatie veel beter moeten samenwerken. De bouwers (ROEZ) moeten medeverantwoordelijk gemaakt worden voor groenbeleid doordat de groene ideeën bij hen vandaan komen. Daarnaast denkt de inspreker dat teambuilding met groene projecten (waarbij ze dus in het groen ontspannen en klussen) organiseren goed is de betrokkenheid bij het groen.	82	Het groenplan is via een integraal proces tot stand gekomen. Disciplines als projecten, ecologie, stadsbeheer, landschap, erfgoed en identiteit, voedsel en gezondheid hebben in samenwerking dit groenplan opgesteld. In het groenplan worden een aantal instrumenten aangekondigd die moeten gaan zorgen dat groen in meest brede zin van het woord als uitgangspunt wordt meegenomen binnen planontwikkeling. Het idee om via teambuilding de betrokkenheid bij groen te vergroten nemen we mee.
De inspreker vindt het van zeer groot belang dat "groen aan de voorkant van proces" wordt meegenomen; dat is veel beter dan achteraf als alles ingevuld of als "groenbehang is gerealiseerd". De paragraaf "groen en klimaatadaptatie", waarin ook ruimte moet zijn voor biodiversiteit, in advisering in begin van het RO	122	In de organisatie werken we al integraal. Het groen, ecologisch en landschapsbelang willen we vanaf de start van projecten beter verankeren door uitgangspunten uitgebreider te benoemen. Met deze verankering zijn ook specialisten op deze thema's vanaf het begin van het proces aangehaakt. Dit groenplan is er ook op gericht om de kwaliteit van ons werk op het gebied van groen, ecologie en landschap te verbeteren.

<p>proces is volgens de inspreker een van belangrijkste structurele voorstellen qua beleid. Het is de verzekering dat plannen uit Vitamine G ook uitgevoerd worden.</p> <p>Verder vindt de inspreker dat stadsontwikkelaars, projectmanagers en zelfs landschapsarchitecten te weinig ervaring hebben met inplannen, behoud en herstel van groen en biodiversiteit aan voorkant van proces. Ontwikkelaars dienen nadrukkelijk begeleid te worden door bekwame ecologen in tegenstelling tot incidentele externe ecologen die niet kunnen toezien of vinger aan de pols houden. Er moeten daarom meer stedelijke ecologen worden aangesteld.</p>		
<p>Inspreker geeft aan dat regie en afstemming binnen organisatie nodig is om de ambities en doelen uit het groenplan te verwezenlijken en in te passen binnen alle ruimtelijke ontwikkelingen en dat daarmee ook mogelijk is dat groen uit andere budgetten wordt gefinancierd.</p>	138	<p>Het verwezenlijken van de ambities vraagt inderdaad om regie en afstemming. Dat geldt echter voor alle ambities en beleidsuitgangspunten. In het groenplan introduceren we een aantal instrumenten die we gaan inzetten voor een borging in ruimtelijke ontwikkelingsprocessen. Daarmee worden ambities uit het groenplan automatisch uitgangspunten voor nieuwe projecten.</p>
<p>De inspreker vindt de inpassing van groenambitie bij ruimtelijke ontwikkelingen zeer positief, maar geeft aan dat dit wel om een duidelijke regie en afstemming binnen de organisatie vraagt. De grote ambities zijn alleen waar te maken door groene investeringen niet alleen uit eigen budgetten mogelijk te maken, maar integraal onderdeel wordt van de ruimtelijke ontwikkeling.</p>	139	<p>Zie de beantwoording op insprekers 38, 45 en 138</p>

Welke aanvullingen en wijzigingen brengen we aan in het Groenplan:

- Het Noorderplantsoen wordt al op het hoogste niveau onderhouden. Dit corrigeren de tekst daarop.

THEMA GROEN & PROJECTEN

Projectgebied Meerstad, Eemskanaalzone e.o.

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
<p>Inspreker geeft aan dat er kansen liggen voor de bedrijventerreinen Driebond en Euvelgunne in relatie tot de ontwikkeling van Meerstad, Eemskanaalzone en het Middelberter raamwerk. De bedrijventerreinen liggen nu als behoorlijke barrières tussen Meerstad en de binnenstad. Verzocht wordt om het model van de schitterende groenblauwe zone van het Hunzedal aan te grijpen om ook een groen(blauw) casco door Driebond en Euvelgunne te maken, inclusief een veilige en aangename langzaam verkeersroute die vooruitloopt op de onvermijdelijke domesticering, over vijftien tot twintig jaar, van deze bedrijventerreinen. Zo kan de stad anticiperen op een vitale duurzame toekomst.</p>	67	<p>Uw reactie sluit aan bij onze ambitie uit “Stad aan het water, Ontwikkelstrategie Eemskanaalzone” (2018). We zien kansen om het totale gebied fasegewijs toekomstbestendiger te maken. Zo richten we ons onder andere op het vergroenen van het profiel van de St. Petersburgweg en de kavels daar direct aan grenzend. In een later stadium liggen er ook kansen voor het vergroenen van het bedrijventerrein. Door het terugbrengen van de oude Hunzeloop en het realiseren van een landschappelijk kader kan het bedrijventerrein transformeren naar een hoogwaardig bedrijvenpark. We streven een kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte na. In de straatprofielen is meer aandacht voor langzaam verkeer en bieden we ruimte om meer groen toe te passen. We maken een groen raamwerk met daarbinnen ruimte voor ontwikkelingen.</p>
<p>Verzocht wordt om het bos tussen het Eemskanaal en de Driebondsweg (slibdepots) te behouden en het niet toegankelijk te maken voor de mens. Door de leeftijd is het een hoogwaardig en biodivers natuurgebiedje geworden dat niet verstoord mag worden door menselijk bezoek. Een groen rustpunt en visueel een groene buffer richting de bebouwing van Meerstad. Onderdeel van de Stedelijke Ecologische Structuur. Bron van de komst van allerlei vogelsoorten in onze wijken.</p>	79	<p>De slibdepots ten oosten van de P&R Meerstad zijn onderdeel van een gebied dat in het Masterplan Meerstad uit 2005 al aangewezen is als toekomstig woon-/werkgebied. Ook in de Ontwikkelstrategie Eemskanaalzone, Stad aan het water (2018) is opgenomen dat dit gebied geleidelijk zal transformeren naar een stedelijk woon- en werkmilieu, om zo de groei van de stad te faciliteren. Verder is in de Ontwikkelstrategie Eemskanaalzone opgenomen dat ingezet wordt op het realiseren van een landschappelijk raamwerk waarbinnen wonen en werken zich kan ontwikkelen. Kleinschalige functies kunnen op korte termijn ingepast worden en op lange termijn kunnen woningen, bedrijvigheid of recreatieve functies binnen dit raamwerk ontwikkeld worden. Het realiseren van een mountainbikeroute door het bos langs het Eemskanaal is een dergelijke kleinschalige functie waarvan Bureau Meerstad wil onderzoeken of dit ingepast kan worden, Het bestemmingsplan staat dit ook toe, zie hiervoor de reactie op inspreker 94, 96 109, 110, 118, 123.</p> <p>De verdere ontwikkeling van het gebied valt onder verantwoordelijkheid van Bureau Meerstad. Zij organiseren hiervoor ook een communicatie- en participatietraject (zie ook de reactie op inspreker 113).</p>
<p>Inspreker pleit om het beboste deel van het slibdepot, weergegeven met het nummer 4 op de kaart van pag. 64, zoveel mogelijk in huidige staat te laten. Het bos is zeker 50 jaar oud en is een gebied waar de mens normaliter niet komt. Volgens inspreker is het een rustplek voor veel dieren, is de vogelrijkdom aanzienlijk en zouden er dassen leven. De inspreker ondersteunt de visie op pagina 55, waarop is aangegeven dat het gebied ten zuiden van het Eemskanaal een belangrijke schakel is richting Noorddijk en het Bevrijdingsbos. De inspreker geeft aan dat in</p>	90	<p>Zie reactie op inspreker 79</p>

<p>zijn directe woonomgeving van Ruischerbrug weinig en eenzijdig openbaar groen. Een geplande groenstrook tussen Ruischerbrug en Ruischerwaard is er nooit gekomen. De groenstrook aan de zuidkant van het Eemskanaal is belangrijk voor het woonplezier in Ruischerbrug en Ruischerwaard en moet blijven zoals het is. Voor het kale gedeelte van het slibdepot kan de inspreker het idee van een wordt gedacht aan een mountainbike-parcours ondersteunen, aangevuld met bomen en struikgewas.</p>		
<p>Meerdere insprekers reageren op het Groenplan en dan met name ten aanzien van het met bos en rietland begroeide gedeelte van het slibdepot langs het Eemskanaal, nabij de Borgbrug. In het Groenplan is dit gebied enerzijds aangeduid als "Bos" (pag. 21), als "SES gebied" (pag. 27), of "Versterken lokale ecologisch netwerk" (pag. 31), "Huidige groenstructuur" (pag. 33), "Verbeteren toegankelijkheid en programmering grote groengebieden" (pag. 37), "Rood ontwikkelt groen" (pag. 53, 55), "Grote ontwikkelgebieden" (pag. 65). En men heeft het op pag. 72 in het algemeen over "Een toekomstbestendig en toegankelijk buitengebied".)</p> <p>Dit wilde, rijk gestructureerde gebied van zestig jaar oud is een belangrijke ecologische verbinding zone. In verleden is door insprekers al opgemerkt dat het de bestemming natuur, (reactie d.d. 21-10-1986 op Basisplan Buitengebied Groningen moet krijgen en bij inspraak op de "Ontwikkelingsstrategie Eemskanaalzone" is aangegeven dat dit een bijzonder natuurgebied is, (geen reactie op ontvangen). En nu vormt dit wilde bos met zijn scheefhangende en halfdode bomen een goed tegenwicht tegen het geplande en strakke groen van Meerstad. In de nota "Groene Pepers" van 2009 staat op pagina 48 grote ecologische waarde aangeduid. Door de ontwikkeling van de Eemskanaalzone en de aanleg van de verbinding met Meerstad staat deze kwaliteit onder druk. Compensatie is mogelijk in de Meerstad groenstructuur en door verzachtende maatregelen in het ontwerp van de herinrichting via samenwerking met Provincie Groningen, Waterschappen Noorderzijlvest en Hunze & Aa's, Projectbureau Meerstad. Van samenwerking in dit gebied is geen sprake. Inspreker geeft aan dat er het besef ontbreekt dat in 60 jaar spontaan gevormde natuur niet elders is te compenseren met nieuwe inrichting. Nogmaals pleiten de insprekers er voor,</p>	<p>94, 96 109, 110, 118, 123</p>	<p>In het bestemmingsplan Lintdorpen en Ruischerbrug (2013), heeft het slibdepot de bestemming Agrarisch. De Stedelijke Ecologische Structuur (SES) regelt de planologische bescherming niet.</p> <p>Nu ook het grondgebied van de voormalige gemeenten Haren en Ten Boer onderdeel uitmaken van de gemeente Groningen gaan we een Gemeentelijke Ecologische Structuur (GES) maken. Daarmee breiden we de ecologische structuur uit. Tevens willen we de planologische bescherming van de GES gaan borgen. Dat wil echter niet zeggen dat het voormalig slibdepot in de toekomst volledig als groen bestemd gaat worden, zie hiervoor de reactie op inspreker 79.</p>

<p>dit gebied tot natuurgebied te bestemmen en er ingrepen achterwege te laten.</p>		
<p>Inspreker merkt binnen zijn directe woonomgeving van Ruischerwaard-Ruischerbrug weerstand tegen plannen voor de aanleg van een park tegen oosten van de P+R Meerstad. Volgens inspreker gaat er een vaag ontwerp rond over hoe dit park eruit zou moeten gaan zien en hiermee zal het huidige niet-toegankelijke bosperceel en braakliggend talud verdwijnen. Inspreker vermoedt dat het gesprek met de inwoners over de ontwikkeling van dit gebied niet heeft plaatsgevonden.</p>	113	<p>Sinds afgelopen najaar is Bureau Meerstad bezig met het opstellen van het eerste document in de planontwikkeling van het gebied ten oosten van de ringweg: het stedenbouwkundig programma van eisen (SPvE). Hierin zijn de kaders en uitgangspunten opgenomen waarbinnen het gebied zal transformeren van een hoofdzakelijk agrarisch gebied naar een levendig en groen stadsdeel. Gedurende de planontwikkeling betreft Bureau Meerstad vooraf direct omwonenden waarna ook andere betrokkenen en geïnteresseerden inbreng kunnen leveren. Het is de bedoeling het SPvE deze zomer ter inzage te leggen voor reactie. 'Het ontwerp van een park' dat inspreker aanhaalt, komt uit de visie Stad aan het Water (2018). Hierin staat het 'Middelberter Raamwerk' getekend. Dit is een landschappelijk raamwerk waarbinnen wonen en werken zich kan ontwikkelen. Kleinschalige functies kunnen al op korte termijn ingepast worden. De kaart laat voorbeelden zien van kleinschalige functies.</p>
<p>Inspreker krijgt de indruk dat zonder goed rekening te houden met bestaande waarden het hele gebied eerst kaal en plat wordt gemaakt en later, na de bouw opnieuw wordt beplant. Inspreker vindt dit een verkeerde benadering. Beter nu al een gezond, groen en wervend woonklimaat te realiseren. Het Masterplan Meerstad zou daartoe moeten worden herzien en aangepast aan de huidige inzichten. Het slibdepot zou volgens de inspreker moeten worden beschermd als waardevol, op natuurlijke wijze ontstaan natuurgebied, zoals ook in de in de gemeentelijke nota Stedelijk Ecologische Structuur is bedoeld. In dit gebied leven bijzondere en wettelijke beschermde dieren, ook groeien er bijzondere planten. Heeft al eerder zienswijzen over het gebied ingediend bij plannen voor Stad aan het Water en n.a.v. inloopbijeenkomst bij Bureau Meerstad. Inspreker geeft aan hierover nog in gesprek te zijn met bureau Meerstad.</p>	127	<p>We gaan zo zorgvuldig mogelijk om met belangrijke en waardevolle bestaande structuren in een oorspronkelijk open en agrarisch landschap. Wettelijk beschermde flora en fauna behandelen conform wet- en regelgeving. Nieuwe groenblauwe structuren leggen we aan wanneer mogelijk voorafgaand op de ontwikkeling van woningen. In het beeld dat wordt geschetst, dat alles eerst kaal en plat gemaakt wordt en na bebouwing beplant, herkennen wij ons niet. De Stedelijke Ecologische Structuur geeft de gebieden aan die gezamenlijk de ecologische structuur van de stad vormen. De laatste versie is vastgesteld in 2014. Daarin is het gebied van het slibdepot aangewezen als ecologisch kerngebied. De SES zorgt niet voor planologische bescherming. Dat geschiedt op dit moment via het bestemmingsplan Lintdorpen en Ruischerbrug (2013). Als het plan waar Bureau Meerstad aan werkt inhoudelijk klaar is, volgt de procedure om te komen tot een nieuw bestemmingsplan. Wettelijk beschermde flora en fauna is geregeld in de Wet Natuurbescherming.</p>
<p>Inspreker geeft aan waarde te hechten om de uitkomsten van een cultuurhistorisch onderzoek, dat in opdracht van bureau Meerstad wordt uitgevoerd, te koppelen aan het groenplan. In het onderzoek is namelijk aandacht voor landschap, groen en bomen. Inspreker onderschrijft het realiseren van groene aantrekkelijke fiets- en wandelverbindingen en zien kansen om de historische linten van Middel- en Engelbert hiervan onderdeel te laten zijn en tevens als uitgangspunt te laten dienen van het nieuwe</p>	131	<p>Wij hebben kennis genomen van de cultuurhistorische analyse Eemskanaalzone en Meerdorpen en zullen deze betrekken bij het uitwerken van het groenplan. De cultuurhistorische analyse is te raadplegen via meerstad.eu/eemskanaalzone.</p>

<p>woongebied. Inspreker heeft nog de volgende vragen en opmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pag. 31 – nr. 6: Wat wordt bedoeld met groen raamwerk Meerstad? Is dat Middel- en Engelbert? Lijn Hoofdweg staat aangeduid als versterken lokale ecologisch netwerk. Hoe moet dit geïnterpreteerd worden? Deze weg kent veel verkeersbewegingen. Het zou ook logisch zijn om de linten van Middel- en Engelbert, de cultuurhistorische verbindingen, te versterken. En dat die leidend en dominant zijn ten aanzien van de lijnen van de stad richting Meerstad, die dwars staan op de historische linten. • pag. 33: Middelberterplas staat als 'NNN met recreatief medegebruik' aangeduid. Er loopt een ommetje deels langs de plas, maar de plas zelf is NNN-gebied en daar is geen sprake van recreatief medegebruik. • pag. 35: Er staat een bomenrij aangegeven bij de linten van Middel- en Engelbert. De linten van de MEER-dorpen zijn heel bomenrijk, is te zien op deze kaart. Daarmee hebben ze al veel kwaliteit om verder te ontwikkelen tot groene recreatieve verbindingen. • pag. 54: Mooi dat hier de Hunzezone wordt genoemd. Behoud deze unieke groenranden. Zoals ook de linten van Middel- en Engelbert. • pag. 55: Groenplan 2030: linten bestaande boomstructuren behouden en versterken, dit juichen we toe. We gaan ervan uit dat dit geldt voor de linten van Middel- en Engelbert. • pag. 70: Er staat dat in grote ontwikkelgebieden zo mogelijk het bestaande groen versterkt wordt. Meerstad wordt hier ook genoemd. We zien graag terug dat het bestaande groen wordt uitgebreid en versterkt in het Middelberter Raamwerk en bij de cultuurhistorische linten van Engel- en Middelbert, en bijvoorbeeld ook het herstellen dan wel uitbreiden van de slotenstructuren. 		<ul style="list-style-type: none"> • Zie de beantwoording op inspreker 113. • We passen dit aan in het groenplan. • Waarvan akte. • Waarvan akte. • In algemene zin streven we behoud van boomstructuren na. • Zie algemene beantwoording aan het begin.
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> pag. 76: Routes die stad en ommeland verbinden: hier wordt het Eemskanaal/Meerstad/Slochterdiep genoemd. Worden Middel- en Engelbert hier ook bedoeld? 		<ul style="list-style-type: none"> Die hebben we niet bedoeld.
--	--	---

Projectgebied Ebbingekwartier

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
<p>De inspreker stelt maatregelen voor vergroening en verduurzaming van het stenige Ebbingekwartier:</p> <ul style="list-style-type: none"> bouwactiviteiten voorzien van sedumdaken, verticale begroeiing en/of PV-panelen, klimaatinclusief bouwen stimuleren; afzien van bebouwing op locatie tussen Kunstwerf en nieuwe school en dit een parkbestemming geven bestaande bebouwing met platte daken voorzien van sedumdaken de kop van het Oosterhamrikkanaal verder vergroenen Boterdiep verder vergroenen met groen middenberm of groenstrook tussen weggedeelte en parkeer/ laad-los-gedeelte. Dan wel toepassing van bovengrondse waterafvoer 	10	<p>Voor de ontwikkeling van het gebied hebben we in 1999 een overeenkomst afgesloten met ontwikkelende partij. De door de inspreker genoemde aspecten maken geen onderdeel uit van de overeenkomst. We respecteren deze overeenkomst. Natuurlijk kunnen bewoners zelf maatregelen nemen om woningen te vergroenen en te verduurzamen bijvoorbeeld via de subsidieregeling Groene daken.</p> <p>Het niet bebouwen van de locatie tussen de Kunstwerf en de nieuwe school is een sympathiek idee, maar we respecteren het huidige bestemmingsplan en de bestaande stedenbouwkundige visie. Deze locatie is slechts voor een klein deel eigendom van de gemeente. Het overgrote deel is in handen van Nijestee. We gaan nu beginnen met de planvorming om vanaf medio 2023 te kunnen gaan bouwen. Er is ook ruimte voor openbaar groen, maar naar verwachting in beperkte mate.</p> <p>Het vergroenen van de kop van het Oosterhamrikkanaal maakt al onderdeel uit van dit groenplan via het vergroenen van de 17e eeuwse ring. Dit was overigens ook al opgenomen in de omgevingsvisie.</p> <p>Het Boterdiep is in 2016 heringericht. Het plan is samen met de buurtvereniging, omwonenden en ondernemers tot stand gekomen. Er bleek behoefte aan ruimte voor ondernemers om onder andere te laden en te lossen. Het ontwerp is een verwijzing naar de oude kade van het Boterdiep voordat het werd gedempt. We kunnen het ons voorstellen dat het Boterdiep stenig aanvoelt. We nemen uw verzoek, de mogelijkheid om het Boterdiep te vergroenen, op in het uitvoeringsplan.</p>
<p>De inspreker opteert voor een groener Ebbingekwartier met groene daken. Zomers is het er bloedheet vanwege al het beton en te weinig groen. Ook in de woningen is het erg warm. Voorstel is om groene daken op alle huizen toe te passen en daarmee de woningen te isoleren (=koelte in huis) voordat er bewoners overstappen op airco (heeft slecht effect op klimaatverandering buitenshuis).</p>	104	<p>Uit de stresstest die we hebben uitgevoerd is het Ebbingekwartier niet aangemerkt als een aandachtsgebied met hitte-overlast. Via een stimuleringsregeling geven wij inwoners de mogelijkheid om groene daken aan te leggen. Dit geldt ook voor de bewoners van het Ebbingekwartier. Inwoners hebben echter zelf keuzevrijheid in het toepassen van maatregelen om woningen te koelen.</p>

Projectgebied Reitdiep, De Held

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker vindt dat in de Reitdiepzone ter plaatse van "Crossroads en Woldring" weinig groen is. De weinige bomen die er staan worden gekapt en de bomen die er hebben gestaan zijn verdwenen. Op deze locaties ook het groen weer op een aanvaardbaar peil brengen.	52	Onderdeel van de plannen voor de Reitdiepzone is het opnieuw planten van laanbomen langs de Friesestraatweg. Dat gebeurt in fases, nadat de nieuwe bebouwing is gerealiseerd. Een deel van de bomen kan pas worden geplant na aanpak ring west. Bij het project Crossroads worden meer bomen teruggeplant dan er gekapt worden. Verder wordt er langs de zuidrand van het plangebied een groene wal aangelegd met verschillende bomen en struiken, die de biodiversiteit langs de vleermuisroute vergroten.
De inspreker vindt de binnenstad en het industriegebied Zuid-Oost van het stedelijke gebied aandachtspunten voor vergroenen/braak laten liggen zoals Lutkenieuwstraat indertijd. Het gebied langs de Friesestraatweg moet volgens inspreker waar mogelijk vergroend worden en doet tevens een procesvoorstel: bij alle ontwikkelingen eerst bepalen: hoe gaan we dit vergroenen? Nagaan of het groenbeleid groener kan.	82	Onderdeel van de plannen voor de Reitdiepzone is het opnieuw planten van laanbomen langs de Friesestraatweg. Dat gebeurt in fases, nadat de nieuwe bebouwing is gerealiseerd. Een deel van de bomen kan pas worden geplant na aanpak ring west.
De inspreker vindt dat in geen enkel gepresenteerd plan langs het Reitdiep geen groencompensatie aanwezig is; sterker nog: bij de plannen Reitdiepzone wordt er expliciet voor gekozen versteende kades te behouden.	87	Daar waar mogelijk worden de 'harde' kades vergroend. Echter doordat er gewoond wordt moeten de woningen ook toegankelijk zijn voor de bewoners, bezoekers en hulpdiensten. Doordat er veel mensen in de Reitdiepzone komen wonen zal er veel recreatief gebruik gemaakt worden van de kades. Alles bij elkaar vraagt dat veel ruimte. De 'zachte' kade, de dijk, wordt enkel door een relatief smal pad voorzien van halfverharding. Het overige, het vlakke deel en de taluds worden in gezaaid met een bloemrijkgrasmengsel tbv de insecten. Doordat de dijk onderhouden moet kunnen worden kunnen struiken niet en vanwege de veiligheid zijn bomen op de dijk ook niet toegestaan, maar ook hier geldt weer waar mogelijk is zoveel mogelijk groen toegepast. Waar voorheen een bedrijventerrein was komen woningen met een parkeerkelder. Boven op de parkeerkelder komt een groen binnentuin met veel bloeiende vaste planten en struiken.
De inspreker gaat in op het gene dat op pagina 58 wordt gesteld, namelijk dat 'realisatie van een robuust groennetwerk meelift bij ruimtelijke ontwikkelingen via rood ontwikkelt groen.' Dit lijkt de inspreker een tegenstelling met voorbeelden uit Groenplan onderbouwd. Steen is geen groen. De Zuidrand Vinkhuizen bestaat nu uit een potentieel veelbelovende maar slecht toegankelijke bosschage, De Held III is een ideaal gebied voor weidevogels en Suikerfabriekterrein herbergt een grote potentie aan natte natuur. De bouwvoorstellen die tot nu toe voorbijgekomen zijn, betekenen op geen manier een versterking van de aanwezige	87, 131	Realisatie groen kost geld en in de regel wordt realisatie van groen vaak gefinancierd uit de opbrengsten van 'rood'. Met rood voor groen worden in het groenplan specifieke zones geaduid waarin de kwaliteit van het groene netwerk kan worden versterkt door op bescheiden schaal ontwikkeling van 'rood' toe te staan. Voor de Held III bestaat al sinds 2009 een bestemmingsplan dat woningbouw mogelijk maakt. Voor de Suikerzijde ligt een bestemmingsplan dat woningbouw mogelijk maakt ter inzage. In beide gebieden wordt in de nieuwe omgeving veel aandacht besteed aan realisatie van een groen-blauw raamwerk.

<p>groenstructuren maar een verarming en bieden aan toekomstige bewoners van het gebied een matige leefomgeving waar het gevreesde hitte-eilandeffect juist versterkt aanwezig is. Rood ontwikkelt groen is een mooie slogan, waarvoor dit plan geen inhoud biedt. Inspreker ziet graag een duidelijk omschreven visie op hoe toepassen van beton en asfalt een verbetering van groen zou kunnen zijn.</p>		
<p>De inspreker vindt dat bekeken moet worden hoe de weilanden tussen Gravenburg en De Held als 'verbindingsweg' voor vogels en dieren kunnen worden gehandhaafd. Wil graag meedenken over nieuw en robuust groen blauw netwerk en hoe dat ook na de transformatie een krachtige identiteitsdrager blijft. Tevens verzoekt de inspreker om in bestemmingsplannen voor de nieuwe wijk ruimte te maken voor een groene corridor die de natuur in Gravenburg met het Roege Bos verbindt. Bijvoorbeeld met een bijenlint of groencorridor.</p>	119	Dit nemen we mee bij de ontwikkeling de Held III
<p>De inspreker vindt het een goede zaak dat er gekozen wordt om bij ruimtelijke ontwikkelingen de groenambitie concreet te maken.</p>	126	We verheugen ons op de reactie van de inspreker
<p>De inspreker vindt dat de compacte stad met groei- en energieambitie een bedreiging vormen voor het groen in en rond de stad. De ambitie om meer mensen het groen in te krijgen levert extra druk op voor de biodiversiteit. Het is goed om te lezen dat kwaliteit van groen een belangrijke doelstelling is, maar we zien plekken waar waardevol groen wordt opgeofferd voor de bouw van woningen.</p>	137	We gaan zo zorgvuldig om met groen bij ruimtelijke ontwikkelingen in onze gemeente. Wij vinden groen belangrijk en zullen nooit onnodig bomen kappen. Onze gemeente is dynamisch en dat betekent soms dat ontwikkelingen ten koste gaan van groen. Echter via de groencompensatieregeling worden gekapte bomen gecompenseerd. Naast de ambitie om een groene gemeente te zijn, willen we ook woningen bouwen. Soms bouwen we in het groen. We proberen zoveel mogelijk bomen te behouden of binnen het project terug te planten. Lukt dat niet dan zal de ontwikkelaar een bedrag storten in het groencompensatiefonds. Daar planten we weer nieuwe bomen mee aan.

OVERIGE INSPRAAKREACTIES

Verkeer en vervoer

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
<p>Inspreker geeft aan dat in aansluiting op de aanpak van de westelijke ringweg en een mogelijk tweede verkeerscirculatieplan de verkeersstructuur in de wijken Vinkhuizen en Paddepoel zodanig is aan te passen dat de Pleiadenlaan kan worden ingericht als park.</p>	4	<p>Deze reactie valt buiten de scope van het Groenplan. We zetten deze inspraakreactie door naar het project Mobiliteitsvisie</p>
<p>De inspreker geeft aan dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • auto's geweerd moeten worden uit de binnenstad (mogelijkheid voor binnenstadbewoner auto elders (op fietsafstand) te parkeren zou helpen) en vervangen door groen/fietsparkeerplek. • auto-parkeerplekken omgevormd kunnen worden vormen naar (groene) fietsstalling. • bij veel nieuwbouw(starters/studenten-)appartementen in de stad fietsenstallingen geplaatst moeten worden om overlast voor andere omwonenden en bezoekers te voorkomen. • de (binnenzijde) diepenring autovrij te maken is. Dit zorgt voor veel ruimte voor groen en wandelaars/fietsers. 	84	<p>Deze reactie valt buiten de scope van het Groenplan. We zetten deze inspraakreactie door naar het project Mobiliteitsvisie.</p>
<p>De inspreker signaleert in en rondom Glimmen een aantal knelpunten op het gebied van verkeersdruk en leefbaarheid en stelt de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rijksstraatweg als sluiproute voor zwaar vrachtverkeer te ontmoedigen dan wel onmogelijk te maken. • Een manier om de ontwikkeling van duurzame mobiliteit te stimuleren is het inrichten van veilige fietsroutes voor snelle e-bikes zodat vanuit de buitengebieden naar en van de stad gereisd kan worden zonder het milieu te belasten. In geval van Glimmen zou dit b.v. via de Rijksstraatweg kunnen, de aanwezige fietspaden zijn daarvoor niet geschikt. • Kan de gemeente onderzoeken wat de voorwaarden zijn voor de ontwikkeling van een dergelijke snelle, veilige fietsverbinding m.b.t. bijvoorbeeld het kiezen van de juiste maximumsnelheid (zoals van 60 naar 50 en van 50 naar 30) en het weren van zwaar vrachtverkeer. 	135	<p>Deze reactie valt buiten de scope van het Groenplan. We zetten deze inspraakreactie door naar het project Mobiliteitsvisie.</p>

Water

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker geeft aan dat meer aandacht zou moeten zijn voor de toepassing van waterpleinen en fontein in de openbare ruimte die zorgen voor spelaanleiding en ontmoeting bijdragen aan verkoeling op warme dagen.	81	We onderzoeken in hoeverre dit mogelijk is.
De inspreker geeft aan dat bestaande en gewenste ecologische verbindingzones en de wateropgave worden niet genoemd.	92	De wateropgave hebben we het afgelopen jaar bepaald en uitgewerkt in het Water en Rioleringsplan en de klimaatagenda. De uitwerking hiervan is bij voorkeur groen in samenhang met de stedelijke ecologische structuur en afgestemd op onze ecologische ambities. Dit uitgangspunt nemen we mee in de uitbreiding van de stedelijke ecologische structuur naar gemeentelijke ecologische structuur.
De inspreker heeft 'zorg' over stilstaand water: malaria. Dit verspreid zich noordwaarts en zal, door de klimaatverandering, mogelijk ook Nederland bereiken. Daarom, vooruit denkend, plassen/overlopen altijd in verbinding met bestaande vijvers/sloten. Zo kunnen natuurlijke vijanden eventuele malaria eitjes/larven bestrijden.	94	We proberen stilstaand water zoveel mogelijk te vermijden. Het waterbeleid is er op gericht robuuste structuren te maken waardoor er ecologisch evenwicht kan ontstaan en in natte periodes water kan worden vastgehouden om ook droge periodes te overbruggen. Daar waar dit niet mogelijk is pleiten we voor wateropvang in de vorm van groene laagtes of wadi's waar het water na enkel uren of dagen weer verdwijnt door infiltratie in de bodem.
De inspreker geeft aan dat vooral gelet moet worden op de hydrologische toestand van de stad. Er zullen grote droogteperiodes komen, naast tijden met overvloedige regenval. Zorg voor de waterbalans: Eerst verzamelen, dan herverdelen, als laatste (overtollig) water afvloeien. Richt de straten en vooral de trottoirs in met doorlaatbare stoeptegels. Om het water op te vangen in de bodem. Niet rechtstreeks naar het riool laten afvloeien. Spoor ook de bevolking aan water te verzamelen in daarvoor ontworpen tonnen of anderszins.	98	Sinds een jaar of tien maken we voor alle delen van de stad waterstructuurplannen. Uitgangspunt hierbij is dat we zoveel mogelijk regenwater willen opvangen in het stedelijke watersysteem, dit water vasthouden en laten circuleren zodat er minder water van buiten het gebied aangevoerd. Om het water goed op te vangen verbinden we waterpartijen en vervangen we gemengde riolen door gescheiden rioolstelsels. In gebieden waar spake is van sterk fluctuerende grondwaterstanden leggen we als we het riool vervangen wordt it/dt-riolen aan, dit zijn riolen die zowel regen- en grondwater kunnen afvoeren als water kunnen aanvoeren. In nieuw te ontwikkelen gebieden is alles er op gericht om het regenwater dat valt lokaal op te vangen en vast te houden, bijvoorbeeld door bovengrondse opvang en/of door aanleg van wadi's. Inds de start van 'Steenbreek' doen wij als gemeente actief mee en sinds vier jaar hebben we jaarlijks een actie waarmee particulieren met korting een regenton kunnen aanschaffen.
De inspreker geeft aan dat de samenhang tussen klimaatbeleid, groenbeleid en vooral waterbeleid op veel plaatsen ontbreekt, maar vooral in Haren. De thema's vasthouden, bergen en afvoeren zijn nog lang niet voldoende uitgewerkt op stedelijk niveau.	102	Zie reactie op de vorige opmerking. Ook voor de gebieden in de voormalige gemeenten Haren en Ten Boer zullen we de komende jaren waterstructuurplannen maken of actualiseren. In deze plannen wordt altijd de samenhang gezocht tussen waterkwaliteit en -kwantiteit, groen en ecologie.
Inspreker geeft aan dat ingezet moet worden op voorkomen van verdroging, dus meer retentie, verminderen kap, baggeren van stadswateren. Op pagina 39 zijn de plaatsen met wateroverlast aangegeven. De planning voor water retentie en water vasthouden ontbreekt. De	122	<ul style="list-style-type: none"> De planning voor de aanpak van wateroverlast wordt gemaakt aan de hand van de strategische klimaatagenda. De op de kaart geprojecteerde overlastsituaties zullen per stuk nader worden onderzocht waarna er beoordeeld wordt samen met betrokken of en hoe de overlastsituatie wordt aangepakt.

<p>opmerking op pagina 62 onder Combinatiefunctie “Het bergen van water uit omliggende wijken kan een kans zijn, bijvoorbeeld in combinatie met een waterspeeltuin” wordt als erg mager gezien. Waterretentie en waterberging zou een topprioriteit moeten zijn in de hele stad. Is dat water overigens wel geschikt als kinderspeelgoed?</p> <p>De kaart op pagina 43 geeft het veengebied en het probleem van veenoxidatie weer. Uit het oogpunt van klimaatbeleid zou behoud van de hoge waterstand om die veenoxidatie te voorkomen een zeer hoge prioriteit moeten hebben.</p> <p>Op pagina 44 wordt gesteld: “In eerste instantie kunnen we door een ander bodem- en waterbeheer de oxidatie van veen tegengaan (de veengebieden in Nederland stoten jaarlijks net zo veel CO₂-eq. uit als 2 miljoen fossiele personenauto’s). De drie noordelijke provincies hebben recent afgesproken om samen te werken om oxidatie tegen te gaan en zo CO₂-uitstoot te beperken”. Wat houden die maatregelen in en wanneer worden deze gerealiseerd?</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Water in combinatie met speelplaatsen is inderdaad niet altijd mogelijk, volksgezondheid staat hierbij altijd voorop. • In overleg met terreineigenaren zal moeten worden gekeken of een verhoging van de waterstand mogelijk is om veenoxidatie te voorkomen. Het waterschap en de provincie zijn hierbij leidend.
<p>De inspreker vindt dat we terecht aandacht besteden aan het vasthouden van CO₂ in de bodem door een ander bodem- en waterbeheer. U refereert daarbij ook aan de afspraken tussen de noordelijke provincies om samen te werken om veenoxidatie tegen te gaan. Advies hierbij: in gesprek te gaan met de waterschappen.</p>	126	Zie reactie op voorgaande opmerking.
<p>De inspreker signaleert in Glimmen en omgeving ook het knelpunt van verdroging. Welke acties gaat de gemeente ondernemen om er voor te zorgen dat de ecosystemen in de stad en het landelijk gebied tijdens van droogte aankunnen en het bodem-watersysteem weer op orde komt?</p>	135	Afkoppelen van regenwater van het gemengde riool en regenwater infiltreren zijn instrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft. Samen met het waterschap en de provincie onderzoeken we hoe we dat in Glimmen kunnen doen.
<p>De inspreker geeft aan dat er kansen zijn in het beter benutten van schone Drentse Aa water in de stad. Andere organisaties werken hier al aan.</p>	138	Waar mogelijk werken wij hier aan mee als gemeente. Drents water vanuit de Hunze en de Aa richting de stad brengen zien wij niet als hoofdprioriteit in het stedelijk waterbeheer. Het goed opvangen en lokaal benutten van regenwater, waarbij tegelijkertijd wateroverlast voorkomen moet worden, zien we als de belangrijkste opgave.

Proces van het Groenplan

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
De inspreker vraagt zich af waarom dit niet wetenschappelijk onderbouwde plan er tijdens de Coronacrisis door wordt gedrukt.	32	Dit koersdocument voor het vergroenen van de gemeente geeft de ambitie tot 2030 aan. Het plan is vrijgegeven voor inspraak vlak voordat de coronamaatregelen werden afgekondigd. Om dat de geplande inloopavonden niet meer konden plaatsvinden hebben we volop ingezet op communicatie, zowel analoog als digitaal, en iedereen opgeroepen een reactie te geven en ideeën voor vergroenen in te dienen. De grote aantallen reacties en ideeën verwerken we zorgvuldig in het groenplan en het hierop volgende uitvoeringsplan.
De inspreker vindt dat binnen het groenplan een goed doortimmerde visie op de grote verscheidenheid aan geomorfologische, ecologische en cultuurhistorische gebieden binnen de gemeente Groningen wordt gemist. In het Landschapontwikkelingsplan (LOP) Haren zijn ambities voor verbetering uitgewerkt. De inspreker ziet het LOP niet terug in het Groenplan. Daarnaast geeft de inspreker het advies om gebruik te maken van de kennis van de Stichting Landelijk Gebied Haren.	61	De diversiteit op het gebied van geomorfologie, ecologie en cultuurhistorie binnen de gemeente Groningen is groot. In het groenplan hebben we deze onderdelen algemeen beschreven. Deze onderwerpen komen gedetailleerder aan bod in bijvoorbeeld de Stedelijke Ecologische Structuur en onderliggend doelsoortenbeleid, de cultuurhistorische waardenkaart en voor wat betreft de geomorfologie in bestemmingsplannen. Voor het grondgebied van de voormalige gemeenten Haren en Ten Boer worden deze waarden verder in kaart gebracht en dienen ze als basis voor o.a. de planologische bescherming van de geomorfologische, ecologische en cultuurhistorische waarden. Het groenplan regelt de bescherming van deze waarden niet. Het LOP is uitgangspunt voor dit groenplan, zoals in paragraaf 1.3 is aangegeven. Daarmee vervangt dit groenplan niet het LOP maar is het LOP een onderlegger.
De inspreker vindt dat: 1. het Groenplan procesmatig de uitwerking moet zijn van een visie, maar voor Haren is er geen integrale visie. De professionele volgorde is eerst een omgevingsvisie op hoofdlijnen, daarna de uitwerking in een Groenplan. 2. In het Groenplan de geomorfologische, ecologische, cultuurhistorische structuur van Haren als basis terug te vinden moeten zijn. Het completeren van de Cultuurhistorische Waarden Kaart is noodzakelijk. 3. de bestaande gebiedskennis is onvoldoende benut en wordt de analyse en visie van het Landschap Ontwikkelingsplan 2003 gemist. Uitwerking van dit groenplan in een uitvoeringsprogramma zal volgens inspreker leiden tot verkeerde prioriteiten en onevenwichtigheden omdat de belangrijkste knelpunten en opgaven voor Haren niet in beeld zijn.	92	<ol style="list-style-type: none"> 1. In de omgevingsvisie legt de gemeente, integraal, de strategische hoofdkeuzen vast voor het beleid in de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. De visie is een adaptief document. In de omgevingsvisie Next City is het versterken van het groen en de leefkwaliteit als belangrijke opgave benoemd. Het doel van de actualisatie is deze visie dekkend te maken voor de voormalige gemeenten Haren en Ten Boer. Daarbij is het vanzelfsprekend, ook gelet op coalitieakkoord, dat de groene opgave ook in deze gebieden een belangrijk onderdeel wordt. In het proces omgevingsvisie maken we zoveel mogelijk gebruik van bestaande visies en onderliggers. Ook sluiten we zoveel mogelijk aan bij andere lopende beleidstrajecten in de gemeente, zoals de woonvisie, de mobiliteitsvisie en dus ook het groenplan. Het groenplan kan dus juist ook waardevolle inbreng opleveren voor de omgevingsvisie. 2. Zie de beantwoording op inspreker 61. 3. We zijn niet op nul begonnen. Veel informatie uit beleidsstukken, die tot stand zijn gekomen via participatieprocessen en inspraakronden, vormen de basis van dit groenplan. Denk dan bijvoorbeeld aan dorpsvisies uit voormalige gemeente Ten Boer, Kadernota buitengebied gemeente Haren, bomenbeleidsplannen uit Groningen en Haren. Maar dit is slechts een kleine greep uit alle basisdocumenten voor het groenplan. Veel aspecten worden in hoofdlijnen beschreven in het groenplan maar kennen een verdieping in

		<p>andere beleidsstukken. Daarnaast hebben we regulier overleg met verschillende landschaps- en natuur beherende organisaties. De uitkomsten uit deze overleggen hebben we zo goed mogelijk een plek gegeven in het groenplan. Helaas hebben we niet de uitgebreide inspraakprocedure kunnen houden zoals was gepland. De inloopmomenten konden door de coronamaatregelen niet doorgaan. Via traditionele en online communicatie hebben we herhaaldelijk inwoners gevraagd te reageren op het plan en vergroeningideeën in te dienen. Hier is op uitgebreide schaal gebruik van gemaakt. Wij maken daaruit op dat er wel degelijk sprake is van maatschappelijke betrokkenheid op dit onderwerp en dat de koers uit het groenplan draagvlak heeft en is door te vertalen naar en uitvoeringsplan. Dit uitvoeringsplan zal periodiek worden geactualiseerd om te kunnen anticiperen op nieuwe knelpunten en eventueel nieuwe maatschappelijke thema's.</p>
<p>1. De inspreker is enigszins verbijsterd over de wijze waarop de vaststelling van het groenplan Vitamine G plaatsvindt; bijna ouderwets! Na een interne voorbereiding, wordt het concept voor inspraak vrijgegeven door de gemeenteraad. Voor de 'nieuwe' delen van de gemeente, de voormalige gemeente Haren en Ten Boer, is er slechts een globale schets geproduceerd terwijl de voormalige gemeente Groningen gedetailleerd tot op het straatniveau wordt uitgewerkt. Er is veel lokale kennis en informatie over landschap, cultuurhistorie, natuur en maatschappelijke structuur ongebruikt gebleven. Het resultaat; voor de nieuwe delen van de gemeente dreigt een zeer onvoldragen plan na een simpele inspraakronde te worden vastgesteld. De gekozen procedure maakt de inspreker ook bezorgd over de rol die de gemeente geeft aan participatie; dat is niet alleen een gemiste kans, het is ook een ernstig tekort. De groene herinrichting van de stad, waarvan de noodzaak in het plan overigens helder is beschreven, zal een breed draagvlak vragen, omdat er ingrijpende maatregelen nodig zijn. Wanneer bewoners en bedrijven, maar ook de maatschappelijke organisaties en (natuur)beheerders daar onvoldoende bij betrokken worden, zal er weinig animo zijn om er bijvoorbeeld op eigen terrein aan mee te werken en mogelijk zal er zelfs verzet kunnen ontstaan.</p> <p>2. In Haren is al geconcludeerd, dat de gemeente zich in het plan veel ruimte verschaft voor nieuwbouw en andere ongewenste ontwikkelingen.</p>	102	<p>1. Zie de beantwoording van inspreker 92. 2. Het groenplan doet geen uitspraken over gebieden waar nieuwbouw in Haren is toegestaan. Wij herkennen ons niet in het beeld van de inspreker dat wij ons veel ruimte verschaffen voor nieuwbouw en andere ongewenste ontwikkelingen.</p>

De inspreker betreurt dat ze niet zijn betrokken in het proces om tot het concept Groenplan te komen. Zij hebben eerder aangegeven dat wij graag willen meedenken, onder andere ten tijde van het Rekenkameronderzoek. Inspreker had gehoopt dat terug te zien is in daden van dit college. Overigens onderschrijft de inspreker de aanbevelingen en conclusies van de rekenkamercommissie over het kapbeleid.	125	Zie de beantwoording op inspreker 92. De aanbevelingen en conclusies van de rekenkamercommissie worden meegenomen en gewogen in de harmonisatie van het kapbeleid.
--	-----	---

Diverse, overige reacties

Inspraakreactie	Inspreker	Beantwoording
Inspreker verzoekt om het braakliggend gebied bij Barkmolenstraat om te toveren tot bos, losloop gebied voor honden.	20	Voor het braakliggende gebied aan de Barkmolenstraat is een ruimtelijke ontwikkeling in de vorm van woningbouw gepland. Dit past binnen het bestemmingsplan.
De inspreker geeft aan dat op verschillende kaarten verkeerd is weergegeven; het terrein van de suikerfabriek van Suiker Unie in Hoogkerk in zijn geheel een industrieterrein is. Dat geldt ook voor de industriële grondberging (ook aan de zuidkant van de snelweg en op Westpoort), waterzuivering, kalkverwerking, etc. Op die manier wekt u niet de suggestie dat het een mogelijk groengebied is of tot groen of anderszins getransformeerd zou kunnen worden.	58	Wij passen de kaarten op pagina's 21, 27, 53, 55, 61, 65 en 73 aan.
Inspreker geeft aan dat groen belangrijk is voor de gezondheid van zowel honden als hun bazen. Belangrijk is dat er voldoende groene gebieden zijn, waar honden vrij kunnen lopen en inspreker bepleit daarom vooral in de planningsfase rekening houden met het aanwijzen van losloopmogelijkheden voor honden. Daarnaast moet ook rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat een hond los mee kan lopen, zowel op dorpsbuurt en wijkniveau. Inspreker ziet graag dat er losloopmogelijkheden voor honden worden gecreëerd in de reeds bestaande wijk Meerstad. Hoewel dit een nieuwe wijk in het groen is, is er geen losloopgebied/route voor honden aanwezig. Ook moet aandacht zijn voor een losloopgelegenheid voor honden in de nieuw aan te leggen wijk Suikerzijde.	103	Deze reactie valt buiten de scope van het Groenplan.
De inspreker geeft aan het woord 'stad' helemaal taboe te verklaren. Corona is een reden om echt ons gedrag te veranderen. Nulgroei of krimp nastreven > positief effect op krimpregio die een deel van de groei opgave kan opvangen.	82	Deze reactie valt buiten de scope van het Groenplan

De inspreker geeft aan dat het belangrijk is om goed na te denken over de groene personele behoefte qua onderhoud en aanleg (arbeidsmarktbeleid).	117	We nemen de reactie van de inspreker mee.
De inspreker geeft aan dat zij ruimte bieden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt via sociale arrangementen en zo bijdragen aan beter en bereikbaar groen. De inspreker wil samen kijken waar hiervoor binnen de gemeentegrenzen kansen en mogelijkheden zijn.	138	Net als bij de Gebiedsaanpak Landschap Gorecht, vinden we de aanpak van de inspreker interessant. We nemen de uitnodiging van de inspreker aan om daar de kansen voor in beeld te brengen.

Algemene reacties

Inspraakreactie	Inspreker	Inspraakreactie	Inspreker
Goed plan. Denk aan een goede diversiteit aan bomen vanuit ecologisch belang en om risico te spreiden	5	Prachtige groenplannen, hopelijk lukt het om dit allemaal te realiseren.	12
Ben onder de indruk!	13	Een mooi en prachtig plan!	15
Staat volledig achter de uitgangspunten van het plan	26	Mooi concept.	27
Ik vind het een super goed idee. Meer bomen zullen de wijken zeker mooier maken en voor de natuur zou het super zijn.	28	Ik vind het ontzettend goed dat er meer groen in de stad komt. Goed om bebouwde plekken en onbebouwde plekken meer groen te geven. Om zo de biodiversiteit te stimuleren, maar ook om het woongenot te stimuleren.	29
Er kunnen nooit teveel bomen komen/ geplant worden.	34	Heel Goed, het Vitamine G. plan!	35
Meer groen zou fantastisch zijn. Vooral meer bomen en bloemen a.u.b.	36	Groenplan ziet er goed uit, blij met meer groen en beschermen en versterken bestaand groen.	37
Het 'Groenplan Groningen Vitamine-G' is een ambitieuze en lofwaardige opgave die de nieuwe gemeente Groningen zich zelf oplegt. De ambities zijn duidelijk.	38	Lijkt mij een uitstekend plan. Blij met het vergroenen, hoopt ook op uitvoering van de plannen.	39
Heel goed en nodig om het water en de warmte aan te kunnen!	40	Super goed plan maar nadat er zo veel bomen in het eerste jaar een nog grotere 'kickstart' invoeren. Nu nog hopen dat we dit lang volhouden.	43
Haren komt er bekaaid af!	47	Geweldig plan.	48
In het gemeentelijk groenplan blijft voormalig gemeente Haren onderbelicht, ontbreekt een visie en is er geen duidelijk beleidsplan.	52	Het groenplan is een algemeen verhaal – interessant – op grote lijnen.	61
Het Groenplan Vitamine G is in het algemeen goed en uitgebreid.	63	Ik vind het een geweldig plan en steun het vitamine g plan enorm!	68
Wat goed, natuur is voor ons belangrijk om niet uit het oog te verliezen. De maatschappij is enigszins vervreemd van de natuur, maar elk stukje groen weet ons toch in ons mens zijn in positieve zin te raken. Zo blijken mensen 10% productiever te zijn met een plant op het bureau; winst!	70	Belachelijk dat dit van onze centen gebeurt! De gemeente moet al bezuinigen en dan deze domme actie!	75

De ambities die uit het Vitamine G plan naar voren komen stemmen mij bijzonder vrolijk.	78	Mooie bundeling van initiatieven en visie, actueel, hier is behoefte aan!	84
Het plan ziet er mooi uit.	85	De ambitie voor meer en beter groen onderschrijven wij en het enthousiasme van het plan delen wij. De intenties zijn uitstekend. Het plan voorziet niet hoe de wensen echt gerealiseerd kunnen worden.	87
De ambitie en inzet voor het versterken van de groenstructuur van de gemeente nadrukkelijk onderschrijven we.	91	Het Groenplan van de gemeente Groningen bevat goede elementen ter vergroening van de gemeente Groningen. Toch hebben we op hoofdpunten een aantal belangrijke bedenkingen.	95
Compliment aan u en uw organisatie voor een uitgebreid integraal plan met een goede aansluiting op het Klimaatplan en ander relevant en actueel beleid, althans voor het gebied van de oude gemeente. Voor het nieuwe deel zijn er zoveel hiaten en onduidelijkheden, zowel in het huidige voorstel als met betrekking tot de verdere uitwerking in een uitvoeringsplan, dat wij niet anders kunnen dan u met klem te verzoeken het huidige plan terug te nemen en in goed overleg met alle betrokkenen voor een goede aanvulling in dezelfde hoge kwaliteit te zorgen.	102	Onder de indruk van de ambities en de inzet voor het versterken van de groenstructuur van de gemeente op alle niveaus: zowel op dorps- buurt- en wijkniveau, als op het niveau van parken en grote groengebieden als ook op niveau van een groen netwerk in de gehele gemeente.	103
Met veel enthousiasme hebben we kennisgenomen van het concept Groenplan Vitamine G van de gemeente Groningen.	107	Fijn dat er een groenplan is.	111
Uiteraard vind ik het plan goed al heb ik mijn bedenking bij Compacte stad vanwege aantrekkende werking.	112	Bijzonder ambitieus en prachtig, Groningen gaat groen! Dat maakt me trots en geeft me hoop. Hoop van harte dat veel er van ook echt gerealiseerd kan worden. Dat het geen droom is of blijft.	116
Ik heb met veel waardering voor deze aanpak het plan gelezen. Hierbij een aantal denkrichtingen die wellicht het plan vitamine G kunnen verstreken.	117	Met interesse hebben wij kennisgenomen van het groenplan Vitamine G en maken graag van de gelegenheid gebruik om hier als groengroep van de wijk Gravenburg op te reageren. Goed dat er een duidelijke visie op groen ontwikkeld wordt.	119
We staan, als eigenaren van de Middelberter Plas en bewoners van Middelbert, heel positief tegenover het Groenplan.	120	Lijkt me een leuk initiatief.	124
Het noodzakelijke uitvoeringsplan op het Groenplan ontbreekt. Ook de wijze waarop uitvoering, beheer en onderhoud wordt gegeven aan het groenplan en de middelen die hiervoor beschikbaar zijn missen in het stuk. De middelen zijn van belang voor het behalen van de doelen. Zijn die er niet dan kunnen delen of de gehele ambitie vervliegen of oplossen in onhaalbare plannen en beloften.	125	Met instemming hebben wij – Natuurmonumenten - uw concept-nota Groenplan Groningen, Vitamine G gelezen. Vanzelfsprekend ondersteunen wij uw ambitie te komen tot meer, beter en bereikbaarder groen in uw gemeente.	126
Met veel genoegen heb ik het groenplan gelezen, een goed leesbaar en fraai uitgevoerd rapport met veel goede, groene en ambitieuze plannen. Naar ik hoop, worden veel van die voorgestelde plannen daadwerkelijk gerealiseerd.	127	Goed om te lezen dat wordt ingezet op meer groen! De boodschap dat gemeente Groningen een groene gemeente is en wil zijn, is een zeer welkome en absoluut noodzakelijk. Het zou fijn zijn als dit beleid niet bij woorden blijft maar ook duidelijk zichtbaar is in de openbare ruimte. Nog veel te vaak moet groen wijken voor andere belangen.	129

Allereerst vindt de Belangenvereniging MEER-dorpen het zeer positief dat de gemeente de ambitie heeft om te vergroenen.	131	Wij zijn een groep van zo'n 10 bewoners van de MEER-dorpen in de gemeente Groningen (Middelbert, Engelbert, Euvelgunne, Roodehaan), sinds kort opererend onder de vlag van de Belangenvereniging MEER-dorpen. Wij geloven dat méér bos en méér natuur goed is voor de MEER-dorpen, voor Meerstad en voor de héle stad. Willen enthousiast gesprekspartner zijn bij verdere uitwerking én uitvoering van het GroenPlan Gemeente Groningen. De plannen van GPGG bieden ons een prachtig vergezicht!	132
Ten eerste: wat fijn dat deze ambitie er is. Ten tweede: wat jammer dat ook dit gemeentelijk plan zo wollig is en waarbij niet of nauwelijks te zien is wat de situatie nu is en wat de gewenste verandering concreet is. Ten derde: wat jammer dat er geen prioriteiten worden voorgesteld; die zullen toch echt wel gemaakt moeten worden.	133	De indieners onderschrijven de waarde van groen zoals die is beschreven in het groenplan.	134
Het Groenplan bevat nog slechts oppervlakkig beschreven plannen voor Glimmen en heeft te maken met een kennisleemte over het gebied die mede is ontstaan door de herindeling.	135	Wij onderschrijven de sleutelpositie die bomen in het Groenplan Vitamine G hebben als het gaat om het verkrijgen van een klimaatbestendige en leefbare gemeente. Toch zijn bij lezing van uw Groenplan bij ons veel vragen en opmerkingen gerezen; het plan ademt 'groen' uit maar is vanuit het perspectief van de mens geschreven. Dit wringt wat ons betreft omdat groen zich moet schikken naar een compacte stad, groei van wijken en behoeften van mensen. Wij vragen ons af of dit groene college echt voor groen kiest of dat zij een knieval maakt voor (economische) groei en het huidige beleid voortzet waarbij "de mens centraal" staat.	136
Vooropgesteld, wij als NMG zijn content met dit Groenplan, en zien hoe opmerkelijk compleet en verrassend ambitieus het is, ondersteund met sterk kaartmateriaal. We hebben opmerkingen, er zijn ons inziens een aantal punten toch wat onderbelicht en zien een aantal extra kansen, maar wij willen benadrukken dat de grote lijn van dit plan een prachtige basis is voor de toekomst van het groen in de stad en in de landelijke gebieden rond de stad binnen de gemeentegrenzen. De zorgvuldige aanpak van groen relateren aan opgaven zoals gezondheid, klimaat, landbouw/voedselnetwerk en duurzame energie geeft ons vertrouwen voor de toekomst. 30.000 m2 extra groen en 1000 bomen extra per jaar is een prachtige doelstelling. NMF staat klaar om gemeente te helpen.	137	Groenplan is ambitieus en integraal. Veel aan groen gerelateerde thema's zoals gezondheid, klimaat, natuur-inclusieve landbouw en duurzame energie zijn onderdeel van het plan. Het sluit aan bij onze inzet voor een Nederland waar groen vanzelfsprekend deel uitmaakt van de stedelijke omgeving.	138
Het groenplan is ambitieus, grondig en degelijk en daar willen we onze complimenten voor geven. Het plan sluit goed aan bij onze Hunzevisie. Als de ambities waargemaakt worden dan is er	139	Wij zijn aangenaam verrast door de positieve geest, ambities en uitwerking van het groenplan. De betekenis van groen voor inwoners komt goed tot zijn recht. Het groenplan heeft een brede blik, waarbij ook de relatie met de diverse ruimtelijke ontwikkelingen helder wordt	140

wezenlijk een verschil gemaakt. Echter is de hoge ambitie ten opzichte van de haalbaarheid voor ons ook een punt van zorg.		aangegeven. De ambitie op het gebied van meer, beter en bereikbaar groen is stevig. Wij waarderen dat er aandacht is voor de aanleg van nieuw groen, maar ook voor goed groenbeheer. Dat geldt ook voor het behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap.	
--	--	---	--

Welke aanvullingen en wijzigingen brengen we aan in het Groenplan:

- We passen diverse kaarten aan op het suikerunieterrein in Hoogkerk.

Bijlage 1 Lijst met insprekers

1	A. Scheybeler	31	P. Pruis	61	T.M. Hulscher-Emeis
2	M. van den Hul	32	P. Carsouw	62	B. Schnelting
3	P. Vink	33	T. Groendijk	63	M. Dijkhof
4	A. Wams	34	M. Jonkergouw	64	W. Wijbrands
5	M. de Boer	35	Naam onbekend	65	R. Bil en A. Kadijk
6	J. Kolle	36	C. van Slooten	66	R. Bil
7	A. Hof	37	N. Visser	67	M. Steenhuis
8	O. Koerts	38	N. Meijer	68	J. Slump
9	T. Kamminga	39	W. Themmen	69	P. van Tol
10	J. Sterenberg	40	C. Kleve	70	D. de Gruijter
11	N. Bosman	41	J. van Streun	71	P. Prak
12	C. Evers	42	J. Bodewes	72	K. Woudstra
13	A. Bokhorst	43	T. Harsevoort	73	S. Wijma
14	P. Oterdoom	44	R. Molenhuis	74	Dhr/mevr. Rijkens
15	B. Ros	45	C. van der Kooi	75	T. de Wit
16	J. Houwing	46	T. Schreuder	76	Merlijn Albering
17	B. Schreuder	47	A. Van der Kellen	77	M. Pleij
18	M. van der Meer	48	R. de Lange	78	C. Thomas
19	B. Deelstra	49	L. Prins	79	I. Ross
20	Naam onbekend	50	H. Alting	80	T. Hoppen
21	J. Smit	51	J. Nussy	81	C. Wester
22	N. van den Bergh	52	B. Martens	82	G. Buisman
23	B. Keuning	53	T. Dil	83	H. Heerlien
24	M. Dijkina	54	H. Snoeijer	84	L. Bennink
25	J. Hendriks	55	A. Ribôt	85	Y. Veenma
26	G. Houtsma	56	J. ten Hoeve	86	D. MacRae
27	M. Vranckx	57	Vereniging Wijkraad Hoogkerk	87	Wijkvereniging Vinkhuizen
28	B. van den Hof	58	Suikerunie	88	A. le Grand
29	Naam onbekend	59	Regio Groningen-Assen	89	F. Kerver / Initiatiefgroep Westpark
30	N. Sarolea	60	M. Bouwman	90	J. van der Veen

- 91 Parkcommissie Noorderplantsoen
92 Stichting Landelijk Gebied Haren
93 G. Bos
94 A.M. Boer en anderen
95 Stadsecologie IVN-Groningen-Haren
96 P. Jensen
97 Naam onbekend
98 T. Janssen
99 G. Naber
100 E. Poppen
101 H. Vliem
102 Groningen Bij-o-divers en NBV afd. Haren-Paterswolde
103 Ver. Hondvriendelijk Groningen
104 E. Jansen
105 I. Coerwinkel
106 M. Govers
107 Collectief Groningen West
108 M. van Wiek
109 H. Reitsma
110 A. Rosenboom
111 M. Kloosterhof
112 K. Meisner
113 M. Spoelstra
114 Ver. Vrienden van de Hortus
115 I. Buist
116 M. ten Bosch
117 S. Pool
118 A. Nieuwbeerta
119 Wijkraad Gravenburg
120 Fam. Ritsema
121 Werkgroep Bomen Groningen
122 Stichting Vleermuiswerkgroep Groningen
123 J. Haas
124 R. Broekema
125 Bomenridders Groningen
126 Natuurmonumenten
127 W. Veen
128 K. de Boer
129 H. Vegelin
130 Duurzame Korrewegwijk
131 Belangenvereniging MEER-dorpen
132 Belangenvereniging MEER-dorpen, werkgroep MEER-bos
133 H. Dekker
134 Schilderswijk
135 Duurzaam Glimmen
136 Bomenwachters
137 Natuur- en Milieu Federatie
138 Staatsbosbeheer
139 Het Groninger Landschap
140 Landschapsbeheer Groningen